

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky návrh zákona o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) (ďalej len „návrh zákona“).

Návrh zákona predstavuje realizáciu Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2020-2024 v oblasti disciplinárnej právomoci Najvyššieho správneho súdu, ako aj realizáciu Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2021.

Návrh zákona bol vypracovaný Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky za aktívnej účasti zástupcov Súdnej rady Slovenskej republiky, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Slovenskej komory exekútorov, Notárskej komory Slovenskej republiky a mimovládneho sektora.

Predkladaný návrh zákona je potrebné vnímať v širšom kontexte reformných zámerov v oblasti justície a iných reformných zmien za účelom obnovy dôvery občanov v právny štát. Ústavnou reformou realizovanou ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústava“), bol zriadený Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“). Podľa čl. 142 ods. 2 písm. c) ústavy bude disciplinárnou právomocou voči sudcom, prokurátorom a ak tak ustanoví zákon, aj voči iným osobám, disponovať práve najvyšší správny súd.

V nadväznosti na vyššie uvedené a v kontexte novej ústavnoprávnej úpravy prestala byť aktuálna súčasná právna úprava disciplinárnej právomoci a disciplinárneho konania voči jednotlivým právnickým povolaniam, ktorá je upravená v osobitných predpisoch, menovite voči sudcom, prokurátorom a iným osobám, ktoré sa predkladateľ rozhodol podriaďiť pod disciplinárnu právomoc novozriadeného najvyššieho správneho súdu prostredníctvom tohto návrhu zákona. Rovnako tak aj samotná dikcia čl. 142 ods. 2 písm. c) ústavy naznačuje, že zákonodarcu cielene vytvoril priestor pre vznik predkladaného návrhu zákona, ktorý má nahradiť súčasnú nekonzistentnú právnu úpravu a zaviesť jednotnú úpravu disciplinárneho konania tak, aby bola v súlade s platným znením ústavy.

Cieľom návrhu zákona je preto upraviť a zjednotiť procesnú úpravu disciplinárneho konania vo veciach sudcov, prokurátorov, notárov a súdnych exekútorov pred najvyšším správnym súdom. Zároveň príde k odstráneniu súčasného neefektívneho, v mnohých prípadoch až nefunkčného stavu disciplinárnych konaní.

Východiská pre návrhu zákona

Platná právna úprava disciplinárneho konania je charakteristická najmä svojou výraznou roztrieštenosťou. Takáto nekompaktná právna úprava definuje rôzne osobité procesy, prostredníctvom ktorých môžu vyvodiť disciplinárnu zodpovednosť voči svojim členom stavovské orgány jednotlivých právnických povolání. Výrazné rozdielnosti sa týkajú najmä návrhových oprávnení, spôsobu kreovania a zloženia orgánu, ktorý vykonáva disciplinárnu právomoc a postupu v disciplinárnom konaní. Pôvodný zámer zákonodarcu zveriť disciplinárnu

právomoc jednotlivým právnickým stavom tak, aby tieto stavy práve prostredníctvom zverenej právomoci mohli autonómne regulovať správanie svojich členov a v prípade potreby aj vyvodit' disciplinárnu zodpovednosť, sa v aplikačnej praxi neosvedčil a vykazoval v mnohých prípadoch nefunkčnosť či nedostatočnú pružnosť reagovať na podnety na začatie disciplinárneho konania.

Vzhľadom na tento dlho pretrvávajúci neželaný stav je riešením práve predložený návrh zákona, ktorý zjednocuje procesné pravidlá disciplinárneho konania pre viaceré právnické povolania a disciplinárnu právomoc zveruje do rúk sudcom z povolania spolu s reprezentantmi stavu, ktorého je disciplinárne stíhaný členom – prísediaci. Navrhované zloženie disciplinárnych senátov zaručuje potrebnú transparentnosť disciplinárneho konania a výrazne upevňuje reprezentatívnosť a legitimitu členov disciplinárneho senátu. Cieľom predloženej právnej úpravy nie je čiastočne odobrať právomoc stavom nad svojimi členmi a tým prejaviť nedôveru zo strany výkonnej a zákonodarnej moci s úmyslom degradovať postavenie jednotlivých stavov, ktoré reprezentujú právnické povolania. Práve naopak, predložený návrh zákona predpokladá úzku kooperáciu medzi najvyšším správnym súdom a orgánmi, ktoré reprezentujú jednotlivé právnické stavy. Dotknuté stavovské organizácie budú disponovať návrhovým oprávnením, s využitím ktorého budú navrhovať svojich zástupcov ako nezávislých prísediacich do disciplinárnych senátov. Jednotlivé stavovské organizácie budú mať aj naďalej významnú rolu pri dotváraní pravidiel profesionálneho správania. Pravidlá profesionálneho správania však treba vnímať ako formu prevencie pred samotným porušením pravidiel či zákona, zatiaľ čo disciplinárne konanie a uloženie disciplinárnych opatrení je forma sankcie zo strany štátu za porušenie zákona pri výkone verejnej moci. Etika spolu s profesionálnym správaním tvorí samotný základ disciplinárneho konania. Zároveň funkčný a pružný systém disciplinárnych konaní výrazne napomôže k tomu, aby predstavitelia jednotlivých profesií brali profesionálne správanie vážne.

Ústava spolu so zákonmi by mala upravovať postavenie disciplinárne obvineného, disciplinárne konanie a uloženie disciplinárnych opatrení tak, aby sa predišlo nejednoznačnému výkladu pri aplikácii, čo potvrdzuje aj bod 19 Magny charty sudcov. Predkladateľ má za to, že len jednoznačná, celistvá a dôkladne koncipovaná právna úprava môže viesť k právnej istote subjektov, ktorí sa môžu ocitnúť v postavení disciplinárne obvineného ale rovnako tak aj k právnej istote subjektov s oprávnením podať návrh na začiatok disciplinárneho konania. Takáto právna úprava zamedzí možnému obchádzaniu alebo zneužívaniu práva a v prípade porušenia noriem explicitne ustanoví, ako má orgán s dostatočnou legitimitou postupovať, o takom porušení rozhodovať a ukladať zaň sankcie.

Spoločná právna úprava disciplinárneho konania pre vybrané právnické profesie je dôležitá aj vo vzťahu k občianskej spoločnosti a posilneniu dôvery v právny štát. Súčasná situácia stavu dôvery občanov Slovenskej republiky v spravodlivosť a samotné vymáhanie práva v praxi nie je práve lichotivá. Z posledného prieskumu vyplýva, že až 72% občanov neverí v justíciu a v právny štát, čo Slovensko stavia na druhu pozíciu s najhorším výsledkom v celej Európskej únii. Práve etické kódexy správania pri výkone verejných funkcií s efektívnym disciplinárnym konaním v prípade ich porušenia treba chápať ako prejav vôle vzbudzovať dôveru občanov v inštitúcie. Na dosiahnutie dobrej reputácie, zvýšenia dôveryhodnosti, rešpektu a zlepšenia celkového obrazu stavu inštitúcií nemožno ignorovať etické požiadavky. Dôvera občanov v sudcov, prokurátorov, notárov či súdnych exekútorov pri výkone verejnej moci spočíva v tom, že ich správanie je etické a zákonné.

Pri koncipovaní návrhu zákona, ktorým sa bude spravovať disciplinárne konanie, predkladateľ dbal najmä na efektívnosť a transparentnosť disciplinárneho konania so značným

dôrazom na rešpekt k úradu osôb, na ktoré sa disciplinárny poriadok vzťahuje. Predkladateľovým primárnym cieľom bolo, aby navrhovaná právna úprava poskytovala všetky záruky potrebné k tomu, aby bolo právo na spravodlivý proces riadne dodržané počas celého disciplinárneho konania. Uvedené je potrebné vnímať aj v kontexte pomerne nedávnej minulosti, kedy vysokí predstavitelia justície prostredníctvom zneužívania disciplinárnych konaní perzekuovali nepohodlných sudcov a preto predkladateľ dospel k názoru, že prílišné uzatváranie sa jednotlivých stav „do seba“ bez možnosti vonkajšej kontroly môže byť nebezpečné pre samotných členov daného stavu. Vyňatie disciplinárnej právomoci z pôsobnosti jednotlivých právnických stavov tak prispeje aj k predchádzaniu zneužívania disciplinárneho konania v budúcnosti.

Návrh zákona má oporu v práve Európskej únie a aj v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva. Rovnako tak je v súlade aj s odporúčaniami Rady ministrov členských štátov. Európsky súd pre ľudské práva vo viacerých svojich rozhodnutiach (ako napríklad *Sidabras a Džiautas proti Litve*, *Pitkevich proti Rusku*, *Pellegrin proti Taliansku*) konštatoval, že osobitý súdny režim je prípustný v prípade osôb, ktorých práca má charakter verejnej služby. Jedná sa o prípady, kedy daná osoba koná ako „verejná moc“, pričom je zodpovedná za ochranu verejného záujmu alebo záujmu iných orgánov verejnej moci. Práve podľa kľúča, ktorý uviedol Európsky súd pre ľudské práva vo vyššie uvedených rozhodnutiach, vybral predkladateľ právnické profesie, nad ktorými bude mať disciplinárnu právomoc najvyšší správny súd.

Z hľadiska legislatívno-technického spracovania návrhu zákona je nosnou úpravou čl. I, ktorý upravuje samotné disciplinárne konanie.

Z hľadiska systematiky je najvhodnejšie vytvoriť unifikovanú procesnú úpravu konania a rozhodovania najvyššieho správneho súdi v disciplinárnych veciach v podobe samostatného zákona. Nejaví sa ako účelné ju koncentrovať do existujúcich procesných predpisov (napr. Správny súdny poriadok), a ani ju replikovať v statusových zákonoch (zákon o sudcoch a prísediach, zákon o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry, Exekučný poriadok a Notársky poriadok).

Z hľadiska koncepčného nastavenia disciplinárneho poriadku je návrh zákona spracovaný na základe existujúcich procesných úprav uplatňovaných pri disciplinárnom stíhaní sudcov, prokurátorov, súdnych exekútorov a notárov. Pre platnú právnu úpravu, z ktorej návrh zákona vychádza, je charakteristická určitá miera roztrieštenosti, aj keď na strane druhej, možno identifikovať prvky, ktoré sú spoločné pre všetky dotknuté osobitné predpisy. Návrh disciplinárneho poriadku je vo svojej podstate syntézou týchto procesných úprav.

Špecifickou črtou právnych úprav – najmä vo vzťahu k disciplinárnej zodpovednosti súdnych exekútorov a notárov – je, že časť otázok procesného charakteru je riešená v interných predpisoch komôr. Od tohto konceptu sa upúšťa, čo vo výsledku povedie k tomu, že časť právnej úpravy pôvodne obsiahnutá v interných predpisov bude povýšená na úroveň zákonnej úpravy tak ako je tomu v prípade sudcov a prokurátorov (napríklad otázka zahľadania disciplinárneho postihu v prípade notárov je riešená výlučne v podzákonnej úprave).

Návrh zákona je koncipovaný výlučne ako procesný predpis a jeho ambíciou nie je sústrediť doň hmotnoprávnu úpravu, ktorá teda naďalej zostáva súčasťou statusových zákonov. Hmotnoprávnou úpravou v tomto prípade netreba rozumieť len úpravu jednotlivých skutkových podstát disciplinárnych deliktov a disciplinárnych sankcií, ale aj otázky ako zánik

disciplinárnej zodpovednosti, či zahľadenie disciplinárneho postihu, ktoré naďalej zostávajú súčasťou statusových zákonov.

Napriek tomu, že návrh zákona je pomerne podrobný pri normovaní samotného disciplinárneho konania, zostáva zachovaná subsidiarita použitia vybraných ustanovení Trestného poriadku v disciplinárnom konaní.

Disciplinárne konanie pred najvyšším správny súdom je koncipované ako návrhové konanie a je nastavené primárne ako jednostupňové konanie, pričom odvolanie bude prípustné len proti disciplinárnemu rozhodnutiu, ktorým sa ukladá najprísnejšia sankcia spočívajúca v odvolaní z funkcie. Súčasne sa pripúšťa obnova konania.

Disciplinárnu zodpovednosť bude vyvodzovať najvyšší správny súd prostredníctvom senátov, ktoré sa v zákone nazývajú ako disciplinárne senáty. Zloženie disciplinárnych senátov sa navrhuje v pomere 3:2, pričom ide o troch sudcov najvyššieho správneho súdu (z ktorých je jeden predsedom senátu), a ďalej z dvoch prísediach, ktorí sú z nesudcovského prostredia, t.j. buď prokurátori, súdni exekútori alebo notári, či iné osoby z právnického prostredia podľa toho, kto je disciplinárne obvineným. Návrh zákona taktiež reflektuje existujúcu úpravu v otázkach nezlučiteľnosti niektorých funkcií s pozíciou v disciplinárnom senáte, tak ako to poznajú statusové predpisy v súčasnosti.

Návrh zákona je v čl. I rozdelený do piatich častí. V prvej časti sú sústredené všeobecné ustanovenia. V druhej časti je úprava kreovania disciplinárnych senátov. V tretej časti sú sústredené ustanovenia o samotnom disciplinárnom konaní. Vo štvrtej časti je osobitná úprava rozhodovania o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu. Piata časť je vyhradená pre spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia.

V nasledujúcich novelizačných článkoch sa menia a dopĺňajú súvisiace zákony. Tieto zákony regulovali disciplinárne konanie pre jednotlivé právnické profesie a preto bolo nevyhnutné ich znenie upraviť tak, aby reflektovalo zmenu ústavy a vôľu predkladateľa zjednotiť úpravu pre viaceré právnické profesie, ktoré budú podľa predloženého návrhu zákona podliehať disciplinárnej právomoci najvyššieho správneho súdu. Okrem toho návrh zákona vyvoláva potrebu novelizácie aj iných súvisiacich predpisov. Vo výsledku sa návrhom zákona novelizujú tieto zákony:

- Trestný poriadok,
- zákon Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov
- zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov
- zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- zákon č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry v znení neskorších predpisov
- zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 423/2020 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s reformou súdnictva.

Podrobné odôvodnenie navrhovanej právnej úpravy sa nachádza v osobitnej časti dôvodovej správy.

Účinnosť návrhu zákona sa navrhuje od 1. decembra 2021 s výnimkou ustanovení, ktoré upravujú kreovanie databáz prísediacich sudcov disciplinárnych senátov, u ktorých sa navrhuje účinnosť 15. novembra 2021, a to z dôvodu, aby sa mohol proces ustanovenia prísediacich sudcov spustiť čo najskôr.

Návrh zákona predpokladá vydanie dvoch vykonávacích predpisov Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré budú upravovať odmeny pre prísediacich disciplinárnych senátov a náhradu paušálnych trov disciplinárneho konania. Návrhy týchto vykonávacích predpisov sú súčasťou predkladaného materiálu a budú po jeho schválení parlamentom predmetom samostatného legislatívneho procesu.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, zákonmi a súčasne je v súlade s právom Európskej únie.

Návrh zákona má negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy a pozitívny vplyv na informatizáciu. Návrh zákona nemá vplyv na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, vplyvy na služby verejnej správy pre občana a ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu. Jednotlivé vplyvy sú detailne popísané v doložke vybraných vplyvov a príslušnej analýze.

Návrh zákona nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Návrh zákona bol predmetom riadneho pripomienkového konania a predkladá sa s rozpormi, ktoré sú uvedené vo vyhlásení predkladateľa, ako aj vo vyhodnotení pripomienkového konania.

B. Osobitná časť

K čl. I

K § 1

V súvislosti so zverením disciplinárnej právomoci nad vybranými právnickými profesiami novozriadenému najvyššiemu správneému súdu vystala požiadavka aktualizovať doterajšiu právnu úpravu disciplinárnych konaní tak, aby reflektovala túto skutočnosť. Dôvody, ktoré zákonodarcu viedli k prijatiu týchto významných zmien právnej úpravy, sú obsiahnuté vo všeobecnej časti dôvodovej správy. V zásade však možno konštatovať, že kľúčovým ustanovením pre tvorbu a stanovenie pôsobnosti preloženého návrhu zákona je čl. 142 ods. 2 písm. c) ústavy. Zo samotnej dikcie čl. 142 ods. 2 písm. c) ústavy vyplýva, že najvyšší správny súd bude rozhodovať o disciplinárnej zodpovednosti sudcov a prokurátorov, pričom tento výpočet nie je taxatívny. Prostredníctvom zvolenej formulácie „*ak tak ustanoví zákon, aj iných osôb*“ ústava vytvára priestor nielen pre zverenie aj iných právnických profesií pod disciplinárnu právomoc najvyššieho správneho súdu, ale najmä predpokladá zákonnú úpravu, ktorou sa bude disciplinárne konanie spravovať.

Pri úvahách o tom, ako najvhodnejšie uchopiť problematiku disciplinárneho konania bolo možné pristúpiť k dvom alternatívam. Prvou možnosťou by bolo komplexne novelizovať platnú právnu úpravu disciplinárnych konaní v osobitných zákonoch pre jednotlivé právnické profesie. Uvedené sa primárne dotýka zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch a prísediach“), zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakatľoch prokuratúry v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokurátoroch“), ďalej zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekútorskej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) a zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Notársky poriadok“). Vyššie uvedené osobitné zákony aj v súčasnosti upravujú disciplinárnu zodpovednosť a disciplinárne konanie pre jednotlivé právnické profesie, preto by sa na prvý pohľad mohlo javiť ako efektívnejšie a jednoduchšie, ak by ústavne zmeny našli svoj odraz výlučne v týchto statusových zákonoch, čím by vo výsledku nevznikol dôvod pre vytvorenie nového procesnoprávneho predpisu. Takéto riešenie by však narazilo na viaceré úskalia, či už počas legislatívneho procesu alebo neskôr v aplikačnej praxi, s ktorými by bolo problematické sa vhodným spôsobom vysporiadať.

V prvom rade, ako aj uvádza všeobecná časť dôvodovej správy, platná právna úprava disciplinárnych konaní nie rovnaká pre všetky právnické povolania. Príčinou diferencie medzi jednotlivou právnou úpravou je skutočnosť, že doteraz disciplinárnu právomocou nad príslušníkmi právnických povolaní disponovali subjekty, ktoré tieto povolania navonok reprezentovali, ako napríklad komory. Z tohto dôvodu dotknuté osobitné zákony obsahujú výrazné odlišnosti vo vzťahu napríklad k návrhovým oprávneniam, k spôsobu kreovania a zloženia konkrétnemu subjektu, ktorý vyvodzuje disciplinárnu zodpovednosť, akými sú disciplinárne senáty či disciplinárne komisie a ich kompetenciám. Zosúladenie disciplinárneho konania by si preto vyžadovalo výrazné zásahy do súčasnej právnej úpravy disciplinárneho konania a nejednalo by sa len o nepatrné zmeny. Ak by predkladateľ pristúpil k rozsiahlej novelizácii úpravy disciplinárneho konania v každom jednom osobitnom zákone samostatne, výsledkom by bola zmätoknosť celého novelizovaného predpisu. Takéto riešenie by naštrbilo

kompaktnosť obsahu právneho predpisu a vznikla by zbytočná duplicita jednotlivých ustanovení naprieč novelizovanými zákonmi. Preto predkladateľ dospel k presvedčeniu, že je vhodnejšie oddeliť hmotnoprávnú úpravu od procesnoprávnej úpravy a vytvoriť unifikovaný procesný predpis, ktorým sa budú spravovať disciplinárne konania pre viaceré právnické profesie súčasne.

Prima facie je z ustanovenia § 1 návrhu zákona zrejmé, že predkladateľ sa rozhodol zaradiť pod disciplinárnu právomoc najvyššieho správneho súdu okrem sudcov a prokurátorov aj súdnych exekútorov a notárov. Takéto rozhodnutie nebolo svojvoľné a predkladateľ ho prijal po dlhých úvahách, ktoré vysvetľuje na viacerých miestach všeobecnej i osobitnej dôvodovej správy. Skutočnosť, že historicky disciplinárna právomoc nad svojimi členmi doteraz vždy prináležala jednotlivým zástupcom právnických povolání nepotvrdzuje premisu, že takéto pravidlo je najvhodnejšie pre naplnenie účelu disciplinárneho konania, t.j. posúdenia a vyvodenia disciplinárnej zodpovednosti. Preto aj v tomto prípade platí, že nie z pravidla sa vyvodzuje právo, ale z práva, ktoré je, sa má vyvodiť pravidlo (*non ex regula ius sumatur, sed ex iure quod est regula fiat*). Rozhodnutie predkladateľa nepopiera žiadny z princípov demokratického a právneho štátu, ale naopak potvrdzuje, akým spôsobom funguje deľba moci v štáte.

Základným kritériom pre výber zvolených právnických profesií bolo posúdenie toho, či je alebo nie je daný subjekt nositeľom verejnej moci a samotný výkon práce jednotlivých členov týchto právnických profesií má alebo nemá charakter verejnej služby. Uvedené kritérium však nebolo jedným.

Profesie, ktoré predkladateľ navrhuje podriaďiť disciplinárnej právomoci najvyššieho správneho súdu boli dôkladne zvažované aj z personálneho, osobného, funkčného a inštitucionálneho aspektu. Pri posudzovaní osobného hľadiska predkladateľ vychádzal najmä skutočností, či je pre výkon daného povolania nevyhnutná určitá miera integrity jednotlivých členov právnických profesií, pričom túto integritu treba ponímať nielen vo vzťahu k samotnej nezávislosti pri výkone daného povolania a tým aj zverenej právomoci, ale aj v kontexte oprávnených výhod, ktoré takéto postavenie prináša. Samotné zákonom garantované výsady, ktoré majú slúžiť najmä k ochrane už spomínanej integrity a ktorými legálne disponujú tieto subjekty však treba výlučne používať len v zákone ustanovenom rozsahu. Z hľadiska funkčného je preto vždy nevyhnutné zhodnotiť, či predmetné výhody boli alebo naopak neboli využívané v súlade so zákonom. Akékoľvek nezákonné zvýhodňovanie, ktoré by mohlo byť previazané s funkciou danej osoby musí byť odmietnuté a rovnako tak je nežiaduce vo vzťahu k výkonu zverenej verejnej moci.

Pri hodnotení inštitucionálneho aspektu predkladateľ posudzoval vzťah konkrétnej osoby a inštitúcie alebo úradu, ktorý pri výkone svojho povolania táto osoba reprezentuje. Predkladateľ tak určil právnické povolania, ktoré sú charakteristické podobným nexusom, ktorý spája konkrétnu osobu a danú inštitúciu či úrad. *In concreto*, ide o prípady, kedy samotná inštitúcia alebo úrad, ktorý určitý člen príslušného právnického povolania zastáva, mu poskytuje potrebné kompetencie a vôbec ho oprávňuje k výkonu daného povolania. Práve z tohto dôvodu je daný člen viazaný súborom povinností smerom k inštitúcii alebo úradu, ktorý pri výkone svojho povolania reprezentuje. Ich dôsledné dodržiavanie poskytuje garanciu nielen správneho a zákonnému výkonu zverených kompetencií ale napomáha aj k posilneniu dôvery občanov v tieto inštitúcie a úrady.

Z normatívneho hľadiska je predmetom právnej úpravy disciplinárneho konania. Do predmetu právnej úpravy nie je vhodné z legislatívno-technického hľadiska ponímať dielčie „predmety úpravy“ typu začatie konania, priebeh konania, príslušnosť, účastníkov konania a pod., pretože všetky tieto čiastkové aspekty disciplinárneho konania spadajú pod samotný pojem „disciplinárne konanie“. Tu treba upriamiť pozornosť aj obdobné vymedzovanie predmetu právnej úpravy v procesných kódexoch regulujúcich konanie pred súdom, ktoré sú z pohľadu vymedzenia právnej úpravy taktiež stručné, pretože rešpektujú všeobšiahlosť pojmu „konanie“. Porovnaj napríklad § 1 Trestného poriadku („Trestný poriadok upravuje postup...“), § 1 Civilného sporového poriadku („Civilný sporový poriadok upravuje postup...“).

Predmetom diskusie v rámci legislatívneho poriadku bola aj otázka, či názov zákona má reflektovať jeho personálne zameranie alebo nie. Fixovanie názvu zákona spôsobom, ktorý v názve výslovne pomenuje sudcov, prokurátorov, súdnych exekútorov, či notárov spôsobí do budúcnosti problém v prípade, že sa bude meniť personálny záber zákona alebo v osobitných predpisoch sa začne meniť terminológia pojatá do názvu zákona. V tomto kontexte je požiadavka vyslovená na prvý pohľad ľúbivá, ale vo výsledku nedostatočne prezieravá, a preto jej nemožno vyhovieť.

K § 2

Ustanovenie § 2 je delené na dva odseky, pričom kým odsek 1 definuje účel disciplinárneho konania a odsek 2 obmedzuje pôsobnosť zákona tak, že určuje okruh otázok, na ktoré sa bude aj naďalej aplikovať právna úprava jednotlivých statusových zákonov. V istom slova zmysle tak § 2 pozitívne i negatívne vymedzuje pôsobnosť návrhu zákona, čím systematicky nadväzuje na ustanovenie § 1.

Ak si pozorný čitateľ dôkladne preštuduje celý obsah návrhu zákona príde k záveru, že predložený disciplinárny poriadok prakticky v každom jednom ustanovení upravuje jednotlivé otázky, ktoré sa buď priamo dotýkajú alebo inak súvisia s tým, ako má disciplinárny senát posudzovať disciplinárnu zodpovednosť a následne, ako má vo veci rozhodnúť. Aj z tohto dôvodu by sa na prvý pohľad mohlo javiť, že odsek 1 je nadbytočným ustanovením. Opak je však pravdou. Ustanovenie § 2 ods. 1 navádza k správne predporozumeniu celého obsahu disciplinárneho poriadku, osobitne k pochopeniu zmyslu disciplinárneho konania. Účel, ktorý má byť naplnený počas vedeného disciplinárneho konania možno považovať za isté základné východisko, ktoré je potrebné mať na pamäti pri aplikácii či interpretácii akéhokoľvek iného ustanovenia tohto zákona.

Zvolené slovné spojenie „*posúdiť a rozhodnúť o disciplinárnej zodpovednosti*“ nemožno poňať striktne formalisticky len výlučne vo vzťahu ku konkrétnej posudzovanej veci. Formálny prístup by mohol viesť k neprimerane zužujúcemu, doslovnému výkladu, ktorý by mohol byť v rozpore s účelom tohto zákona. Rovnako posudzované majú byť aj akékoľvek iné otázky, dôkazy či tvrdenia, ktoré sú významné a alebo inak môžu napomôcť k objasneniu spáchaného disciplinárneho previnenia. Každý úkon či postup, pre ktorý sa disciplinárny senát rozhodne, musí napĺňať skutočný zmysel zákona.

Naopak, odsek 2 stanovuje, že vybrané hmotnoprávne otázky budú aj naďalej regulovať príslušné osobitné predpisy. Rozhodnutie nezasahovať v inej ako nevyhnutnej rovine do hmotnoprávnej úpravy bolo podmienené niekoľkými dôvodmi. Prvým dôvodom je, že ústava síce predpokladá vznik nového právneho predpisu, ktorým sa bude spravovať disciplinárne konanie, avšak *expressis verbis* neuvádza a ani nenaznačuje prijatie nového konceptu

hmotnoprávnej úpravy. Z interpretácie čl. 142 ods. 2 ústavy je možné vyvodiť záver, že ústava predikuje vytvorenie výhradne procesnoprávneho predpisu. Z tohto dôvodu sa predkladateľ rozhodol neprekračovať rámec ústavného textu. Dôvodom, pre ktorý sa predkladateľ priklonil k rozhodnutiu minimalizovať zásahy do hmotnoprávnej úpravy aj napriek už vyššie zmieňovaným spoločným črtám vybraných právnických profesií je, že tieto právnické povolania vykazujú aj značné odlišnosti. Tieto rozdielnosti vychádzajú zo samotnej podstaty povahy povolania alebo funkcie, ktorú príslušná osoba zastáva. Pretože výkon každého povolania je špecifický, vyžaduje si aj osobitú právnu úpravu disciplinárnej zodpovednosti, disciplinárneho previnenia a disciplinárnych opatrení. Cielené a absolútne zjednotenie vybraných právnych otázok hmotnoprávneho charakteru by viedlo k zbytočnej rozdrobenosti a neprehľadnosti právnej úpravy. Jednotlivé statusové zákony okrem iného, upravujú aj práva a povinnosti príslušníkov daného právnického povolania, čím fakticky inkorporujú mnohé disciplinárne previnenia. Na záver predkladateľ posúdil, či platná hmotnoprávna úprava nevyžaduje novelizáciu z dôvodu jej neaktuálnosti alebo či počas účinnosti predpisov neboli zistené aplikačné problémy, s ktorými by sa príslušné orgány problematicky vysporiadali. V tomto smere však neboli identifikované žiadne závažné nedostatky, ktoré by podnietili komplexné prehodnotenie hmotnoprávnych ustanovení. Treba však upozorniť na to, že doterajší legislatívny proces nastoľuje legitímne úvahy o postupnom približovaní hmotnoprávnych úpravy disciplinárnych previnení. Predkladateľ vníma tieto úvahy pozitívne a v budúcnosti sa bude tejto téme pozorne venovať.

Tak ako disciplinárny poriadok v § 2 ods. 1 obsahuje odkaz na hmotnoprávnu úpravu v osobitných predpisoch, tak tieto osobitné predpisy obsahujú obdobný odkaz na procesnú úpravu v osobitnom predpise; k tomu pozri jednotlivé novelizačné články, ktoré tvoria súčasť návrhu zákona.

K § 3

Nasledujúca právna norma ustanovuje právomoc najvyššieho správneho súdu pre konania o disciplinárnej zodpovednosti vybraných právnických profesií a súčasne ustanovuje formáciu telesa v rámci najvyššieho správneho súdu, ktorej sa zveruje rozhodovanie v disciplinárnom konaní.

Pri hľadaní najvhodnejšieho riešenia toho, ktorému konkrétnemu subjektu zveriť rozhodovanie o disciplinárnej zodpovednosti predkladateľ venoval značnú mieru pozornosti aj komparácii zákonnej úpravy iných krajín Európskej únie. Výsledkom tohto porovnania bolo zistenie, že v európskych štátoch je pomerne časté, že disciplinárna právomoc nad vybranými profesiami nie je vždy zverená výlučne súdnej inštitúcii. Túto úlohu často zastávajú rôzne dozorné orgány, osobitné rady či iné špeciálne komisie a inšpekcie. Vzhľadom však na striktnú dikciu ústavy boli možnosti pri výbere konkrétneho subjektu, pred ktorým budú vedené disciplinárne konania, značne limitované.

Ako je naznačené v osobitej časti dôvodovej správy pri zdôvodnení § 1 a 2 návrhu zákona, tak aj navrhovaná dikcia ustanovenia § 3 vychádza z platného znenia textu ústavy.

De lege lata je neprípustné zveriť disciplinárnu právomoc vo veciach sudcov a prokurátorov akémukoľvek inému subjektu alebo súdnej inštitúcii, ako najvyššiemu správne súdu, pričom ústavný text explicitne neustanovuje, aký konkrétny subjekt v rámci štruktúry Najvyššieho správneho súdu má zverenú disciplinárnu právomoc vykonávať. Ústava v čl. 142 ods. 3 predpokladá, že sudy rozhodujú v senátoch, ak zákon v konkrétnych prípadoch

neustanoví, že vo veci rozhoduje jediný sudca. Zároveň, *de lege lata* § 24b zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) upravuje nasledovne: „*Senát Najvyššieho správneho súdu sa skladá z troch sudcov, z ktorých jeden je predsedom senátu.(...) Predpis o konaní pred súdmi môže ustanoviť, že senát Najvyššieho správneho súdu sa skladá aj z väčšieho počtu sudcov. Senát musí byť vždy zložený z nepárneho počtu sudcov; to neplatí pre disciplinárne konanie.*“ Za použitia argumentu *ex dicto* (výklad z vyjadrenia) predkladateľ dospel k nespornému záveru, že z uvedeného ustanovenia explicitne vyplýva zámer zákonodarcu, aby najvyšší správny súd rozhodoval výlučne v senátoch. Súčasne je zrejماً značná voľnosť pri ustanovení počtu členov senátu a dokonca v prípade disciplinárnych konaní nie je podmienkou ani nepárny počet členov disciplinárneho senátu, a tým *a contrario* zákonodarca umožňuje aj párne zloženie. Bližšie zloženie disciplinárneho senátu upravuje druhá časť návrhu zákona.

Z hľadiska použitej terminológie „disciplinárny senát“ sa rešpektuje doterajšia zaužívaná prax, ktorá preferuje vo väčšine prípadoch (s výnimkou prokurátorov) použitie tohto pojmu na označenie kolektívneho telesa rozhodujúceho v otázkach disciplinárnej zodpovednosti. Vzhľadom na to, že ide o dostatočne zrozumiteľný pojem, niet dôvodu na odklon od zaužívanej terminológie. Dôležitým momentom právnej úpravy v širších súvislostiach je to, že disciplinárny senát je senátom v zmysle čl. 142 ods. 3, t.j. je to senát súdu ako každý iný senát. Použitý prívlastok „disciplinárny“ ho nestavia mimo všeobecný pojem „senát“ používaný v intenciách rozhodovacej činnosti súdov. Uvedenie si tejto skutočnosti je dôležité najmä s ohľadom na to, že aj na tento senát sa vzťahujú ustanovenia nie len Trestného poriadku (pozri § 4) upravujúcich činnosť senátov, ale aj iný zákonov ako napríklad zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a to najmä z hľadiska kreovania senátov, zastupovania ich členov, či organizácie práce v nich.

K § 4

V súčasnosti sú právne úpravy disciplinárnych konaní proti sudcom, prokurátorom, súdnym exekútorom a notárom koncipované ako rámcové právne úpravy, ktoré sú dotvárané subsidiárnou aplikáciou iných procesných predpisov. Rovnaký koncept volí predkladateľ aj v prípade predkladaného disciplinárneho poriadku. To znamená, že disciplinárny poriadok bude upravovať disciplinárne konanie v jeho základných rysoch, resp. tým, že upraví jeho základné inštitúty, pričom subsidiárne sa bude aplikovať zvolený procesný predpis, ktorým je zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Nejaví sa ako účelné vytvoriť disciplinárny poriadok ako úplne podrobný právny predpis, ktorý by upravoval elementárne otázky charakteristické pre konanie pred súdom, ak už tieto otázky sú upravené v iných procesných predpisov (napr. doručovanie, právoplatnosť, vykonateľnosť a pod.). Je účelnejšie exaktne upraviť špecifiká disciplinárneho konania a vo zvyšku sa spoľahnúť na existujúcu právnu úpravu, ktoré je osvedčená praxou, či judikatúrou.

V rámci prípravy návrhu zákona boli zvažované viaceré alternatívy pre voľbu právneho predpisu, ktorým by sa dotvárala prostredníctvom subsidiárneho použitia úprava disciplinárneho konania.

Prvou alternatívou je spracovanie komplexnej úpravy, ktorá pojme materiu disciplinárneho konania v celej šírke. Druhou alternatívou je rámcová právna úprava, ktorá je dotváraná cez subsidiárne použitie už existujúcej právnej úpravy.

Vzhľadom na to, že disciplinárne konanie je konaním súdnym, tak sa javí neúčelné, resp. priam nevhodné, vymýšľať za každú cenu nové procesné postupy, ak možno využiť existujúce procesné postupy, ktoré sú praxou a judikatúrou dostatočne overené a pre aplikačnú prax zrozumiteľné. To je dôvodom, prečo predkladateľ upustil prvého spôsobu spracovania úpravy disciplinárneho konania. Na riešenie tak ostávala otázka voľby vhodného predpisu, ktorého podporná aplikácia sa zavedie.

Podľa platnej právnej úpravy sa v prípade disciplinárneho konania proti sudcom a prokurátorom subsidiárne aplikuje Trestný poriadok. V prípade disciplinárneho konania proti súdnym exekútorom sa subsidiárne aplikuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“). V prípade disciplinárneho konania proti notárom je zákonná úprava dotváraná interným predpisom Notárskej komory Slovenskej republiky, ktorý neobsahuje zmienku o prípadnom podpornom použití iného procesného predpisu. Platná právna úprava využíva podporné použitie dvoch právnych predpisov, a to Trestného poriadku a správneho poriadku.

Vzhľadom na to, že disciplinárne konanie je zverené súdu, tak sa nejaví ako vhodné, aby súd subsidiárne aplikoval právny predpis, ktorý je určený pre orgány verejnej správy a ktorým sa reguluje správne konanie. Predkladateľ upustil od možnosti podporného použitia správneho poriadku, pretože správny poriadok nie je predpisom usporiadaným pre konanie pred súdom, pretože je adresovaný orgánom, ktoré nemajú povahu súdov.

Rovnako bol odmietnutý koncept subsidiárneho použitia zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny súdny poriadok“), ktorý je vo svojej podstate „šitý na mieru“ súdnemu prieskumu rozhodnutí orgánov verejnej správy, ako aj subsidiárneho použitia zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“), ktorý je určený pre riešenie súkromnoprávných sporov. Subsidiarita civilných procesných kódexov nie je vhodná, pretože civilné sporové (mimosporové) konanie a správne súdne konanie sú vystavané na iných zásadách, ktoré nevyhnutne nevytvárajú dostatočné procesné záruky pre spravodlivý proces sankčného charakteru.

Preto je preto prirodzené, že sa núka práve subsidiarita Trestného poriadku, pretože je v podstate jediným predpisom o konaní pred súdmi, ktorý je vystavaný pre potreby sankčného konania a obsahuje pomerne široké záruky pre spravodlivý proces. Trestný poriadok sa preto javí ako najvhodnejší predpis procesného charakteru pre subsidiárnu aplikáciu v disciplinárnom konaní, čo v konečnom dôsledku podporuje aj aktuálne nastavenie právnej úpravy disciplinárneho konania proti sudcom a prokurátorom. V tejto súvislosti treba uviesť, že samotný fakt, že zákon predpokladá subsidiaritu Trestného poriadku nerobí s disciplinárneho konania konanie, ktoré by bolo vo svojej podstate trestným konaním. Disciplinárne konanie má charakter nadstavby k pracovnoprávnym, či obdobným vzťahom.

Na rozdiel od platnej úpravy v § 150 ods. 2 zákona o sudcoch a príslušných a v § 216 zákona o prokurátoroch sa nová právna úprava v predkladanom návrhu zákona zameriava na subsidiárne použitie konkrétnych ustanovení Trestného zákona namiesto všeobecného odkazu na Trestný poriadok ako taký.

Zužuje sa teda priestor pre úvahu disciplinárneho orgánu o tom, ktoré ustanovenia Trestného poriadku sa majú v disciplinárnom konaní použiť, ak to povaha veci nevyklučuje, resp. ak disciplinárny poriadok neustanovuje inak. Z povahy veci vo výpočte ustanovení, ktoré

sa majú aplikovať absentujú ustanovenia Trestného poriadku regulujúce inštitúty ako postup pred začatím trestného stíhania, prípravné konanie, dozor prokurátora, zaistenie osôb a vecí, zabezpečovanie informácií, väzba a podobne. V prípade týchto inštitútov nie je namieste ani len úvaha, či povaha disciplinárneho konania vylučuje alebo nevylučuje ich subsidiárne použitie. Rovnako sa nebudú aplikovať ani ustanovenia, ktoré v disciplinárnom konaní nie sú potrebné, ako napr. právna úprava styku s cudzinou, či právna úprava opravných prostriedkov s výnimkou odvolania a obnovy konania, alebo právna úprava vykonávacieho konania.

Vo výsledku sa tak subsidiárne použitie Trestného poriadku zameriava na ustanovenia o základných zásadách trestného konania (§ 2), o spoločnom konaní (§ 18 a 19), o vylúčení súdu a iných osôb (§ 31 a 32), o obhajcovi (§ 36 až 44), o úkonoch trestného konania (§ 55 až 70), o dokazovaní (§ 119 až 161), o rozhodnutiach súdu (§ 162 až 184), o hlavnom pojednávaní (§ 246 až 290), o odvolaní (§ 306 až 329), o konaní o dohode o vine a prijatí trestu (§ 331 až 335), o obnove konania (§ 393 až 405) a o trovách trestného konania (§ 553 až 559). To v akom rozsahu sa majú uvedené ustanovenia Trestného poriadku aplikovať v disciplinárnom konaní je na úvahe disciplinárneho senátu, ktorý pri tom musí brať do úvahy znenie disciplinárneho poriadku a jeho účel, pretože disciplinárny poriadok môže svojou špeciálnou úpravou vylúčiť subsidiárne použitie niektorého z uvedených ustanovení Trestného poriadku (pretože ustanovuje „inak“, resp. musí brať do úvahy povahu disciplinárneho konania, a teda povaha veci vylúči subsidiárne použitie niektorého z uvedených ustanovení Trestného poriadku.

V praxi sa subsidiarita Trestného poriadku bude prejavovať nasledovne:

- a) úplná osobitná úprava v disciplinárnom poriadku – vylučuje použitie konkrétnych ustanovení Trestného poriadku; napríklad úprava dôvodov zastavenia disciplinárneho konania vylučuje aplikáciu obdobnej úpravy v Trestnom poriadku,
- b) absencia osobitnej úpravy v disciplinárnom poriadku – použitie úpravy Trestného poriadku, ak to povaha veci nevylučuje; napríklad použitie úpravy o dôvodoch obnovy konania,
- c) čiastočná osobitná úprava v disciplinárnom poriadku – vo zvyšku platí úprava Trestného poriadku, ak to povaha veci nevylučuje; napríklad trovy konania.

V súvislosti so subsidiaritou v procesnej oblasti je potrebné sa zmieniť aj o subsidiarite v hmotnoprávnej oblasti. V prípade disciplinárnej zodpovednosti bude subsidiárne platiť pri jej posudzovaní prvá časť Trestného zákona. Aj v tomto prípade sa vychádza z existujúcej právnej úpravy, pričom na doterajšom koncepte nie je dôvod čokoľvek meniť, čo v konečnom dôsledku ukazujú aj výsledky doterajšieho legislatívneho procesu, pretože tento koncept je všeobecne akceptovaný zo strany všetkých adresátov navrhovanej právnej úpravy. Berúc do úvahy skutočnosť, že predmetom úpravy disciplinárneho poriadku nie sú otázky hmotnoprávnej úpravy, bude subsidiarita Trestného zákona na účel posudzovania disciplinárnej zodpovednosti vyjadrená v osobitných predpisoch hmotnoprávnej povahy. K tomu pozri § 93 ods. 1 Notárskeho poriadku, § 222c ods. 1 Exekučného poriadku, § 150 ods. 2 zákona o sudcoch a prísediach a § 216 zákon o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry.

Význam subsidiarity Trestného zákona a Trestného poriadku je potrebné vnímať nie len v „tradičnom“ rozsahu, ale aj s ohľadom na prípustnosť prípadných odklonov. V tomto smere predkladateľ poukazuje na to, že niektoré odklony budú použiteľné aj v disciplinárnom konaní. Pôjde napríklad o inštitút upustenia od potrestania, či dohodu o vine a prijatí trestu. Niet racionálneho dôvodu na to, aby použiteľnosť týchto inštitútov bola v disciplinárnom konaní vylúčená. Za zmienku stojí aj skutočnosť, že na rovnakom právnom základe spočívajúcom

v subsidiarite trestných kódexov dospel k tomuto záveru aj Nejvyšší správní soud; k tomu pozri rozhodnutie uvedeného súdu sp. zn. 11 Kss 8/2018.

K § 5

Navrhované ustanovenie upravuje zloženie disciplinárneho senátu, zákonného sudcu a podmienky faktického fungovania a rozhodovania disciplinárneho senátu ako celku.

Dikcia článku 142 ods. 2 písm. c) ústavy zveruje disciplinárnu právomoc nad vybranými právnickými profesiami najvyššiemu správneému súdu, pričom *expressis verbis* nemenuje subjekt, ktorý by mal fakticky túto zverenú právomoc vykonávať. Rozhodujúcim je v prípade rozhodovania súdov čl. 142 ods. 3 ústavy, podľa ktorého „*Súdy rozhodujú v senátoch, ak zákon neustanoví, že vo veci rozhoduje jediný sudca.*“ Z dôvodov uvedených v predchádzajúcej časti dôvodovej správy, predkladateľ nevzhliadol žiaden relevantný dôvod preto, aby agendy disciplinárnych konaní bola samosudcovskou agendou. Pri hľadaní vhodného nastavenia konceptu zloženia disciplinárneho senátu s ohľadom na ústavné i zákonné limitácie, sa preto predkladateľ musel prioritne vysporiadať s otázkou, akým spôsobom bude kreovať konkrétny subjekt v rámci najvyššieho správneho súdu, ktorému zverí disciplinárnu právomoc tak, aby čo do najväčšej možnej miery zabezpečil objektivitu a nestrannosť pri rozhodovaní o disciplinárnom previnení.

V odseku 1 sa navrhuje, aby každý disciplinárny senát sa skladal z piatich členov. Zámerné zvolený nepárny počet členov disciplinárneho má byť dostatočnou zárukou pre disciplinárne obvineného, že o jeho vine alebo nevine bude riadne rozhodnuté, resp. že disciplinárny senát rozhodne o merite veci. Sledovaným cieľom takto uchopeného konceptu je najmä zachovanie právnej istoty a podnietenie členov disciplinárneho senátu si riadne plniť najdôležitejšiu zo zákonom zverených povinností, t. j. rozhodnúť vo veci samej.

Z odseku 2 vyplýva, že pomer sudcov z povolania a nesudcov vo funkcii prísediacich disciplinárneho senátu bol určený na 3:2. Takto zvolená koncepcia má svoje opodstatnenie najmä pre dva dôvody. Príčinou, prečo by nebol vhodný koncept rovnomerného zastúpenia je, že tak ako je uvedené vyššie, snahou predkladateľa bolo predísť situácii, kedy by nastala rovnosť hlasov. Z tohto dôvodu rovnocenné zastúpenie 3:3 alebo inak zvolený páry počet členov disciplinárneho senátu sa nejavil ako vhodné riešenie. Akékoľvek iné alternatívne riešenia na zabezpečenie predchádzania rovnosti hlasov, ako napríklad riešenie, že v prípade rovnosti hlasov by prevážil hlas predsedu a podobné možnosti nie sú adekvátne vo vzťahu k presvedčivosti takéhoto rozhodnutia.

Argumentom v prospech väčšieho zastúpenia sudcov v porovnaní so zastúpením nesudcov je, že disciplinárne konanie je fakticky súdnym konaním ako každé iné súdne konanie, ktoré je vedené pred súdnou inštitúciou. Koncept disciplinárnych senátov zriadených na pôde najvyššieho správneho súdu nemá alternovať existujúce disciplinárne komisie, či obdobné disciplinárne orgány, ktoré doteraz rozhodovali o disciplinárnej zodpovednosti v rámci profesijných samospráv, či sudcovského alebo prokurátorského stavu. Je to jednoducho riadne súdne konanie, a preto je viac ako dôvodné, aby takéto konanie viedol predseda, ktorý je sudcom z povolania a sudcovia mali v disciplinárnom senáte dominantné postavenie.

Pre vyššie uvedené dôvody predkladateľ zvolil v odseku 2 rôzne terminologické označenia. Pod pojmom „*predseda disciplinárneho senátu*“ a „*sudcovia disciplinárneho senátu*“ návrh zákona zahŕňa výlučne sudcov najvyššieho správneho súdu, ktorým bude podľa

§ 6 návrhu zákona pridelená disciplinárna agenda a pojem „*prísediaci sudca disciplinárneho senátu*“ je vyhradený pre označenie nesudcov v disciplinárnych senátoch.

Bez ohľadu na to, či je člen disciplinárneho senátu sudcom z povolania, alebo vykonáva inú právnickú profesiu, je zákonným sudcom na účely disciplinárneho konania. Postavenie a právomoci nesudcov a sudcov v disciplinárnom senáte s výnimkou predsedu disciplinárneho senátu, sú rovnaké. Postavenie nesudcov v súdnych senátoch nespochybnil ani Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre, práve naopak. V prípade *Le Compte proti Belgicku* zo dňa 23. júna 1981, v odseku 57, Európsky súd pre ľudské práva dokonca konštatoval, že „*prítomnosť súdnych úradníkov alebo právne kvalifikovaných členov v tribunáli je silným predpokladom jeho nezávislosti*“. Na prísediach vybraných do disciplinárneho senátu sa budú primerane vzťahovať aj základné práva a povinnosti sudcu podľa zákona o sudcoch a prísediach.

Dikcia odseku 2 v znení „Ak § 9 ods. 4 neustanovuje inak,“ predznačuje, že pravidlo upravujúce zloženie disciplinárneho senátu neplatí v absolútnom význame. Výnimku z tohto pravidla upravuje § 9 ods. 4. Podstata tejto výnimky vychádza zo skutočnosti, že prísediaci sú volení na to určenými orgánmi. Vzhľadom na to, že nie je možné vylúčiť situáciu, že príslušné orgány budú z objektívnych, v horšom prípade zo subjektívnych, dôvodov nezvoliť potrebný počet prísediach, je potrebné, aby právna úprava reagovala aj na túto situáciu. Ustanovenie § 9 ods. 4 na to reaguje tak, že v prípade, ak v žiadnej databáze nie je potrebný počet prísediach, tak disciplinárne konanie vykoná disciplinárny senát bez účasti prísediach. Mať svoje zastúpenie v disciplinárnom senáte je pre príslušný stav výsadou. Nevyužitie tejto výsady však nemôže byť na ujmu naplneniu účelu disciplinárneho konania. Preto predkladateľ v záujme naplnenia účelu disciplinárneho konania preferuje riešenie, ktoré akcentuje potrebu vykonať disciplinárne konanie aj vtedy, ak príslušný stav nezvolí svojich zástupcov v disciplinárnych senátoch. Stav, kedy nezvolenie prísediach spôsobí nefunkčnosť systému vyvodzovania disciplinárnej zodpovednosti je neprijateľný a je legitímne, aby právna úprava na tento účel poskytovala dostatočné záruky pre naplnenie účelu disciplinárneho konania.

K § 6

Ustanovenie § 6 obsahuje koncept systému kreovania a pravidiel obmeny disciplinárnych senátov. V zásade platí, že charakter zloženia disciplinárneho senátu bude pozostávať z relatívne nemennej zložky, ktorú budú tvoriť sudcovia najvyššieho správneho súdu zaradení do konkrétneho disciplinárneho senátu na obdobie troch po sebe nasledujúcich rokov a zložky dynamickej, ktorá bude pozostávať z dvoch prísediach disciplinárneho senátu vybraných ad hoc pre každé disciplinárne konanie zvlášť.

V prvej vete ustanovenia § 6 ods. 1 je sformulovaný obvyklý spôsob zaraďovania sudcov do jednotlivých senátov a systém určovania predsedov týchto senátov. Čo sa rozumie pod pojmom rozvrh práce, aké sú jeho obsahové náležitosti, spôsob prideľovania vecí podľa rozvrhu práce, či tvorbu samotného rozvrhu práce upravuje prvá hlava štvrtej časti zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zmenu v porovnaní s § 50 ods. 1 predstavuje obdobie, počas ktorého budú jednotliví sudcovia spolu s predsedom v nezmenenom zložení zaradení do konkrétneho disciplinárneho senátu. Zvolené trojročné obdobie a spôsob obmeny členov disciplinárneho senátu bolo sčasti prevzaté z § 11 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Splnenie zákonnej podmienky obmeny disciplinárneho senátu vyjadrenej slovným spojením „zásadným spôsobom“ nastane, ak príde po uplynutí troch rokov k výmene aspoň jedného člena senátu. Za takúto zmenu však nemožno považovať formálnu zmenu typu, že členovia disciplinárneho senátu č. 1 sa vymenia za členov disciplinárneho senátu č. 2, t. j. keď zmena spočíva len v zmene označenia senátov a v ich faktickom zložení k zmene neprišlo. Zároveň platí, že zmenu riadneho (pravidelného) zloženia disciplinárneho senátu je možné vykonať len pri zmene obsadenia najvyššieho správneho súdu (napr. ak zanikne funkcia sudcovi). Tým nie je vylúčené zastupovanie v prípade vylúčenia sudcu alebo jeho neprítomnosti, ale opätovne len v súlade s pravidlami rozvrhu práce, resp. zákonom o súdoch.

Účelom navrhovanej právnej úpravy je vytvoriť priaznivé podmienky pre prácu členov disciplinárneho senátu a jeho rozhodovanie. Disciplinárna agenda vykazuje isté špecifiká, na základe ktorých sa odlišuje od iných obdobných právnych odvetví, ako napríklad od správneho súdnictva, či trestného procesu. Z tohto dôvodu je dôležité, aby sudcovia mali dostatok času si osvojiť právnu úpravu disciplinárnej zodpovednosti a disciplinárneho konania. Ustanovenie vopred určeného obdobia, po ktorom má prísť k pravidelnej obmene sudcov je dôležité z hľadiska naplnenia predpokladov „nezávislého a nestranného“ súdu. Pri posudzovaní, či je súd skutočne nezávislý a nestranný Európsky súd pre ľudské práva určil niekoľko základných kritérií, medzi ktoré patrí aj spôsob ustanovenia členov (sudcov a prísediacich) súdu a vymedzenie dĺžky ich funkčného obdobia.

Po oboznámení sa s obsahom navrhovanej právnej úpravy je už na prvý pohľad zrejmé, že počas tvorby návrhu zákona sa predkladateľ do značnej miery inšpiroval českým zákonom č. 7/2002 Sb. o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů v znění pozdějších předpisu. Práve z vyššie uvedenej českej právnej úpravy si predkladateľ čiastočne osvojil koncept zloženia disciplinárneho senátu, ktorý do rozhodovania vťahuje nesudcovský externý prvok. Na dosiahnutie už vyššie deklarovaného cieľa v podobe zabezpečenia čo najväčšej miery objektivity a nestrannosti sa nejaví ako účelné ponechať rozhodovanie o disciplinárnej zodpovednosti výlučne sudcom najvyššieho správneho súdu. Predkladateľ nielen preto, ale aj pre iné dôvody, navrhol zloženie disciplinárneho senátu tak, aby v ňom mali svoje zastúpenie vybrané právnické profesie, ktoré podliehajú disciplinárnej právomoci najvyššieho správneho súdu a rovnako tak, aby bolo umožnené stať sa prísediacim disciplinárneho senátu aj iným osobám, ktoré vykonávajú právnickú prax a splňajú zákonné podmienky.

Prísediaci budú pridelovaní do jednotlivých disciplinárnych senátov až po zaevidovaní návrhu na začatie disciplinárneho konania v podateľni najvyššieho správneho súdu. Vzhľadom na skutočnosť, že prísediaci nebudú mať prerušené svoje funkcie, či výkon úradu, bolo účelnejšie zvoliť také riešenie, aby si plnili funkciu prísediaceho až po tom, čo ich systém náhodným spôsobom vyberie do konkrétneho disciplinárneho senátu a len po dobu do právoplatného skončenia konania.

Princíp, na základe ktorého budú prísediaci náhodným spôsobom pridelovaní do disciplinárnych senátov spočíva v osobe disciplinárne obvineného. Tak, ako uvádza odsek 4 prísediaci bude vybraný z konkrétnej databázy podľa profesie disciplinárne obvineného. Takto predkladané riešenie bolo prijaté najmä z dôvodu istého vyváženia zloženia disciplinárneho senátu tak, aby disciplinárne obvinený mal zástupcov svojho stavu v disciplinárnom senáte. Tým samozrejme nemá prísť k nakloneniu rozhodovania v prospech disciplinárneho obvineného, avšak týmto spôsobom budú v rozhodovaní zohľadnené všetky špecifiká profesie, ktorú obvinený zastáva, pretože aj to bude úlohou prísediacich.

Špecifickou, aj keď nie výnimočnou, je právna úprava v odseku 3, podľa ktorej sa preferuje, aby disciplinárny senát dokončil disciplinárne konanie v pôvodnom zložení, a to aj vtedy, keď prísediacim uplynie funkčné obdobie, resp. ak uplynie trojročné lehoty podľa odseku 1, po ktorej má dôjsť k obmene predsedov a členov disciplinárnych senátov. Cieľom, ktorý sa sleduje, je riadne a plynulé konanie a rozhodovanie v disciplinárnom konaní, a to najmä s ohľadom na zásadu bezprostrednosti.

K § 7 a § 8

Ustanovenia § 7 a § 8 upravujú základné predpoklady, ktoré musí sudca najvyššieho správneho súdu spĺňať, aby mohol byť ustanovený za predsedu disciplinárneho senátu alebo za sudcu disciplinárneho senátu.

V § 7 je upravené podmienky, ktorých kumulatívne naplnenie predchádza určeniu predsedu disciplinárneho senátu.

Prvou je, aby bol potencionálny predseda disciplinárneho senátu sudcom najvyššieho správneho súdu, pričom zároveň musí zastávať funkciu predsedu senátu. Úpravu ustanovenia do vyššej sudcovskej funkcie – v tomto prípade do funkcie predsedu senátu – upravuje § 15 zákona o sudcoch a prísediacich. Z dôvodu, že predseda riadi činnosť disciplinárneho senátu a predsedá mu počas vedenia disciplinárneho konania, predkladateľ formuloval základné predpoklady, ktoré majú garantovať nezávislosť pri výkone tejto funkcie. Zároveň kladie na sudcu aj povinnosť spĺňať isté morálne štandardy pred ustanovením do vyššej súdnej funkcie tak, aby nebola spochybnená jeho morálna integrita. Podmienky uvedené v písmenách a) až c) sú prevzaté z doterajšej právnej úpravy v § 119b ods. 1 zákona o sudcoch. Je nanajvýš žiaduce, aby disciplinárne konanie nevykonával sudcu, ktorý je disciplinárne alebo trestne stíhaný, alebo ktorému nebolo zahladené disciplinárne previnenie. Rovnako je dôležité, aby disciplinárne konanie nevykonával sudca, ktorý môže byť v disciplinárnom konaní navrhovateľom, t.j. predseda alebo podpredseda najvyššieho správneho súdu, resp. sudca, ktorý je členom súdnej rady, t.j. orgánu, ktorý môže iniciovať pri svojej činnosti disciplinárne konanie prostredníctvom predsedu súdnej rady.

Nadväzujúci § 8 podmienky kladené na členov disciplinárneho senátu. Podobne, ako v predchádzajúcom prípade, aj členom disciplinárneho senátu sa môže stať výlučne sudca najvyššieho správneho súdu, pričom zároveň musí spĺňať tie isté predpoklady zaručujúceho jeho integritu, ako aj predseda disciplinárneho senátu.

Z hľadiska konštrukcie právnej normy táto výslovne hovorí o tom, že predseda disciplinárneho senátu a sudca disciplinárneho senátu sú „určovaní“ do týchto pozícií. V tomto prípade nejde o vymenovanie, či iné podobné ustanovenie do funkcie, pretože zloženie senátov, vrátane disciplinárnych senátov v časti ich predsedov a sudcov, bude určované rozvrhom práce najvyššieho správneho súdu tak ako je tomu v prípade akékoľvek iného senátu toho súdu.

Ak predseda disciplinárneho senátu alebo člen disciplinárneho senátu prestane spĺňať podmienky ustanovené § 7 a § 8 počas výkonu funkcie, ich funkcia predsedu alebo člena disciplinárneho senátu zaniká podľa § 11 ods. 1 písm. d) návrhu zákona.

K § 9

Účelom ustanovenia § 9 je obsiahnuť právnu úpravu, ktorá ustanoví počet databáz prísediacich disciplinárnych senátov, ich rozdelenie z hľadiska právnických profesií, orgány disponujúce volebným oprávnením a počet osôb tvoriacich databázu prísediacich.

Databázy prísediacich predstavujú ďalšie špecifikum, ktorým sa bude odlišovať disciplinárne konanie od iných súdnych konaní. Predkladateľ vytvoril špecifickú koncepciu toho, akým spôsobom budú volené a zaradené do databáz osoby, z ktorých sa neskôr môžu stať prísediaci disciplinárnych senátov. Dôvodom vytvorenia tohto nového konceptu v slovenskom právnom poriadku je, že existujúca právna úprava, ktorá upravuje voľbu prísediacich a spôsob, akým sa zvolený občan fakticky stáva prísediacom v senáte, nezodpovedá zvolenému konceptu procesnej úpravy disciplinárneho konania. Z vyššie uvedeného dôvodu nie je ani možné prostredníctvom analógie legis aplikovať ustanovenia štvrtej časti zákona o sudcoch a prísediacich (čo je dôvodom pre úpravu v § 10 ods. 9).

Predkladateľ na viacerých miestach dôvodovej správy deklaruje cieľ zložiť disciplinárny senát nielen zo sudcov najvyššieho správneho súdu, ale aj zo zástupcov jednotlivých právnických stavov, ktorých členovia budú zverení pod disciplinárnu právomoc najvyššieho správneho súdu. Na tento účel sa navrhujú vytvoriť tzv. databázy prísediacich, ktoré budú fungovať na princípe vytvorenia zoznamu osôb, z ktorých budú následne vybraní vždy dvaja prísediaci do disciplinárneho senátu pre jedno konkrétne disciplinárne konanie. Funkcia prísediaceho vzniká voľbou podľa odsekov 1 a 2. Kritéria, ktoré sú kladené na osoby, ktoré môžu byť zaradené do týchto databáz sú upravené v § 10 návrhu zákona.

Navrhovaný odsek 3 upravuje počet osôb zaradených do každej databázy a postup v situácii, kedy v dôsledku nezvolenia dostatočného počtu osôb alebo v dôsledku zániku funkcie prísediaceho nie je v príslušnej databáze splnený zákonom požadovaný počet osôb. Za to, či jednotlivé databázy obsahujú určený počet prísediacich zodpovedajú subjekty s volebným oprávnením avšak, ak si iniciatívne nesplnia zákonom uloženú povinnosť, vyzve ich k dopĺňajúcej voľbe predseda najvyššieho správneho súdu. Ustanovenie minimálneho počtu prísediacich v jednotlivých databázach má za cieľ vytvoriť dostatočnú personálnu základňu pre riadne kreovanie disciplinárnych senátov s ohľadom na predpokladaný počet disciplinárnych konaní. V tejto súvislosti treba uviesť, že navrhovaný minimálny počet prísediacich v tej ktorej databáze je výsledkom zohľadnenia praktických skúseností pri kreovaní doterajších disciplinárnych senátov súdnou radou.

Z hľadiska aplikácie navrhovanej právnej normy je potrebné uviesť, že v prípade, ak nie je v databáze minimálny počet prísediacich, tak to neznamena, že nie je možné vytvoriť disciplinárny senát, resp. že vytvorenie senátu je možné len v prípade, ak je v príslušnej databáze zvolený aspoň minimálny počet členov. Uvedená skutočnosť vyplýva aj z pravidla navrhovaného v odseku 4. Na to, aby bolo možné náhodným výberom vybrať dvoch prísediacich do disciplinárneho senátu, je potrebné, aby v databáze boli aspoň traja prísediaci. Pri nižšom počte prísediacich v databáze nemožno hovoriť o náhodnom výbere. Ak by teda mala nastať situácia, kedy klesne počet prísediacich v databáze pod číslo tri, tak sa uplatní pravidlo, podľa ktorého sa prísediaci vyberú z ostatných databáz náhodným výberom, pričom tým treba rozumieť výber zo všetkých ostatných databáz ako celku, a nie náhodným výberom len jednej z ostatných databáz. Predkladateľ volí toto riešenie z dôvodu zabezpečenia riadneho chodu disciplinárnych senátov, pretože nie je správne, ak by celé disciplinárne konanie malo čakať na to, kým sa do databázy navolí predpísaným spôsobom (§ 9 ods. 1) potrebný počet

prísediach. V opačnom prípade by mohla nastať situácia, kedy by v dôsledku nečinnosti príslušného orgánu spôsobenej či už z objektívnych alebo subjektívnych dôvodov, bolo ohrozené fungovanie disciplinárnych senátov. Navyiac, riešenie navrhované v odseku 4 má aj samoregulačný rozmer, pretože vyvoláva primeraný a spravodlivý tlak na jednotliví profesie, aby zvolili potrebný počet prísediach pod hroznou „sankcie“ spočívajúcej v tom, že ich faktickou nečinnosťou sa vzdávajú možnosti mať zastúpenie v disciplinárnom senáte. Tu si treba uvedomiť, že ak dôjde k ustanoveniu prísediach z inej databázy podľa odseku 4, prísediaci tohto senátu budú zákonným sudcami tohto senátu. Aj s ohľadom na čl. 48 ods. 1 ústavy nebude možné vykonať zmenu týchto prísediach a budú disciplinárny senát bude musieť vec dokončiť v pôvodnom zložení. Opačný prístup by bol porušením čl. 48 ods. 1 ústavy.

V druhej vete § 9 ods. 4 predkladateľ normuje pravidlo, ktoré reaguje na nemožnosť využitia postupu podľa prvej vety, resp. na situáciu, kedy ani v jednej databáze nebudú aspoň traja prísediach. Predkladateľ v záujme naplnenia účelu disciplinárneho konania preferuje riešenie, ktoré akcentuje potrebu vykonať disciplinárne konanie aj vtedy, ak príslušný stav nezvolí svojich zástupcov v disciplinárnych senátoch. Stav, kedy nezvolenie prísediach spôsobí nefunkčnosť systému vyvodzovania disciplinárnej zodpovednosti je neprijateľný a je legitímne, aby právna úprava na tento účel poskytovala dostatočné záruky pre naplnenie účelu disciplinárneho konania. Ak teda nastane situácia, že niet v ani jednej databáze aspoň troch prísediach, disciplinárne konanie vykoná disciplinárny senát bez prísediach. Ako v prípade prvej vety, tak aj v tomto prípade platí, že zloženie disciplinárneho senátu sa nebude dodatočne meniť v dôsledku dodatočného zvolenia prísediach.

V odseku 5 je ustanovená povinnosť najvyššiemu správnomu súdu pravidelne zverejniť aktuálne databázy prísediach disciplinárnych senátov, a to prostredníctvom svojho webového sídla. Pretože disciplinárne konania môžu výrazným spôsobom prispieť k obnove dôvery verejnosti v justíciu, je v záujme nielen predkladateľa, ale i najvyššieho správneho súdu transparentne a včas informovať verejnosť o všetkých skutočnostiach, ktoré sa týkajú disciplinárnych konaní a zákon ich zverejnenie výslovne nezakazuje. V tejto súvislosti treba poukázať, že zverejňovanie databáz, z ktorých sa vytvárajú disciplinárne senáty je inšpirované § 119a ods. 5 zákona o sudcoch a prísediach.

K § 10

Navrhovaný § 10 upravuje základné predpoklady, ktoré musia spĺňať osoby v čase ich zvolenia do databáz prísediach, funkčné obdobie prísediach, povinnosť mlčanlivosti, rámcovú úpravu odmien a náhrad nákladov vynaložených v súvislosti s výkonom funkcie prísediaceho disciplinárneho senátu.

Prvé tri odseky § 10 upravujú univerzálne podmienky, ktoré musia spĺňať osoby v čase ich zvolenia, ak ide o prokurátorov, súdnych exekútorov a notárov. Prvá podmienka sa týka profesie potencionálneho prísediaceho, pričom vo všetkých prípadoch platí všeobecný predpoklad, že prísediacim disciplinárneho senátu sa môže stať len osoba vykonávajúca požadované právnické povolanie. S výnimkou odseku 4 platí, že kandidát reprezentuje alebo je združený v inštitúcii, ktorej orgán ho do databázy prísediach zvolil. Vice versa, subjekt s volebným oprávnením podľa § 9 ods. 1 písm. a) až c) môže zvoliť len prísediach z vlastných radov. Navrhovaná právna úprava vychádza z konceptu, že na základe profesie disciplinárne obvineného budú do disciplinárneho senátu náhodným spôsobom vybraní dvaja prísediaci práve z databázy, v ktorej sú evidovaní prísediaci rovnakej profesie ako disciplinárne obvinený.

Výnimku predstavuje situácia, kedy je disciplinárne obvinený sudcom. V tomto prípade disciplinárne obvinený sudca už má istú formu zastúpenia svojho stavu v disciplinárnom senáte, ktorá pozostáva z predsedu a dvoch sudcov disciplinárneho senátu, ktorí sú sudcovia najvyššieho správneho súdu a preto budú ďalej dotvárať disciplinárny senát iné osoby, ktoré zvolila do databázy súdna rada po splnení ďalších zákonom stanovených kritérií.

Ďalšou podmienkou je, aby voči osobe, ktorá má byť zvolená za prísediaceho nebolo vedené disciplinárne konanie, trestné stíhanie alebo nebola táto osoba disciplinárne postihnutá, pričom sa zohľadňuje zahľadzenie disciplinárneho postihu. Obmedzenie práva byť zvolený príslušným orgánom do databázy prísediacich má svoje opodstatnenie. Dôvodom takto sformulovanej podmienky je, aby voči osobe, ktorá sa s najväčšou pravdepodobnosťou neskôr stane zákonným sudcom v rámci niekoľkých disciplinárnych konaní, nevzniklo dôvodné podozrenie, ktoré by spochybňovalo jej bezúhonnosť alebo jej morálne vlastnosti. Na tomto mieste je nutné podotknúť, že navrhovaná právna úprava kladie prísnejšie nároky na potencionálnych kandidátov na výkon funkcie prísediaceho, ako právna úprava predpokladov na voľbu prísediacich podľa § 139 zákona o sudcoch. Predkladateľovým zámerom však nie je sťažiť prístup k možnosti stať sa prísediacom, či poprieť prezumpciu neviny. Prísediaci v postavení zákonných sudcov počas disciplinárnych konaní budú konfrontovaní s rôznymi etickými dilemami či morálnymi otázkami, budú posudzovať a rozhodovať o porušení či nesplnení zákonom stanovenej povinnosti a preto je opodstatnená požiadavka, aby sa zákonnými sudcami stali len osobnosti z prostredia odbornej právnickej verejnosti, ktoré budú poskytovať záruky čestnosti a odbornosti, čím pomôžu prinavrátiť dôveru občanov v justíciu.

V zásade treťou obligatórnou podmienkou je, aby osoba v čase jej zvolenia nezastávala nariadenú alebo inú výkonnú či reprezentatívnu funkciu v rámci samosprávy či inštitúcie, ktorá ju do funkcie prísediaceho zvolila. Cieľom navrhovanej právnej úpravy je predísť možnému konfliktu záujmov spočívajúcemu v tom, že žalobca a sudca sa stretnú v jednej osobe (porovnaj § 16 až § 18) a rovnako dosiahnuť, aby u zvolených prísediacich bol dôvodný predpoklad, že budú si môcť vyčleniť dostatok priestoru na to, aby funkciu prísediaceho disciplinárneho senátu mohli venovať dostatočné množstvo svojho času a pozornosti.

Ako je už naznačené vyššie, ustanovenie odseku 4 kladie osobitné podmienky na osoby, ktoré budú do databázy prísediacich zvolené súdnou radou. Cieľom predkladateľ je v tomto prípade podmienky pre voľbu prísediaceho súdnou radou nastaviť tak, aby sa tieto podmienky jednak v maximálnej možnej miere približovali podmienkam pre ustanovenie do funkcie sudcu v zmysle § 5 zákona o sudcoch a prísediacich, a zároveň, aby rešpektovali štandardy nastavované v odsekoch 1 až 3.

Podmienky uvedené v odseku 4 písm. a) až e) sú totožné s predpokladmi pre vymenovanie za sudcu uvedenými v § 5 ods. 1 písm. b), c), d), e) a f) zákona o sudcoch a prísediacich.

Podmienka uvedená v odseku 4 písm. f) má svoj právny základ v § 19 a § 30 ods. 9 zákona o sudcoch a prísediacich.

Podmienka uvedená v odseku 4 písm. g) nahrádza podmienku podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona o sudcoch a prísediacich, pretože predkladateľ preferuje právnickú prax pred podmienkou veku 30 rokov. Pri nastavení podmienky právnickej prax v trvaní aspoň 10 rokov je automaticky splnená podmienka veku aspoň 30 rokov. Pojem „právna prax“ obsahuje aj čl. 134 ods. 4 ústavy. Z tohto dôvodu predkladateľ zvolí totožnú optiku nazerania sa na význam

tohto pojmu aj v predloženom návrhu zákona. Interpretácia pojmu „právna prax“ je širšia v porovnaní s doslovným výkladom výrazu „činnosť v právnickom povolani“. Zároveň sa nejedná o „odbornú prax“, ktorá je vyžadovaná u členov Súdnej rady. Pri posudzovaní najmenej 10 ročnej právnej praxe sa nerozlišuje, o akú právnu prax ide – či o výkon súdnictva, advokácie alebo iného slobodného právnického povolania, o právnu vedu a výskum, o podnikovú sféru, o medzinárodné prostredie, právnu prax v mimovládnom sektore, oblasť legislatívy alebo pôsobenie v štátnom sektore v oblasti práva. Podmienkou však aj naďalej ostáva, aby osoba zvolená súdnou radou do databázy prísediacich v čase jej zvolenia nezastávala funkciu sudcu, prokurátora, či úrad súdneho exekútora alebo notára v súlade s § 9 ods. 2 návrhu zákona. Zvolená dikcia však nevyklučuje možnosť, aby ešte v čase pred voľbou dotknutá osoba zastávala niektorú z vymenovaných funkcií či úradov a tak obhájila splnenie podmienky 10 ročnej právnej praxe.

Podmienky uvedené v odseku 4 písm. h) a i) sú štandardom, ktorý platí v prípade všetkých prísediacich vrátane tých z radov prokurátorov, súdnych exekútorov a notárov.

Podmienka uvedená v odseku 4 písm. j) akcentuje požiadavku, aby prísediacim na účely vyvodzovania disciplinárnej zodpovednosti sudcov boli osoby vykonávajúce inú profesiu ako profesiu sudcu, prokurátora, súdneho exekútora alebo notára.

Navrhovaný odsek 5 upravuje bezúhonnosť prísediaceho podľa odseku 4, ako aj mechanizmus jej preukazovania. Z hľadiska obsahového vymedzenia bezúhonnosti je táto nastavená rovnakým spôsobom ako je upravená bezúhonnosť sudcov v § 5 ods. 5 zákona o sudcoch a prísediacich. Je teda zachovaný rovnaký štandard vymedzenia bezúhonnosti ako na sudcov všeobecných súdov. V prípade preukazovania bezúhonnosti sa táto bude preukazovať odpisom z registra trestov, ktorý zabezpečí Kancelária Súdnej rady Slovenskej republiky bežne zaužívaným spôsobom. Predkladateľ nevzhliadol potrebu novelizácie zákona č. 330/2007 Z. z. o registri trestov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pretože platné znenie § 14 ods. 3 písm. o) cit. zákona „Kancelárii Súdnej rady Slovenskej republiky na účely ustanovenia do funkcie Súdnou radou Slovenskej republiky“ považuje za dostatočný právny základ pre vydanie odpisu z registra trestov Kancelárii Súdnej rady Slovenskej republiky aj na účely ustanovenia do funkcie prísediaceho sudcu disciplinárneho senátu, pretože je nepochybné, že ide o funkciu, do ktorej ustanovuje osobu súdna rada.

Ustanovená dĺžka trojročného funkčného obdobia má rovnaké opodstatnenie ako stanovenie rovnakej dĺžky pôsobenia členov a predsedu v tom istom zložení v disciplinárnom senáte. Určenie pevne stanoveného času trvania funkcie prísediaceho sa chápe ako jedna z garancií ich nezávislosti. Aj v tomto prípade je účelom navrhovanej právnej úpravy vytvoriť priaznivé podmienky pre prácu prísediacich disciplinárneho senátu a ich rozhodovanie. Identicky, stanovenie vopred určeného obdobia dĺžky funkčného obdobia prísediacich, po ktorom má prísť k pravidelnej obmene personálneho zloženia databáz prísediacich, je dôležité z hľadiska naplnenia predpokladov „nezávislého a nestranného“ súdu. Funkčné obdobie začína plynúť od momentu zvolenia konkrétnej osoby a preto je v záujme danej osoby, subjektu, ktorý ju zvolil i Najvyššieho správneho súdu, aby zvolená osoba bola bezprostredne po voľbe reálne zapísaná do príslušnej databázy a to najmä z dôvodu, že až po takomto zaevidovaní zvolených osôb pre konkrétnu databázu sa môže fakticky ujať funkcie prísediaceho disciplinárneho senátu. Rovnako platí, že zvolená osoba má aj „právo“ zastávať túto funkciu tri roky a preto by nebolo férové, aby bola ukrátená čo i len o časť tohto obdobia z dôvodu, že oznámenie o jej zvolení bolo príslušným orgánom oneskorene doručené Najvyššiemu správne súdu.

Slovné spojenie „ak je to potrebné na dokončenie veci“ treba vždy interpretovať vzhľadom na stav disciplinárneho konania a výklad toho, kedy by mali prísediaci ešte zotrvať alebo naopak nezotrvať vo svojej funkcii posudzovať cez prizmu hospodárnosti konania a zabezpečenia výkonu spravodlivosti. Napríklad, nejavilo ako účelné alebo hospodárne rozhodnutie, aby v disciplinárnom senáte prišlo k personálnym zmenám z dôvodu uplynutia funkčného obdobia po vykonaní dokazovania, alebo jeho časti. V tomto prípade by nový senát musel nanovo vykonať dokazovanie, čo by celé konanie nielen výrazným spôsobom predĺžilo ale je i možné, že niektoré dôkazy by sa opätovne vzhľadom na časový odstup nedali vykonať, čo by mohlo viesť k nesprávnemu úsudku a tým aj neadekvátnemu rozhodnutiu disciplinárneho senátu. Podobne, ako v nižšie uvedenom odseku tak aj na tomto mieste nemal predkladateľ za cieľ striktnou a nepružnou normou vytvárať zbytočné problémy v aplikačnej praxi, ktoré by mohli viesť k sťaženiu prístupu k spravodlivému súdu. Rovnako tak predkladateľ zastáva názor, že prínos právoplatne skončeného disciplinárneho konania v zákonnej lehote prevyšuje možné komplikácie spojené s presluhovaním jednotlivých prísediach.

Skutočnosť, že tá istá osoba môže byť zvolená za prísediaceho najviac dve po sebe nasledujúce funkčné obdobia, má poskytnúť orgánom s volebným oprávnením impulz na pravidelnú obmenu zoznamu zvolených osôb po skončení trojročného obdobia. Zoznamy zvolených osôb v databázach by sa mali, rovnako ako aj zloženie disciplinárneho senátu, pravidelne obmieňať.

Vzhľadom na povahu disciplinárneho konania a zodpovednosť, ktorú so sebou nesie funkcia prísediaceho disciplinárneho konania, by nebolo správne stavať osoby, ktoré budú túto funkciu v budúcnosti zastávať len pred prijatie zvolenia ako istej formy pocity. Môcť si obliecť sudcovský talár a stať sa zákonným sudcom je síce aj veľká česť, ktorú si zaisto bude vážiť každý právnik, avšak na strane druhej je to aj veľká záťaž, ktorá so sebou prináša množstvo času, energie a úsilia, ktoré pri výkone funkcie bude potrebné vynaložiť. Predkladateľ preto považuje za spravodlivé, aby prísediaci boli odmeňovaní a aby mali nárok na náhradu cestovných nákladov vzniknutých s výkonom funkcie prísediaceho. Výšku odmeny, spôsob jej vyplácania a ďalšie otázky odmeňovania upraví vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“).

K § 11

Ustanovenie § 11 upravuje dôvody, na základe ktorých ex lege nastane zánik funkcie predsedu, sudcu alebo prísediaceho disciplinárneho senátu. Ustanovenie je koncipované do dvoch odsekov, pričom odsek 1 upravuje zánik funkcie pre prípady predsedu a sudcov disciplinárneho senátu a odsek 2 zase prípady, kedy funkcia zaniká prísediacim, t. j. nesudcom.

Právna úprava v odseku 1 pri koncipovaní dôvodov zániku funkcie predsedu a sudcu disciplinárneho senátu zohľadňuje dve základné skutočnosti. Prvou je reflexia trvania predpokladov pre ustanovenie do funkcie predsedu alebo sudcu disciplinárneho senátu. Druhou je zohľadňovanie trvania funkcie sudcu najvyššieho správneho súdu, pretože predsedom a sudcom disciplinárneho senátu môže len sudca najvyššieho správneho súdu. Preto, ak pominú tieto východiskové predpoklady pre vznik funkcie, tak je namieste, aby došlo k zániku funkcie.

Ustanovenie písmena a) zohľadňuje § 7 písm. c) a § 8 písm. c), t. j. vznik prekážky spočívajúcej v nezlučiteľnosti funkcií na strane predsedu alebo sudcu disciplinárneho senátu.

Ustanovenie písmena b) zohľadňuje § 7 písm. b) a § 8 písm. b), t.j. vznik prekážka spočívajúcej v predchádzajúcom disciplinárnom postihu predsedu alebo sudcu disciplinárneho senátu.

Ustanovenie písmena c) zohľadňuje § 7 písm. a) a § 8 písm. a), t.j. vznik prekážka spočívajúcej v prebiehajúcom disciplinárnom alebo trestnom konaní proti predsedovi alebo sudcovi disciplinárneho senátu.

Ustanovenia písmen d) a e) zohľadňujú podmienku vyjadrenú úvodnej vete § 7 a § 8, v zmysle ktorej predsedom alebo sudcom disciplinárneho senátu môže byť len sudca najvyššieho správneho súdu. Preloženie sudcu na iný súd [písmeno d)] má za následok to, že sudca prestáva byť sudcom súdu, z ktorého je preložený na iný súd. A teda prestáva byť splnená podmienka, že predseda alebo sudca disciplinárneho súdu je sudcom najvyššieho súdu. Bez ďalších pochybností prestáva byť táto podmienka splnená aj v prípade zániku funkcie sudcu[písmeno d)].

Obdobnú právnu úpravu, vystavanú na rovnakých zásadách ako v odseku 1, obsahuje aj odsek 2. Aj v tomto prípade sa zohľadňuje trvanie predpokladov pre ustanovenie do funkcie prísediaceho (t.j. nezlučiteľnosť funkcií, absencia prebiehajúceho disciplinárneho alebo trestného konania, resp. disciplinárneho postihu), ako aj trvanie funkcie, ktorá je podmienkou ustanovenia do funkcie prísediaceho (t.j. trvanie funkcie prokurátora, súdneho exekútora, notára). Špecifickým dôvodom zániku funkcie prísediaceho je uplynutie funkčného obdobia a vzdanie sa funkcie prísediaceho.

V prípade vzdania sa funkcie prísediaceho sa v odseku 3 normuje pravidlo, podľa ktorého k zániku funkcie dôjde až uplynutím troch kalendárnych mesiacov nasledujúcich po mesiaci, v ktorom bolo oznámenie o vzdaní sa funkcie doručené predsedovi najvyššieho správneho súdu. Ide o rovnaký koncept, ktorý sa uplatňuje v prípade prísediacich sudcov z radov občanov, ktorý je upravený v § 144 zákona o sudcoch a prísediacich, a ktorý zároveň ustanovením trojmesačnej lehoty akcentuje potrebu riadneho fungovania disciplinárnych senátov, pretože prísediaci nevypadnú zo systému „zo dňa na deň“, ale na jeho odchod sa vie predseda najvyššieho správneho súdu pripraviť, rovnako aj samotný disciplinárny senát vie v predstihu reagovať na túto situáciu a prispôbiť tomu organizáciu svojej práce. Právna úprava je tak predvídateľnejšia pre aplikačnú prax vo všetkých smeroch.

K § 12

Navrhovaný § 12 pojednáva o spôsobe pridelovania nápadu v podobe disciplinárnych návrhov alebo podaných žiadostí o vydanie osvedčenia o zahľadení disciplinárneho postihu a ustanovuje podmienky, ktoré musia byť pri pridelovaní vyššie uvedených podaní dodržané.

Navrhovaný postup pridelovania vecí v súlade s rozvrhom práce je dlhoročne zaužívaným spôsobom, ktorý z veľkej časti korešponduje s § 51 zákona o súdoch. Odsek 1 všeobecne ustanovuje, že disciplinárny návrh môže byť pridelený len disciplinárnym senátom, ktoré boli určené prostredníctvom rozvrhu práce pre príslušný kalendárny rok, v ktorom bol aj daný návrh zaevidovaný. Pridelovanie nápadu náhodným výberom prostredníctvom technických a programových prostriedkov je ustálený, praxou osvedčený spôsob pridelovania vecí, ktorý prispieva nielen k rovnomernému rozdeleniu došlých vecí medzi jednotlivými sudcami či senátmi, ale aj zabraňuje prípadnej snahe ovplyvniť samotné pridelenie prípadu. Ani v otázke pridelovania nápadu, ktorá tvorí disciplinárnu agendu nebol identifikovaný žiadny dôvod, prečo by bolo vhodné sa odchýliť od tohto zaužívaného spôsobu.

Pri prideľovaní žiadostí o vydanie osvedčenia o zahľadení disciplinárneho postihu sa jedná o do veľkej miery formálny úkon, pričom tento konkrétny návrh vychádza z pôvodného znenia § 119d zákona o sudcoch. Nakoľko sa takýto postup v praxi osvedčil, predkladateľ opätovne nemal dôvod hľadať iné riešenia tejto otázky.

Navrhovaný odsek 5 uvádza, že každá ďalšia vznesená námietka zaujatosti podaná v tej istej disciplinárnej veci bude pridelená tomu istému senátu, ktorému bola pridelená prv vznesená námietka. Osobitne treba poukázať na tú skutočnosť, že „námietkovým“ senátom nie je iný disciplinárny senát, ale je ním podľa § 24 ods. 2 trojčlenný senát najvyššieho správneho súdu určený rozvrhom práce, ktorý je čisto sudcovským senátom. Pravidlo normované v odseku 5 je nadstavbou pre pravidlá prideľovania námietok. To, že námietky sa prideľujú náhodným výberom, je dané všeobecnou právnou úpravou v § 51 zákona o súdoch. Z dôvodu hospodárnosti konania sa javí ako účelné trvať na tom, aby sa námietky zaujatosti v tom istom disciplinárnom konaní koncentrovali v tom istom námietkovom senáte. V tomto prípade nejde o nový koncept, pretože z hľadiska podstaty ide o rovnaké riešenie, ktoré upravuje § 119d ods. 6 zákona o sudcoch a prísediach.

K § 13

Ustanovenie § 13 ustanovuje spôsob začatia a účinky začatia disciplinárneho konania.

Disciplinárne konanie je možné začať iba v prípade, ak bol podaný návrh na začatie disciplinárneho konania, ktorý zákon po novom označuje pojmom „disciplinárny návrh“ v súlade s § 14 a 15 návrhu zákona, čo vyjadruje princíp „nemo iudex sine actore“ (*kde niet žalobcu, niet sudcu*). V rámci prípravy návrhu zákona bol predmetom diskusie otázka možnosti začatia disciplinárneho konania *ex offio*. K týmto úvahám zvädza najmä právna úprava vyplývajúca z Trestného poriadku, ktorý upravuje inštitúty ako odovzdanie veci orgánom činným v trestnom konaní podľa § 197 ods. 1 písm. b) inému orgánu na disciplinárne konanie, postúpenie veci orgánom činným v trestnom konaní podľa § 214 ods. 1 inému orgánu na prejednanie v disciplinárnom konaní, postúpenie veci súdom podľa § 244 ods. 1 písm. b) inému orgánu, ak sú tu okolnosti uvedené v § 214 ods. 1, postúpenie veci súdom podľa § 280 ods. 2 inému orgánu na prejednanie skutku ako služobné previnenie alebo disciplinárne previnenie, postúpenie veci odvolacím súdom podľa § 320 ods. 1 písm. a), ak mal tak urobiť už súd prvého stupňa podľa § 280 ods. 1 alebo ods. 2. Táto právna konštrukcia v Trestnom poriadku je síce daná historicky (bola súčasťou aj „starého“ Trestného poriadku), faktom však je, že je historicky prekonaná, pretože postupne sa zužuje priestor v reguláciách disciplinárnych konaní na to, aby disciplinárne konanie začínalo na návrh. Predkladateľ má za to, že je potrebné v disciplinárnom konaní trvať na rešpektovaní zásady *nemo iudex sine actore*. Logicky sa však natíska otázka, či nevzniká rozpor medzi právnou úpravou disciplinárneho konania a Trestného poriadku. Na účely predídania špekuláciám a prípadným výkladovým nezrovnalostiam predkladateľ pristúpil k doplneniu novelizácie Trestného poriadku do predkladaného návrhu zákona. Cieľom doplnenia Trestného poriadku je zavedenie pravidla, v prípade odovzdávania veci inému orgánu sa v prípade sudcov, prokurátorov, súdnych exekútorov a notárov vec nebude odovzdávať orgánu, ktorý vedie disciplinárne konanie, ale určenému subjektu oprávnenému podať disciplinárny návrh. Docieli sa tak právny stav, ktorý umožní na strane oprávnenej osoby urobiť kvalifikované rozhodnutie o tom, či disciplinárny návrh podá alebo nie, a čo je podstatnejšie, zároveň sa učiní za dosť požiadavke na to, aby disciplinárne konanie v prípade sudcov, prokurátorov, súdnych exekútorov a notárov bolo rýdzo návrhové konanie. Ak by sa mal zvoliť koncept, že disciplinárne konanie by začínalo *ex offio*, vystávajú s tým

právne a praktické otázky typu určenia navrhovateľa, navrhovania dôkazov, zabezpečenia kvalifikovaného návrhu a pod. Predkladateľ sa nestotožňuje s riešením, aby disciplinárne konanie nemalo navrhovateľa, rovnako ani s predstavou, aby sa niekto stal navrhovateľom tam, kde nie je presvedčený o tom, že disciplinárne konanie je dôvodné. Preto sa volí riešenie, ktorým sa odovzdávané veci z trestného konania presmerujú nie na disciplinárny orgán, ale na osobu oprávnenú podať disciplinárny návrh.

Odsek 2 ustanovuje deň, ktorým začína disciplinárne konanie. Dňom začatia disciplinárneho konania je ten deň, kedy bol do podateľne najvyššieho správneho súdu fyzicky doručený návrh na začatie disciplinárneho konania, alebo deň, kedy bol do elektronickej schránky najvyššieho správneho súdu doručený návrh odoslaný elektronickými prostriedkami v súlade s osobitým predpisom. Dikcia tohto ustanovenia *expressis verbis* uvádza, že konanie začína dňom doručenia a nie dňom nasledujúcim po doručení návrhu. Jednoznačné určenie momentu začatia disciplinárneho konania je dôležité nielen z hľadiska začatia plynutia alebo neplynutia procesných lehôt a premlčacích lehôt, ale i z pohľadu uplatnenia práv a povinností, ktorými disponujú účastníci konania. Pokiaľ nie je daná povinnosť alebo právo viazané na iné štádium disciplinárneho konania, *in abstracto* platí, že účastníci môžu uplatňovať svoje práva a zároveň majú plniť svoje povinnosti od tohto momentu, t. j. odo dňa začatia disciplinárneho konania. Keďže disciplinárne konanie vo veciach vybraných právnických profesií je oprávnený viesť iba určený disciplinárny senát najvyššieho správneho súdu, prakticky nie je možné, aby konanie začalo pred faktickým doručením disciplinárneho návrhu. Pre určenie dňa, ktorým začína disciplinárne konanie preto nie je rozhodujúci dátum spísania disciplinárneho návrhu alebo dátum podania disciplinárneho návrhu na poštovú prepravu. Dátum podania návrhu k poštovej preprave alebo dátum, kedy bol návrh odoslaný prostredníctvom elektronických prostriedkov je významný len pre posúdenie dodržania lehoty pre podanie disciplinárneho návrhu v súlade s § 14.

Posledný odsek ustanovenia § 13 upravuje situácie, kedy bolo v tej istej veci podaných viacero disciplinárnych návrhov súčasne. Vo všeobecnosti platí, že ak v konkrétnej veci prebieha súdne konanie nie je možné v tej istej začať nové, t. j. ďalšie súdne konanie (zásada litispendencie). Rovnako je tomu aj v disciplinárnom konaní. Ak nastala situácia, kedy dvaja alebo viacerí navrhovatelia nezávisle na sebe podajú disciplinárne návrhy v tej istej veci platí, že súd začne konanie na základe prvého disciplinárneho návrhu, ktorý mu je doručený. Neskôr doručené disciplinárne návrhy však neodmietne. Práve naopak, navrhovateľom, ktorých návrh bol doručený až po začatí disciplinárneho konania v tej istej veci, zákon priznáva postavenie účastníka konania, pričom navrhovateľ neskôr doručeného návrhu bude samostatne konať a vystupovať na strane pôvodného navrhovateľa. Účastník s takýmto postavením sa môže aktívne zapájať do priebehu disciplinárneho konania, navrhovať a predkladať ďalšie dôkazy, vypovedať či klásť svedkom otázky, čo vo výsledku môže výrazným spôsobom prispieť k skutkovému objasneniu veci a preukázaniu spáchania disciplinárneho previnenia. Ak niektorý z viacerých navrhovateľov vezme návrh na začatie disciplinárneho konania späť, neznamená to zastavenie disciplinárneho konania. Inak povedané, pri viacerých navrhovateľoch prichádza zastavenie disciplinárneho konania z dôvodu späťvzatia disciplinárneho návrhu do úvahy len vtedy, ak každý z viacerých navrhovateľom vezme späť svoj disciplinárny návrh. Z hľadiska procesného nastavenia konania o viacerých návrhoch proti tomu istému disciplinárne obvinenému pre ten istý skutok sa navrhuje využiť inštitút spoločného konania. Na spoločné konanie sa pritom subsidiárne použije úprava Trestného poriadku; k tomu pozri § 4.

K § 14

Tak, ako je aj na prvý pohľad zrejmé z nadpisu tohto ustanovenia, § 14 upravuje lehotu na podanie disciplinárneho návrhu.

Ustanovenie § 14 upravuje subjektívnu a objektívnu lehotu, ktorá musí byť dodržaná, aby disciplinárny senát ďalej v podanom návrhu na začatie disciplinárneho návrhu ďalej konal. Právna úprava je prevzatá z § 120 ods. 4 zákona o sudcoch a prísediach. Lehota, počas ktorej zákon garantuje vymáhateľnosti práva úzko súvisí s inštitútom premlčania. Premlčanie disciplinárnej zodpovednosti je upravené v jednotlivých statusových zákonoch. S premlčaním je v tomto prípade spojený zánik disciplinárnej zodpovednosti.

Subjektívna lehota na podanie disciplinárneho návrhu je jeden rok od kedy sa navrhovateľ dozvedel o disciplinárnom previnení. Tu treba uviesť, že posudzovanie tejto lehoty sa odvíja od momentu, od kedy osoba oprávnená podať disciplinárny návrh nadobudla potrebný stupeň presvedčenia o tom, že dotknutá osoba sa dopustila skutku, ktorý má znaky disciplinárneho previnenia. V rámci regulácie činnosti jednotlivých profesií, či už ide o sudcov, prokurátorov, súdnych exekútorov alebo notárov je bežné, že osobitné predpisy upravujú dohľad nad činnosťou týchto profesií. Dohľadové oprávnenia v praxi znamená spravidla vybavovanie podnetov (alebo sťažností, či iných podaní) fyzických osôb a právnických osôb, ktorými tieto osoby poukazujú na možné pochybenie sudcu, prokurátora, súdneho exekútora alebo notára. Samotná skutočnosť, že dotknutá osoba podá podnet alebo sťažnosť ešte nevyhnutne neznamená, že týmto momentom sa príslušný orgán automaticky dozvedel o spáchaní disciplinárneho previnenia, pretože bez prešetrenia podnetu nie je možné bez ďalších pochybností urobiť takýto záver. Preto nemožno súhlasiť s argumentáciou, ktorá tvrdí, že podanie podnetu alebo sťažnosti zakladá automaticky začatie plynutia lehoty na podanie disciplinárneho návrhu, resp. že spôsobuje začatie plynutia premlčacej doby, a to z dôvodu, že samotný podnet alebo sťažnosť neznamená, že orgán oprávnený podať disciplinárny návrh sa dozvedel o spáchaní disciplinárneho previnenia. Toto poznanie nadobudne príslušný orgán spravidla až momentom ukončenia procedúry spojenej s vybavovaním podnetu alebo sťažnosti.

Objektívna lehota na podanie disciplinárneho návrhu je nastavená dvojako. A to ako všeobecný trojročná lehota a osobitná päťročná lehota v prípade, ak disciplinárne previnenie spočíva v prieťahoch v konaní zo strany sudcu, prokurátora, súdneho exekútora alebo notára.

Faktom je, že platná úprava lehôt na podanie disciplinárneho návrhu sa v súčasnosti od profesie k profesii líši. V prípade sudcov je subjektívna lehota jeden rok a objektívna lehota tri, resp. päť rokov. V prípade prokurátorov je subjektívna lehota šesť mesiacov a objektívna lehota dva roky. V prípade súdnych exekútorov je subjektívna lehota 12 mesiacov a objektívna dva, resp. štyri roky. V prípade notárov je ustanovená len objektívna lehota v trvaní troch rokov. Predkladateľ má za to, že z hľadiska riadneho fungovania systému vyvodzovania disciplinárnej zodpovednosti je namieste zjednotenie právnej úpravy tak, aby lehoty na podanie disciplinárneho návrhu ako subjektívneho, tak aj objektívneho charakteru boli rovnaké.

Ako už vyplýva z predchádzajúceho textu, lehoty na podanie disciplinárneho návrhu úzko súvisia s právnou úpravou zániku zodpovednosti za disciplinárne previnenie. V tomto prípade ide o právnú úpravu hmotnoprávnej povahy, ktorá je súčasťou osobitných predpisov, menovite § 92 ods. 1 Notárskeho poriadku, § 222b ods. 1 Exekučného poriadku, § 194 ods. 1 zákona o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch a prísediach. Tieto osobitné predpisy upravujú aj prerušenie plynutia premlčacej lehoty,

rovnako aj jej nové plynutie po prerušení. Z hľadiska podstaty právnej úpravy ide o prevzatie existujúcej právnej úpravy, ktorá je vystavaná na rovnakých zásadách ako zánik trestnosti v zmysle § 87 Trestného zákona. Niet preto relevantného dôvodu na odklon od tejto koncepcie.

K § 15 až 18

Ustanovenia § 15 až § 18 stanovujú taxatívny výpočet osôb s návrhovou legitímáciou, pričom jednotlivé ustanovenia vždy upravujú výpočet týchto osôb vo vzťahu k predstaviteľom konkrétnej právnickej profesie, voči ktorej zákonom určené subjekty môžu podať disciplinárny návrh.

V úvode je potrebné poznamenať, že pri vymedzení návrhového oprávnenia vychádzal predkladateľ z platného právneho stavu.

Vo všetkých prípadoch platí všeobecné pravidlo, že návrhovým oprávnením disponuje vždy niekoľko osôb popri sebe, ktorých spoločnou črtou je, že zastávajú rôzne funkcie, spravidla vedúce pozície, v rámci profesijnej samosprávy, inštitúcie či úradu, alebo sú subjektom so špeciálnym postavením. Takéto osobitné postavenie je priznané ministrovi a ďalej verejnému ochrancovi práv. Minister bude disponovať návrhovou legitímáciou voči všetkým príslušníkom právnických profesií spadajúcich pod disciplinárnu právomoc najvyššieho správneho súdu s výnimkou prokurátorov.

Verejný ochranca práv má návrhové oprávnenie zúžené len voči sudcom a prokurátorom, čo zodpovedá platnej právnej úprave.

Široká laická či odborná verejnosť, účastníci konania a ďalšie fyzické alebo právnické osoby budú aj naďalej disponovať právom podať sťažnosť alebo podnet voči príslušníkom právnických profesií adresovaný zákonom vymedzeným subjektom, ktoré sú povinné tieto podnety prijímať a vybavovať na základe osobitných predpisov, pričom tieto orgány vo väčšine prípadov disponujú návrhovou legitímáciou. Ak by na základe sťažností či podnetov vzniklo dôvodné podozrenie zo spáchania disciplinárneho previnenia je tento subjekt, ktorému bola adresovaná sťažnosť či podnet oprávnený podať disciplinárny návrh, alebo ak nedisponuje návrhovým oprávnením je povinný príslušným spôsobom o svojich zistenia upovedomiť orgán s návrhovou legitímáciou.

V prípade sudcov (§ 15) vychádza navrhovaná právna úprava z doterajšieho znenia § 120 ods. 1 zákona o sudcoch.

V prípade prokurátorov vychádza navrhovaná právna úprava z doterajšieho znenia § 197 ods. 1 zákona o prokurátoroch. Odklonom od doterajšej právnej úpravy je vypustenie právnej úpravy oprávnenia podať disciplinárny návrh proti európskemu delegovanému prokurátorovi vo veciach, ktoré sa týkajú výkonu jeho pôsobnosti v štruktúre Európskej prokuratúry; k tomu pozri § 197 ods. 1 písm. c) zákona o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry. Je potrebné zdôrazniť, že Európska prokuratúra je nezávislý organ a jej zamestnanci, vrátane európskych delegovaných prokurátorov, pri plnení svojich povinností podľa nariadenia 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry konajú v záujme Európskej únie ako celku, ako je vymedzený v práve, a nesmú žiadať ani prijímať pokyny od žiadnej osoby, ktorá nie je z Európskej prokuratúry, ani od členského štátu Európskej únie alebo inštitúcie, orgánu, úradu a agentúry únie. Členské štáty Európskej únie, inštitúcie, orgány, úrady alebo agentúry únie

rešpektujú nezávislosť Európskej prokuratúry a neusilujú sa ovplyvňovať ju pri výkone jej úloh (článok 6 ods. 1 nariadenia). Z uvedeného textu nepriamo vyplýva aj to, že členské štáty nesmú akýmkoľvek spôsobom zasahovať do výkonu činnosti európskych delegovaných prokurátorov a to ani prostredníctvom disciplinárneho konania za (ne)konanie, ktorého sa európsky delegovaný prokurátor mal dopustiť v súvislosti s plnením svojich povinností. Priamo nariadenie v bode 46 recitálu výslovne uvádza: „Kolégium by malo byť zodpovedné za disciplinárne konania týkajúce sa európskych delegovaných prokurátorov konajúcich podľa tohto nariadenia. Keďže európski delegovaní prokurátori sú naďalej aktívnymi členmi prokuratúry alebo súdnictva členských štátov a môžu tiež vykonávať funkcie ako vnútroštátni prokurátori, vnútroštátne disciplinárne ustanovenia sa môžu uplatňovať z dôvodov, ktoré nesúvisia s týmto nariadením. V takýchto prípadoch by však hlavný európsky prokurátor mal byť informovaný o odvolaní alebo akomkoľvek inom disciplinárnom opatrení, a to vzhľadom na jeho zodpovednosť za riadenie Európskej prokuratúry a s cieľom chrániť jej integritu a nezávislosť.“ Teda, nie žiaden národný orgán, v tomto prípade najvyšší správny súd – hoci konajúci na základe oprávneného návrhu hlavného európskeho prokurátora alebo európskeho prokurátora za Slovenskú republiku, ale výhradne Kolégium Európskej prokuratúry je tým orgánom, ktorý je oprávnený rozhodovať v príslušnom konaní o disciplinárnom previnení európskeho delegovaného prokurátora súvisiace s plnením jeho úloh. V súlade s citovanými ustanoveniami, Kolégium využilo svoje oprávnenie a dňa 12. mája 2021 svojím rozhodnutím číslo 044/2021 prijalo osobitný právny predpis, ktorým stanovilo pravidlá disciplinárnej zodpovednosti európskych delegovaných prokurátorov. Z uvedených dôvodov preto predkladateľ pristúpil k tomu, že pôvodné znenie § 197 ods. 1 písm. c) zákona o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry nepremietol do novej právnej úpravy.

Okrem toho sa v prípade návrhovej legitimácie v prípade disciplinárneho konania proti generálnemu prokurátorovi obnovu právny stav pôvodne zavedený § 221 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého mali návrhové oprávnenie pri začatí disciplinárneho konania proti generálnemu prokurátorovi aspoň tri pätiny poslancov parlamentu a prezident Slovenskej republiky. Dotvára sa tak adekvátnym spôsobom okruh navrhovateľov v prípade disciplinárneho stíhania generálneho prokurátora. Navrhovaná právna úprava je výsledkom diskusie vedenej v rámci rozporových konaní k tomuto ustanoveniu.

V prípade súdnych exekútorov vychádza navrhovaná právna úprava z doterajšieho znenia § 223 ods. 2 Exekučného poriadku, pričom na rozdiel od doterajšej právnej úpravy sa návrhové oprávnenie predsedu súdu zužuje len na toho predsedu súdu, ktorého súd vydal poverenie na vykonanie exekúcie. Toto zúženie návrhovej legitimácie vychádza z predpokladu, že práve okresný súd, ktorý vydal poverenie v exekučnej veci je tým súdom, ktorý sa má šancu dozvedieť o tom, že súdny exekútor porušil pri výkone exekučnej činnosti zákonnú povinnosť, ktorá zakladá disciplinárnu zodpovednosť súdneho exekútora.

V prípade notárov vychádza navrhovaná právna úprava z doterajšieho znenia § 92 Notárskeho poriadku. Aj v prípade návrhovej legitimácie vo veciach disciplinárnej zodpovednosti notárov dochádza k určitej modifikácii právnej úprave vo vzťahu k oprávneniu predsedu súdu podať disciplinárny návrh. Podľa novej právnej úpravy nebude disciplinárny návrh podávať predseda krajského súdu, ale bude ho podávať predseda okresného súdu, v ktorého obvode má notár sídlo svojho úradu. Dôvodom pre novú právnu úpravu je podobne ako v prípade súdnych exekútorov skutočnosť, že práve súd, ktorý poveruje notára ako súdneho komisára má reálnu šancu zo svojej činnosti zistiť porušenie povinností notára pri výkone komisariátu. Novinkou je tiež vecné obmedzenie návrhového oprávnenia predsedu okresného

súdu, pretože disciplinárny návrh bude môcť podať len v prípade, ak disciplinárne previnenie bolo spáchané v súvislosti s konaním a rozhodovaním notára ako súdneho komisára.

K § 19

Na to, aby na základe doručeného disciplinárneho návrhu, mohol disciplinárny senát začať disciplinárne konanie je žiaduce, aby disponoval informáciami v minimálne zákonom ustanovenom rozsahu, bez ktorých by začatie disciplinárneho konania nebolo možné. Tento výpočet obsahových náležitostí kladených na každý jeden disciplinárny návrh upravujú odseky 1 a 2. V odseku 3 sa ďalej upravuje štandardný postup odstraňovania väd disciplinárneho návrhu.

Právna úprava nie je vo svojej podstate novou právnou úpravou, ale je výsledkom syntézy existujúcich zákonných úprav regulujúcich obsahové náležitosti disciplinárneho návrhu.

Všetky náležitosti, ktoré je nevyhnuté zahrnúť do disciplinárneho návrhu by mal mať navrhovateľ k dispozícii, resp. mal by ich vedieť získať z titulu svojej pozície či funkcie. Z uvedeného dôvodu predkladateľ dospel k názoru, že ustanovenie povinnosti dodržať náležitosti disciplinárneho návrhu nie je možné vyhodnotiť ako neprimeranú záťaž kladenú na navrhovateľa, či ako podmienky, ktoré sťažujú prístup k spravodlivosti.

Základnou požiadavkou je identifikovať osobu, ktorá sa podľa predkladateľa dopustila disciplinárneho previnenia. Pri správnom a úplnom identifikovaní osoby, proti ktorej disciplinárny návrh smeruje, je priam vylúčené, aby bolo možné zameniť túto osobu s inou osobou.

Navrhovateľ zároveň musí doložiť alebo aspoň označiť dva druhy dôkazov. Prvou skupinou sú dôkazy, ktoré nasvedčujú, že osoba proti ktorej podal disciplinárny návrh spáchala disciplinárne previnenie, pričom platí, že tieto dôkazy by mali dokazovať spáchanie skutku tak, ako ho predkladateľ opísal. Zákon explicitne ustanovuje, že samotný opis skutku nie je postačujúci na začatie disciplinárneho konania. Druhou kategóriou sú dôkazy, na základe ktorých bude môcť súd dospieť k záveru, či bol alebo naopak nebol disciplinárny návrh podaný včas, t. j. dôkazy ktoré budú dostatočne presvedčivým spôsobom preukazovať dodržanie lehoty na podanie disciplinárneho návrhu podľa § 14 návrhu zákona. V prípade označovania dôkazov sa treba osobitne zmieniť aj o úprave § 28 ods. 5, ktorý upravuje koncentračnú zásadu, resp. lehotu na označovanie dôkazov, pretože je dôležité správne vnímať vzťah § 19 ods. 1 a § 28 ods. 5. To, že ustanovenie § 28 ods. 5 umožňuje označovať dôkazy najneskôr na ústnom prejednaní neznamená, že pre navrhovateľa neplatí povinnosť označiť svoje dôkazy už v disciplinárnom návrhu. Ak disciplinárny návrh neobsahuje označenie dôkazov, o ktoré sa návrh opiera, navrhovateľ sa vystavuje hrozbe zastavenia disciplinárneho konania podľa § 19 ods. 3. Avšak vzhľadom na to, že častokrát sa môže situácia vyvíjať a navrhovateľ nadobudne vedomosť o ďalších možných dôkazoch po podaní disciplinárneho návrhu, je prípustné, aby navrhovateľ označoval ďalšie dôkazy aj po podaní disciplinárneho návrhu. Vo všeobecnosti platí, že účastníkom konania nemožno uprieť právo označiť ďalšie dôkazy po podaní návrhu, resp. navrhnúť na pojednávaní doplnenie dokazovania. V tomto duchu je preto potrebné pristupovať k vnímaniu vzťahu § 19 a § 28 ods. 5.

Právna kvalifikácia skutku, ktorý je považovaný za disciplinárne previnenie, jeho podrobný a najmä presný popis je dôležitý nielen z hľadiska dodržania zásady *ne bis in idem*.

Na základe doručeného disciplinárneho návrhu súd musí s istotou určiť, či napríklad v tej istej veci nebolo skôr začaté konanie na podnet iného navrhovateľa. Rovnako tak kvalifikácia skutku a dôkazy, ktoré majú dokazovať jeho spáchanie sú aj základnými predpokladmi na to, aby sa aj disciplinárne obvinený mohol vysporiadať s obvineniami, ktoré sú mu kladené za vinu a riadne sa obhajovať. Vznesené disciplinárne obvinenia môžu závažným spôsobom vplývať na osobu a funkciu disciplinárne obvineného, a preto je viac ako nevyhnuté zamedziť podávaniu nedôvodných, šikanózných či iným spôsobom účelových disciplinárnych návrhov. Súčasťou disciplinárneho návrhu je aj návrh na zloženie disciplinárneho opatrenia, avšak týmto návrhom nie je disciplinárny senát viazaný.

Ak disciplinárny návrh neobsahuje všetky zákonom ustanovené náležitosti, navrhovateľ pôvodný disciplinárny návrh doplní v rámci 15 dňovej lehoty na základe výzvy predsedu disciplinárneho senátu pod hrozbou „sankcie“ v podobe zastavenia disciplinárneho konania. Táto procesná lehota začína plynúť od nasledujúceho dňa po dni, kedy bola navrhovateľovi doručená súdna výzva na doplnenie návrhu. Predkladateľ týmto spôsobom zároveň ustanovuje povinnosť predsedovi disciplinárneho senátu zaslať predmetnú výzvu na doplnenie disciplinárneho návrhu v prípade, ak neobsahuje všetky zákonom predpokladané náležitosti. Návrh zákona neustanovuje aj obsahové náležitosti takejto výzvy. Je však nespochybniteľné, že výzva má upozorniť na konkrétne nedostatky disciplinárneho návrhu, a preto by nebolo v súlade so sledovaným zámerom zasielania výzvy, aby bola stroho a formálne koncipovaná. Jej obsah by mal dostatočne presne upozorniť na skutočnosti, v čom spočíva neúplnosť či nepresnosť disciplinárneho návrhu tak, aby bolo navrhovateľovi na prvý pohľad zrejmé, aké ďalšie informácie súd požaduje. Zároveň súčasťou výzvy musí byť aj poučenie, aby bol navrhovateľ oboznámený s postup, ktorý bude nasledovať, ak náležite nepristúpi k vybaveniu súdnej výzvy v zmysle jej obsahu. Takým postupom bude v súlade s § 26 ods. 1 písm. c) zastavenie disciplinárneho konania.

K § 20

Ustanovenie § 20 obsahuje právnu úpravu oprávnenia navrhovateľa vziať podaný disciplinárny návrh späť, ustanovenie lehoty, do kedy tak môže urobiť a povinnosť späťvzatie vecne odôvodniť.

Právo navrhovateľa na späťvzatie disciplinárneho návrhu je najčastejšie koncipované v legislatívnej úprave civilných sporových konaní, v trestnom konaní sa nazýva ustúpením od obžaloby. Motivácie, ktoré vedú navrhovateľa k späťvzatiu návrhu môžu byť rozličného charakteru. Najpravdepodobnejším dôvodom späťvzatia disciplinárneho návrhu je, že navrhovateľ si až počas začatého konania uvedomí, že nedisponuje dostatočne presvedčivými dôkazmi, ktoré by bez pochybností preukazovali spáchanie disciplinárneho previnenia disciplinárne obvineným. V tomto prípade a v súlade s procesnou taktikou, je navrhovateľ oprávnený vziať späť som disciplinárny návrh predtým, ako má prísť k rozhodnutiu v merite veci. Predseda, členovia a prísediaci disciplinárneho senátu rozhodujú o konečnom rozhodnutí práve počas záverečnej porady. Ak by navrhovateľ nemohol predložiť a/alebo označiť dôkazy preukazujúce vinu disciplinárne obvineného, disciplinárny senát by svojim rozhodnutím disciplinárne obvineného oslobodil. Rozhodnutie vo veci samej predstavuje prekážku *res iudicata* a tým znemožňuje podanie nového o disciplinárneho návrhu v tej istej veci. Rovnako tak vzhľadom na to, že disciplinárne konanie je koncipované ako výlučne konanie jednostupňové, je v súlade so záujmom spravodlivosti, aby disciplinárne rozhodnutie nebolo ovplyvnené dôkaznou núdzou, či inými prekážkami, ktoré môžu nastať na strane navrhovateľa.

Vyššie zmienený dôvod môže byť len jedným z viacerých príčin podania späťvzatia alebo môžu navrhovateľa viesť k späťvzatiu úplne iné dôvody. Bez ohľadu na to, aké sú tieto dôvody platí, že disciplinárny senát by mal byť s nimi oboznámený a preto každé späťvzatie musí byť vecne odôvodnené. Ak sa navrhovateľ rozhodne vziať svoj návrh späť musí si byť vedomí, že vo veci v ktorej už podal návrh nebude môcť v budúcnosti podať nový disciplinárny návrh. Sledovaným účelom je, aby podanie disciplinárneho návrhu a prípadne späťvzatie nebolo svojvoľné alebo vopred dôkladne neuvážené. Oba tieto procesné úkony musia byť vykonané so všetkou vážnosťou a zodpovednosťou, nakoľko môžu viesť k nezvratným následkom. Rovnako, ani disciplinárne obvinený nemôže byť neustále vystavovaný tým istým disciplinárnym obvineniam, ktoré navrhovateľ nevie vierohodne preukázať.

Právna úprava odôvodňovania späťvzatia disciplinárneho návrhu bola zavedená zákonom č. 152/2017 Z. z. Dôvody, ktoré viedli k zavedeniu tejto právnej úpravy sú nasledovné: Aplikácia prax týkajúca sa späťvzatia návrhu na začatie disciplinárneho konania je nedostatočná. Nie je zriedkavým javom, že navrhovateľ po začatí konania vezme návrh na začatie konania späť, a to bez ďalšieho bližšieho zdôvodnenia či vysvetlenia. Prax ukazuje, že sa tak stáva dokonca aj v prípadoch, kedy navrhovateľ pôvodne navrhoval najprísnejšie disciplinárne opatrenia (odvolanie z funkcie sudcu, preloženie sudcu na súd nižšieho stupňa), a teda považoval konanie disciplinárne stíhaného sudcu za závažné disciplinárne previnenie. Vzhľadom k tomu, že v prípade disciplinárnych konaní proti sudcom existuje verejný záujem na tom, aby bolo zrejmé, kedy a za akých okolností sú sudcovia disciplinárne postihovaní, ale tiež oslobodzovaní, je nevyhnutné, aby verejnosť mohla byť oboznámená aj s dôvodmi, pre ktoré sa disciplinárne konanie zastavuje v dôsledku späťvzatia návrhu na začatie konania. Navrhovateľ totiž nepodáva návrh vo svojom osobnom záujme, ale vo verejnom záujme. Preto je nevyhnutné, aby podanie, ktorým sa berie návrh na začatie disciplinárneho konania späť, bolo presvedčivo odôvodnené. Späťvzatie návrhu by malo byť odôvodnené aj z ďalšieho dôvodu: opakovane sa stalo, že sudca čelil disciplinárnemu konaniu, v rámci ktorého sa uskutočnilo viac ústnych pojednávaní, napokon však bolo konanie bez ďalšieho zdôvodnenia zastavené len s poukazom na to, že navrhovateľ vzal návrh na začatie konania späť. Z takéhoto postupu nie je zrejmé disciplinárne stíhanému sudcovi ani verejnosti, či bol pôvodný návrh podaný oprávnene alebo nie. Aktuálny právny stav tak umožňuje navrhovateľovi zneužívať inštitút disciplinárneho konania na zastrašovanie sudcov, keďže umožňuje podať návrh na začatie disciplinárneho konania, ktorý nemá reálny základ. Sudca však napriek začatiu takéhoto disciplinárneho konania nemôže "očistiť" svoje meno a presvedčiť verejnosť, že je nevinný, keďže v konaní nie je oslobodený, ale toto konanie je "len" zastavené, navyše bez toho, aby boli bližšie konkretizované dôvody zastavenia [podotýkame, že pri zastavení konania podľa § 124 písm. a) zákona sa tak môže stať jednak z dôvodu späťvzatia návrhu, ako aj z dôvodu, že návrh bol podaný oneskorene]. Zdôvodnenie späťvzatia návrhu dáva sudcovi aj verejnosti možnosť reálne zistiť dôvody, pre ktoré sa konanie voči sudcovi už ďalej nevedie, a takto aj vyvrátiť pochybnosti o existencii podozrenia voči sudcovi či o svojvôli navrhovateľa. Podľa navrhovanej legislatívnej úpravy je možné vziať späť návrh na začatie disciplinárneho konania v ktoromkoľvek štádiu odôvodneným podnetom navrhovateľa. Ak sa tak však stane po začatí ústneho pojednávania, môže disciplinárne stíhaný sudca trvať na tom, aby disciplinárny senát prejednal jeho vec napriek späťvzatiu návrhu a rozhodol o jeho vine. Analogicky ako v trestnom konaní aj v tomto prípade však disciplinárny senát už potom nemôže uložiť disciplinárne opatrenie, môže len vysloviť vinu sudcu (v prípade, ak nezistí dôvod na jeho oslobodenie). Pri takomto variante riešenia má teda sudca možnosť dosiahnuť oslobodzujúci výrok disciplinárneho senátu, ak je presvedčený, že návrh bol od začiatku podaný neoprávnene a bezdôvodne. Podobný postup navrhujeme aj v prípade zastavenia konania v dôsledku neskorého podania návrhu na začatie konania.

Pretože vyššie uvedená argumentácia ma stále svoje opodstatnenie, predkladateľ trvá na navrhovanej právnej úprave, resp. na zachovaní štandardu platnej právnej úpravy.

K § 21

Ustanovenie § 21 taxatívne vymedzuje okruh účastníkov každého disciplinárneho konania.

Okruh účastníkov konania je pomerne úzky, pričom platí, že v prípade absentovania jedného alebo oboch účastníkov nie je možné konanie začať alebo v ňom pokračovať. Z návrhu zákona vyplýva, že disciplinárne konanie môže byť vedené len voči jednému disciplinárne obvinenému a nie je prípustné viesť jedno disciplinárne konanie voči viacerým disciplinárne obvineným osobám súčasne. Ak by bolo disciplinárne previnenie spáchané v súčinnosti dvoch alebo viacerých osôb, ktoré podliehajú disciplinárnej právomoci najvyššieho správneho súdu, navrhovateľ individuálne podá jednotlivé disciplinárne návrhy voči každej osobe samostatne.

Iná je situácia, kedy jedna a tá istá osoba spáchala niekoľko disciplinárnych previnení súčasne alebo s krátkym časovým odstupom a osoba s oprávnením podať disciplinárny návrh sa o týchto previneniach dozvie v rovnaký moment alebo v krátkej časovej postupnosti. V tomto prípade je v súlade s princípmi spravodlivého a hospodárneho konania, aby navrhovateľ podal jeden disciplinárny návrh, v ktorom opíše všetky údajne spáchané disciplinárne previnenia, ktoré sú mu známe, v súlade s § 19 návrhu zákona. Prípadne je namieste, aby disciplinárny senát vykonal spoločné konanie o všetkých skutkoch toho istého disciplinárne obvineného, čo umožňuje aj Trestný poriadok v rámci spoločného konania, pričom v § 4 sa výslovne odkazuje na subsidiárne použitie príslušných ustanovení Trestného poriadku o spoločnom konaní.

Obdobná situácia, s ktorou môže byť súd počas svojej činnosti konfrontovaný je, že jedna osoba spácha niekoľko disciplinárnych previnení, znova buď súčasne alebo s krátkym časovým odstupom, avšak navrhovateľ bude mať vedomosť o jednom disciplinárnom previnení alebo len o jeho časti. Súčasne, rozdielna osoba s návrhovou legitimáciou bude zase disponovať vedomosťou o spáchaní iného disciplinárneho previnenia, ktoré bude zjavne previazané s prvým, avšak touto informáciou táto osoba už disponovať nebude. Takto môže nastať situácia, kedy budú podané dva alebo viacero disciplinárnych návrhov čiastkovo označujúcich disciplinárne previnenia, ktoré na seba fakticky nadväzovali a spáchala ich jedna a tá istá osoba. V tomto prípade je na posúdení súdu, či tieto skutky vyhodnotí ako istý „súbeh“ disciplinárnych previnení, ktoré na seba nadväzovali a tým vytvárajú jeden pomyslený celok, alebo ich klasifikuje ako disciplinárne previnenia bez vzájomného nexusu. Ak by súd rozhodol, že disciplinárne previnenia na seba nadväzujú, a preto je správne ich posúdiť spoločne v rámci jedného konania, vyhodnotí doručené disciplinárne návrhy ako návrhy podané v tej istej veci a bude ďalej postupovať v súlade s návrhom zákona. Takýto postup je významne dôležitý najmä pri posudzovaní závažnosti a miery zavinenia pri spáchaní disciplinárnych previnení a rovnako tak aj z hľadiska spravodlivého uloženia disciplinárneho opatrenia. Časový odstup od spáchania prvého disciplinárneho previnenia a ďalších disciplinárnych previnení alebo čas, kedy sa osoba s návrhovou legitimáciou dozvedela o týchto previneniach je dôležitý z hľadiska premlčacej doby a lehoty na podanie disciplinárneho návrhu.

Len z dôvodu, že ustanovenie § 21 používa singulár pri označení osoby, ktorej sa priznáva postavenie účastníka konania (dikcia „navrhovateľ“ a „disciplinárne obvinený“)

neznamená, že v disciplinárnom konaní sa budú participovať len tieto dve, vyššie uvedené osoby. Prekladateľ už poznamenal a vysvetlil dôvody, prečo disciplinárne obvineným v rámci jedného konania môže byť len jedna osoba, avšak uvedené neplatí vo vzťahu k navrhovateľovi. V súlade s § 13 ods. 3 návrhu zákona je prípustné, aby na strane navrhovateľa figurovalo viacero osôb s postavením účastníka konania súčasne.

Účastníkom disciplinárneho konania nie je poškodený, resp. zákonná úprava nepredpokladá účasť poškodeného v disciplinárnom konaní. Účelom disciplinárneho konania nie je rozhodovanie o náhrade škody spôsobenej konaním disciplinárne obvineného, pretože na tento účel sú určené iné mechanizmy, a to najmä konanie podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V tejto súvislosti treba tiež poukázať na to, že poškodený vystupoval ako účastník disciplinárneho konania len v jedinom prípade, a to v prípade vyvodzovania disciplinárnej zodpovednosti proti prokurátorom. Dôvodom takejto úpravy však bola skutočnosť, že išlo o poškodeného, ktorému vznikla škoda konaním prokurátora, ktoré malo znaky priestupku. A teda išlo o poškodeného v zmysle priestupkovej zodpovednosti. Vzhľadom na to, že po novom sa disciplinárne senáty nebudú zaoberať priestupkovou zodpovednosťou prokurátorov, pretože títo budú podriadený všeobecnému režimu priestupkovej zodpovednosti, niet dôvodu na to, aby poškodený naďalej vystupoval v disciplinárnom konaní.

K § 22

Právo disciplinárne obvineného zvoliť si obhajcu a vymedzenie okruhu osôb, ktoré sa môžu stať obhajcom v disciplinárnom konaní upravuje § 22. Toto ustanovenie je rozdelené do dvoch odsekov, pričom odsek 1 obsahuje všeobecné pravidlo, ktoré stanovuje, že okrem zákonom prípustných výnimiek, sa obhajcom môže stať iba advokát. V nadväznosti na uvedené odsek 2 upravuje práve osobité prípady, kedy sú tieto výnimky prípustné a ktoré osoby okrem advokátov sa môžu stať obhajcami v disciplinárnom konaní.

Disciplinárne obvinený má právo zvoliť si obhajcu a nechať sa ním zastupovať počas celého disciplinárneho konania. Vo všeobecnosti platí, že obhajcom disciplinárne obvineného sa môže stať akýkoľvek advokát zapísaný v zozname advokátov, ktorého si disciplinárne obvinený vybral. To, že daný advokát zastupuje disciplinárne obvineného počas konania preukazuje súdu počas prvého procesného úkonu predložením splnomocnenia. Na práva a povinnosti obhajcu sa primerane vzťahujú príslušné ustanovenia Trestného poriadku.

Okrem advokátov môžu úlohu obhajcu v disciplinárnom konaní zastávať aj iné osoby, o ktorých tak ustanoví návrh zákona. Týmto osobami sú sudcovia, prokurátori, súdni exekútori a notári, avšak len za predpokladu, že disciplinárne obvinený vykonáva tú istú právnickú profesiu, ako zvolený obhajca. Požiadavka môcť si zvoliť obhajcu zo zástupcov vlastnej profesie bola vznesená zo strany členov pracovnej skupiny pri koncipovaní návrhu zákona a zodpovedá aj súčasnému konceptu osobitných úprav regulujúcich disciplinárne konanie. Vychádza z logického predpokladu, že jednotliví predstavitelia právnických profesií sa môžu lepšie orientovať v právnej úprave statusových zákonov pre dané povolanie a rovnako tak ovládajú aj podzákonné právne akty regulujúce ich profesiu, či interné predpisy vydávané príslušnou samosprávou. Priamoúmerne s rozšírením okruhu osôb, ktoré sa v disciplinárnom konaní môžu ujať funkcie obhajcu, sa posilňuje aj právo disciplinárne obvineného na obhajobu, keďže týmto spôsobom sú mu poskytnuté širšie možnosti výberu obhajcu.

Zároveň návrh zákona na žiadnom mieste neupravuje povinné zastúpenie. Keďže najvyšší správny súd disponuje disciplinárnou právomocou výlučne nad osobami s ukončeným právnickým vzdelaním, a ktoré zároveň aj vykonávajú právnu prax, platí predpoklad, že sú dostatočne spôsobilé a odborne zdatné, aby viedli svoju obhajobu aj bez zvolenia obhajcu. Rovnako tak disciplinárne konanie nie je konaním trestným, a preto nie sú naplnené ani iné predpoklady na to, aby predkladateľ prijal koncept povinného zastúpenia.

Navrhovaná právna úprava rovnako nevylučuje, aby si disciplinárne obvinený zvolil viacerých obhajcov, napríklad v konštelácii jeden advokát a jeden súdny exekútor, prípadne viac advokátov, alebo viac súdnych exekútorov. Ani Trestný poriadok nelimituje obvineného pri využití práva na obhajobu z hľadiska počtu obhajcov. Niet racionálneho dôvodu na to, aby tomu bolo inak v prípade disciplinárneho konania.

Trovy svojej obhajoby znáša disciplinárne obvinený ako vlastné trovy, pričom v prípade oslobodenia má zákonný nárok na ich náhradu; k tomu pozri § 38 návrhu zákona.

K § 23

Ustanovenie § 23 je koncipované v šiestich odsekoch. Definuje, kto je odosielateľom a kto adresátom upovedomenia, spôsob doručenia spolu s lehotou pre odoslanie upovedomenia a v poslednom rade obsah upovedomenia o začatí disciplinárneho konania. V odsekoch 2 až 6 je vymedzený okruh osôb, ktoré majú priznané právo byť informované o rôznych procesných úkonov vykonaných v rámci disciplinárneho konania.

Návrh zákona ustanovil predsedovi disciplinárneho senátu povinnosť informovať disciplinárne obvineného o skutočnosti, že bol voči nemu podaný disciplinárny návrh, v ktorom súd začal konať. Jedná sa o prvú konfrontáciu obvineného so vznesenými obvineniami počas disciplinárneho konania. Ak by disciplinárne obvinený nebol oboznámený so skutočnosťou, že voči nemu prebieha súdne konanie, v ktorom sa rozhoduje o disciplinárnych previneniach, ktoré sa mu kladú za vinu, boli by popreté základné princípy spravodlivého konania, pretože by disciplinárne obvinenému bola znemožnená prakticky akákoľvek obhajoba. Preto je v záujme spravodlivosti, aby sa obvinený čím skôr dozvedel o začatí disciplinárneho konania a bol oboznámený so skutkami, ktoré sa mu kladú za vinu i s dôkazmi, ktoré o týchto skutkoch majú svedčiť. Až na základe oboznámenia sa s disciplinárnym návrhom bude môcť disciplinárne obvinený využiť zákonom garantované právo podať súdu svoje vyjadrenie k disciplinárnemu návrhu, navrhnúť vykonanie ďalších dôkazov, či zvoliť si zástupcu, ktorý povedie jeho obhajobu. Európsky súd pre ľudské práva konštatoval v prípade Krčmář proti Českej republike, že *„každá procesná strana musí mať možnosť oboznámiť sa s dôkazmi, ktoré sú predložené súdu, ako aj možnosť vhodnou formou a v primeranom rozsahu vyjadriť sa k ich existencii, obsahu a hodnovernosti, a ak je to potrebné, písomnou formou a vopred.“* Všetky vyššie uvedené práva tvoria len základný, exemplifikatívny výpočet práv, ktorými disponuje v rámci disciplinárneho konania disciplinárne obvinený. Pri výklade toho, ako sa majú zmieňované práva aplikovať, sa použije extenzívny spôsob výkladu tohto ustanovenia.

Návrh zákona priznal osobitné právo byť informovaný o dôležitých skutočnostiach počas disciplinárneho konania prostredníctvom upovedomenia aj iným osobám, ako disciplinárne obvinenému. Odseky 2 až 6 vymedzujú okruh osôb, ktoré disponujú osobitným postavením vo vzťahu k disciplinárne obvinenému. Výpočet týchto osôb sa líši v závislosti od povolania disciplinárne obvineného. Spoločnou črtou týchto osôb je, že zastávajú vedúce pozície v rámci profesijných samospráv, alebo návrh zákona priamo predpokladá, že budú po

vynesení disciplinárneho rozhodnutia vykonávať prípadne uložené disciplinárne opatrenie. Špecifickým je v tomto prípade ustanovenie odseku 4, ktoré bezprostredne nadväzuje na požiadavku nariadenia 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry. Citované nariadenie vyžaduje plnenie informačnej povinnosti o disciplinárnom stíhaní európskeho delegovaného prokurátora. Táto požiadavka nariadenia bude realizovaná práva prostredníctvom § 23 ods. 4.

Z procesného hľadiska je dôležité, že disciplinárne obvinenému sa disciplinárny návrh doručuje do vlastných rúk, rovnako sa doručuje do vlastných rúk obvineného obžaloba. Upovedomenie iných osôb ako disciplinárne obvineného sa nevykonáva doručením do vlastných rúk, pretože v tomto prípade to povaha veci nevyžaduje.

K § 24

Právna úprava v nasledujúcom ustanovení je vnútorne rozčlenená na dva odseky. Prvý odsek implikuje základný predpoklad pre vznesenie námietky zaujatosti a zároveň vymedzuje okruh osôb, ktoré sú oprávnené námietku podať. Druhý odsek určuje subjekt, ktorému je zverená kompetencia rozhodnúť o námietke zaujatosti a lehotu pre rozhodnutie. Vzhľadom na to subsidiárne použitie Trestného poriadku implicitne platí, že namietat svoju zaujatosť je povinný aj predseda, člen alebo prísediaci disciplinárneho senátu; k tomu pozri § 32 Trestného poriadku.

Vo všeobecnosti platí, že u riadne ustanoveného sudcu je daný predpoklad osobnej nestrannosti či nezaujatosti, pretože nie je predložený dôkaz o opaku. (*rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade Hauschildt proti Dánsku, zo dňa 24. mája 1984, odsek 47*). Predkladateľ prostredníctvom procesného inštitútu námietky zaujatosti poskytuje priestor účastníkom konania a obhajcovi, aby predložili dôkaz o tom, že zákonný sudca je predpojatý. Ústava zaväzuje sudcu k tomu, aby pristupoval k všetkým účastníkom nezaujato, neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posudzoval všetky skutočnosti, ktoré sú závažné pre rozhodnutie danej veci. Nestrannosť sudcu je podstatou jeho funkcie. Nepredpojatosť sudcov je významná aj vo vzťahu k uplatňovaniu práv účastníkov konania. Účastníci sú si pred súdom rovní a majú rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ má súd právomoc o takomto práve rozhodnúť (II. ÚS 71/97, III. ÚS 36/2011).

Pojem „okolnosti“ vyjadruje akékoľvek skutočnosti, ktoré môžu zakladať dôvodné pochybnosti o nezaujatosti zákonného sudcu. Návrh zákona síce neupravuje náležitosti námietky zaujatosti, avšak je zrejmé, že ten kto námietku vzniesol ju musí odôvodniť minimálne v tom rozsahu, že jednoznačne pomenuje tieto „okolnosti“, na základe ktorých vyvodil záver o zaujatosti sudcu. Za týmto účelom môže k námietke zaujatosti aj priložiť dôkazy, ktoré jeho tvrdenia preukazujú. Námietka zaujatosti môže smerovať voči ktorémukoľvek zákonnému sudcovi disciplinárneho senátu, čo v zásade nevylučuje, aby vznesená námietka smerovala aj voči viacerým členom či prísediacim súčasne. Z vyššie uvedeného vyplýva, že v námietke zaujatosti musí byť uvedené, proti komu smeruje spolu s dôvodom, pre ktorý má byť sudca z pojednávania vecí vylúčený.

Predkladateľ upravil lehotu pre uplatnenie námietky zaujatosti v disciplinárnom konaní lehotou určenou dňami (v tomto prípade sedem kalendárnych dní). Ide o odklon od právnej úpravy v § 31 ods. 5 Trestného poriadku, podľa ktorého platí, že „*námietku zaujatosti je strana povinná vzniesť bez meškania, len čo sa dozvedela o dôvodoch vylúčenia.*“ Navrhované znenie

§ 24 ods. 4 je výsledkom pripomienkového konania, v rámci ktorého bola akcentovaná požiadavka na úpravu s presným označením tejto lehoty.

O námietke zaujatosti bude rozhodovať trojčlenný senát, ktorý bude pozostávať výlučne zo sudcov najvyššieho správneho súd. Zvolený koncept bol prijatý najmä s cieľom zabezpečiť, aby o námietke zaujatosti bolo rozhodnuté v čo najkratšom možnom čase od jej vznesenia. Nie je potrebné, aby o námietke rozhodoval iný disciplinárny senát, resp. aby namietaná zaujatosť bola posudzovaná rovnakým telesom, ktoré rozhoduje o merite veci. Rozhodovanie o námietke zaujatosti je procesným rozhodnutím, ktoré nevyžaduje účasť prísediach, ale môže byť zverené profesionálnemu senátu najvyššieho správneho súdu. Námietkové senáty bude kreovať predseda najvyššieho správneho súdu rozvrhom práce. Nie je vylúčené, aby sudcovi, ktorí sú predsedami alebo členmi disciplinárnych senátov boli zaradení aj do námietskových senátov. Úvaha, či sa tak stane alebo nie, je plne v dispozícii predsedu najvyššieho správneho súdu.

Podobne, ako v odseku 1, aj v tomto prípade sa aplikuje subsidiárne Trestný poriadok a o každej ďalšej námietke zaujatosti, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, ako námietka o ktorej už raz bolo rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne, sa nekoná.

Nad rámec právnej úpravy Trestného poriadku sa výslovne upravuje lehota na rozhodnutie o námietke (sedem dní). Dôvodom preto je snaha zabezpečiť plynulosť konania a rozhodovania vo veciach disciplinárnej zodpovednosti.

Osobitne je potrebné poukázať na prepojenie § 24 a § 12 ods. 5, pretože § 12 ods. 5 upravuje dôležité pravidlo, podľa ktorého sa námietky zaujatosti v tom istom disciplinárnom konaní koncentrujú v tom istom námietskovom senáte.

K § 25

Dôvody vykonania predbežného šetrenia, ako aj ďalšie úkony, ktoré buď môžu alebo musia byť vykonané pred ústnym pojednávaním sú upravené v § 25 návrhu zákona. Z hľadiska členenia je toto ustanovenie rozdelené na tri odseky, pričom prvý odsek pojednáva o samotnom predbežnom šetrení, druhý o postupe pri špecifickom prípade porušenia etických zásad či pravidiel a posledný odsek sa venuje osobitému postupu za účelom získania súhlasu na uloženie disciplinárneho opatrenia v disciplinárnom konaní proti európskemu delegovanému prokurátorovi.

Predbežné šetrenie predchádza ústnemu pojednávaniu. Primárny účelom predbežného šetrenia je zaistiť či vykonať všetky úkony, ktoré sú dôležité vo vzťahu k plynulému priebehu ústneho pojednávania a následného rozhodnutia v rámci disciplinárneho konania. Počas tejto fázy disciplinárneho konania disciplinárny senát preto vykonáva úkony rôznej povahy, pričom však platí, že všetky vykonané úkony smerujú k objasneniu nejasností uvedených v disciplinárnom návrhu, zhromažďuje dôkazy, ako napríklad rôzne stanoviská, či inak aktívne zabezpečuje podklady, na základe ktorých bude môcť dospieť k rozhodnutiu o disciplinárnom previnení. Dôležitou súčasťou pri zhromažďovaní informácií k prejednávanej veci je vyjadrenie disciplinárne obvineného, spolu s dôkazmi, o ktoré svoje tvrdenia opiera. Je dôležité si uvedomiť, že disciplinárne konanie na rozdiel od trestného konania nie je rozdelené na prípravné konanie a konanie pred súdom. Prípravné konanie je v prípade disciplinárneho konania výkonom dohľadových právomocí a čiastočne predbežným šetrením.

Disciplinárne konanie môže byť vedené aj pre porušenie zásad, či pravidiel etiky. Keďže vo väčšine prípadov platí, že právnické stavy samostatne regulujú pravidlá etického správania v rámci konkrétnej profesie je na mieste, aby orgán, ktorý takýto podzákonný predpis vydal, podal v prípade potreby aj jeho výklad. Je povinnosťou predsedu disciplinárneho senátu požiadať o výklad zásady, či pravidla etiky, ak sa disciplinárne konanie týka porušenia týchto zásad alebo pravidiel. V prípade, ak predseda disciplinárneho senátu vyžiada takéto stanovisko od príslušného orgánu, nie je ním disciplinárny senát pri rozhodovaní viazaný, a to s ohľadom na čl. 141 ústavy.

K § 26

Dôvody, na základne ktorých disciplinárny senát zastaví disciplinárne konanie sú vymedzené v dvoch odsekoch ustanovenia § 26 návrhu zákona. Prvý odsek taxatívne vymedzuje dôvody, v dôsledku ktorých disciplinárny senát zastaví disciplinárne konania aj bez nariadenia ústneho pojednávania. Odsek 2 upravuje postup v situácii, kedy boli okolnosti vedúce k obligatórnemu zastaveniu disciplinárneho konania podľa odseku 1 zistené až po začatí ústneho pojednávania.

V prípade zastavenia disciplinárneho konania navrhovaná právna úprava vychádza z existujúcich úprav regulujúcich disciplinárne konanie proti sudcom, prokurátorom, súdnym exekútorom a notárom, ktoré majú svoj základ v právnej úprave Trestného poriadku. V tejto súvislosti je tiež potrebné poukázať na to, že aj keď právna úprava nadväzuje na Trestný poriadok, tak s ním nie je totožná v plnom rozsahu, pretože časť dôvodov pre zastavenie disciplinárneho konania (napr. späťvzatie disciplinárneho návrhu) je v trestnom procese dôvodmi pre oslobodenie obžalovaného spod obžaloby (napr. ustúpenie od obžaloby). Predkladateľ má za to, že je potrebné zachovať doterajšiu právnu úpravu jednak z dôvodu toho, že disciplinárne konanie nie je trestným konaním, ale aj z dôvodu zaužívanej praxe podporenej doterajšou rozhodovacou činnosťou disciplinárnych orgánov.

Predkladateľ ustanovil šesť dôvodov, ktoré predstavujú natoľko zásadné prekážky pre ďalšie pokračovanie v disciplinárnom konaní, že disciplinárny senát obligatórne konanie zastaví, a to ešte pred nariadením ústneho pojednávania.

Prvou takouto prekážkou [písmeno a)] je, že po oboznámení sa s doručeným disciplinárnym návrhom disciplinárny senát zistí, že navrhovateľ nedodrжал zákonnú lehotu podľa § 14. Odpustenie zmeškania lehoty na podanie disciplinárneho návrhu je neprípustné. Vo väzbe na § 14 je však dôležité mať na pamäti, že podanie disciplinárneho návrhu po lehote uvedenej v § 14 povedie k zastaveniu disciplinárneho konania len v prípade nedodržania tzv. subjektívnej lehoty na podanie návrhu, pretože zmeškanie objektívnej lehoty na podanie disciplinárneho návrhu je dôvodom pre zastavenie disciplinárneho konania podľa písmena d), t.j. márne uplynutie objektívnej lehoty na podanie disciplinárneho návrhu spôsobuje zánik disciplinárnej zodpovednosti z titulu premlčania. Vo výsledku je rovnaký aj prípad, ak síce navrhovateľ dodrжал lehotu pre podanie disciplinárneho návrhu, avšak ešte pred nariadením pojednávania doručil najvyššiemu správne mu súdu späťvzatie.

Ďalšou prekážkou pokračovania disciplinárneho konania [písmeno b)] je skutočnosť, ak disciplinárny návrh podá osoba, ktorá na to nie je oprávnená. Nie je možné vylúčiť, že takáto eventualita nastane, a to najmä v prípadoch, ak je návrhové oprávnenie limitované napríklad vecným obmedzením.

Rovnako tak v disciplinárnom konaní nie je možné pokračovať ani v prípade, ak disciplinárny návrh vykazuje zásadné nedostatky, akými sú napríklad absencia identifikácie disciplinárne obvineného alebo opomenutie uvedenia údajne spáchaného disciplinárneho previnenia. V súvislosti s § 19 ods. 3 návrhu zákona platí, že pred zastavením konania predseda disciplinárneho senátu vyzve navrhovateľa, aby disciplinárny návrh doplnil a len v prípade, ak navrhovateľ v stanovenej lehote návrh nedoplní príde k zastaveniu disciplinárneho konania. Preto sa v písmene c) normuje aj tento dôvod pre zastavenie disciplinárneho konania.

Podobne ako je tomu v prípade § 9 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, aj v prípade disciplinárneho konania treba považovať smrť disciplinárne obvineného, prípadne jeho vyhlásenie za mŕtveho za dôvod pre zastavenie disciplinárneho konania [písmeno d)].

V písmene e) sa normuje dôvod zastavenia disciplinárneho konania spočívajúci v predchádzajúcom postihu za ten istý skutok, a to buď v trestnom konaní, v konaní o priestupku alebo v inom obdobnom administratívnom konaní majúcom sankčnú povahu (napr. konanie o správnom delikte). Tento dôvod na zastavenie disciplinárneho konania však neplatí v absolútnom význame, pretože sa disciplinárnemu senátu dáva možnosť pokračovať v disciplinárnom konaní za predpokladu, že disciplinárny senát vyhodnotí predchádzajúci postih ako nedostatočný. K tomu pozri bližšie odôvodnenie k § 27 ods. 4 návrhu zákona, ktoré pojednáva o uplatňovaní zásady *ne bis in idem* v disciplinárnom konaní.

Odsek 2 upravuje situáciu, kedy disciplinárny senát zistil o jednej alebo viacerých okolnostiach súčasne upravených v odseku 1 až po začatí ústneho pojednávania. Vzhľadom na skutočnosť, že ústne pojednávanie priamo predchádza vydaniu disciplinárneho rozhodnutia a z tohto dôvodu ho možno považovať už za pokročilé štádium konania, kedy aj disciplinárne obvinený mohol vynaložiť značnú časť finančných prostriedkov a úsilia do disciplinárneho konania, pričom v dôsledku závažnosti vznesených obvinení alebo mediálnej pozornosti mohol disciplinárne obvinený utpieť na svojej povesti. Z vyššie uvedených dôvodov predkladateľ poskytuje priestor disciplinárne obvinenému, aby mal možnosť dokázať, že sa nedopustil disciplinárne previnenia alebo iného neetického správania, a to spôsobom, že v stanovenej lehote vysloví svoj súhlas s pokračovaním v disciplinárnom konaní napriek okolnostiam, ktoré by štandardne viedli k jeho zastaveniu. Zároveň, ak disciplinárne obvinený nebude žiadať pokračovanie v konaní, súd obligatórne disciplinárne konanie zastaví. Disciplinárne rozhodnutie o zastavení disciplinárneho konania je rozhodnutím vo veci samej a zakladá prekážku *res iudicata*.

Návrh zákona výslovne nerieši otázku formy rozhodnutia, ktorým sa má zastaviť disciplinárne konanie. Berúc do úvahy subsidiárne použitie Trestného poriadku, v zmysle ktorého dochádza k zastaveniu trestného stíhania uznesením, treba aj v prípade zastavenia disciplinárneho konania zvoliť formu uznesenia.

K § 27

Navrhovaný § 27 upravuje prerušenie disciplinárneho konania. Aj v tomto prípade sa vychádza z už existujúcej právnej úpravy prerušenia disciplinárneho konania, ktorá sa aplikuje podľa platných právnych predpisov.

Summa summarum, návrh zákon predpokladá tri skutočnosti, ktoré zakladajú prerušenie disciplinárneho konania. Ich spoločnou črtou je, že skutok, pre ktorý je vedené disciplinárne konanie napĺňa znaky trestného činu, priestupku alebo iného správneho deliktu.

Disciplinárne previnenie tak môže súčasne naplňať znaky aj iného protiprávneho konania. Predkladateľ priznáva trestnému konaniu, konaniu o priestupku či o správnom delikte prednosť pred disciplinárnym konaním. Je to najmä z dôvodu, že pri vyššie zmienených konaniach sa vopred predpokladá väčšia miera závažnosti a značnejšia spoločenská ujma, ako pri spáchaní disciplinárneho previnenia.

Odsek 1 upravuje prvý predpoklad, za splnenia ktorého bude disciplinárne konanie prerušené. Týmto predpokladom je, že disciplinárny senát po vyhodnotení skutku v disciplinárnom návrhu, po predbežnom šetrení alebo počas ústneho pojednávania, príde k záveru, že skutok pre ktorý je vedené disciplinárne konanie naplňa znaky trestného činu, priestupku alebo správneho deliktu. Z tohto dôvodu disciplinárny senát nemôže pokračovať v ďalšom konaní, pretože pre trestné konanie, konanie o priestupku či o disciplinárnom delikte sú príslušné iné orgány. Bezprostredne po zistení, že disciplinárne previnenie naplňa znaky aj jedného z vyššie uvedených protiprávných konaní, disciplinárne konanie preruší a vec postúpi príslušnému súdu či orgánu.

Analogickým prípadom, ktorý upravuje odsek 2 návrhu zákona je, ak disciplinárny senát začal disciplinárne konanie, pričom sám nevyhodnotil disciplinárne previnenie ako skutok naplňajúci znaky iného protiprávneho konania, avšak bol informovaný alebo z vlastnej činnosti zistil, že v prejednávanej veci sa voči disciplinárne obvinenému vedie trestné konanie, konanie o priestupku alebo správnom delikte a takéto konanie nebolo doposiaľ skončené právoplatným rozhodnutím. Z tohto dôvodu disciplinárny senát bude môcť prerušiť disciplinárne konanie do rozhodnutia veci zo strany príslušnému orgánu.

Predkladateľ zastáva názor, že nie každé právoplatné rozhodnutie v trestnom, priestupkovom alebo správnom konaní zakladá prekážku *ne bis in idem* vo vzťahu k disciplinárne obvinenému pre ten istý skutok na účely disciplinárneho konania. Z tohto dôvodu je súd povinný sa v každom prípade osobite zaoberať otázkou posúdenia, či vydané právoplatné rozhodnutie v rámci iného sankčného konania zakladá alebo naopak nezakladá prekážku *ne bis in idem*. Uvedené deklaroval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí R 125/2012, podľa ktorého k porušeniu zásady *ne bis in idem* dochádza v prípade vynesenia dvoch po sebe nasledujúcich rozhodnutí pre ten istý čin (skutok) kvalifikovaných v oboch prípadoch ako trestný čin (tzn. v kombinácii trestný čin – trestný čin), dvoch takýchto po sebe nasledujúcich rozhodnutí pre ten istý čin kvalifikovaných najskôr ako trestný čin a potom ako priestupok (tzn. v kombinácii trestný čin – priestupok), dvoch takýchto po sebe nasledujúcich rozhodnutí pre ten istý čin kvalifikovaných najskôr ako priestupok a potom ako trestný čin (tzn. v kombinácii priestupok - trestný čin), dvoch takýchto po sebe nasledujúcich rozhodnutí pre ten istý čin kvalifikovaných v oboch prípadoch ako priestupok (tzn. v kombinácii priestupok - priestupok).

V danom prípade však pôjde výlučne o vyvodenie disciplinárnej zodpovednosti za porušenie súboru povinností, ktoré sú kladené na vymedzený úzky okruh osôb, s osobitným postavením. Takéto vyvodzovanie disciplinárnej zodpovednosti voči osobám podriadeným disciplinárnej právomoci najvyššieho správneho súdu znamená nevyhnutný prvok okamžitej reakcie na porušovanie jeho zákonných povinností, ktorý nemá trestnoprávny charakter a ktorý je možno uplatniť popri trestnoprávnej zodpovednosti.

Z ustálenej rozhodovacej činnosti EŠLP, ako aj výkladových stanovísk k čl. 6 Dohovoru a k protokolu čl. 7 je zrejmé, že nie každý disciplinárny postih nie je automaticky postihom v trestnoprávnom význame. Rovnako aj vo vnímaní troch tzv. engelovských kritérií pre

posúdenie trestnej povahy deliktu. Prvým kritériom je právna kvalifikácia porušenia vo vnútroštátnom práve, druhým je samotná povaha deliktu a tretím povaha a stupeň prísnosti sankcie, ktorá hrozí dotknutej osobe.

V prípade, ak delikt nie je podľa vnútroštátneho práva trestným činom, posudzujú sa ostatné dve kritériá. Disciplinárne previnenie nie je trestným činom.

Povaha deliktu z hľadiska chráneného záujmu (všeobecný, partikulárny) sa skúma z hľadiska, či je daný právny predpis adresovaný neurčitému (všeobecnému) okruhu osôb - trestná povaha alebo iba určitej špecifickej skupine osôb, ktoré majú osobitné postavenie, pričom podliehajú súboru osobitných napr. disciplinárnych pravidiel napr. sudcovia, prokurátori, vojaci, resp. príslušníci ozbrojených bezpečnostných zborov alebo odsúdení. V prípade disciplinárnych previnení je zrejmé, že ide o ochranu partikulárne záujmu („čistota stavu“), a nie o ochranu spoločnosti pred páchaním trestnej činnosti. Neuplatní tzv. druhé engelovské kritérium, pretože disciplinárne previnenie sa vzťahuje len na určitú špecifickú skupinu osôb (sudcovia, prokurátori, exekútori, notári), ktoré majú osobitné postavenie, pričom podliehajú súboru osobitných disciplinárnych pravidiel, ktoré sa nevzťahujú na ostatné osoby. Sankčná zodpovednosť pri disciplinárnych deliktach totiž môže vzniknúť len vo vnútri určitej organizačnej štruktúry, má interné účinky, pričom absentujú externé účinky. Táto zodpovednosť sa vyvodzuje voči špecifickej skupine osôb so vzťahom k organizačnej štruktúre určitých orgánov alebo inštitúcií (napr. na základe menovania, voľby, pracovnej zmluvy) – teda disciplinárne delikty sledujú partikulárne záujmy týchto orgánov alebo inštitúcií, čiže napr. sudcovského stavu, prokuratúry a pod.

Preto je potrebné skúmať tretie kritérium, ktorým je stupeň prísnosti sankcie, ktorá hrozí dotknutej osobe. Pri tomto skúmaní sa pozornosť zameriava na druh a stupeň závažnosti (resp. tvrdosti).

ESLP zdôraznil (s odkazom na rozhodnutie o disciplinárnom konaní voči akvokátovi vo veci Müller-Hartburg), že ustanovenia o disciplinárnej zodpovednosti sudcov nie sú zamerané na verejnosť všeobecne, ale pôsobia inštitucionálne – ich účelom je chrániť česť a povesť povolania a udržiavať dôveru verejnosti v justíciu.

Zvýrazňujeme, že vo vzťahu k sudcom by podľa ESLP prichádzalo do úvahy posúdenie trestnoprávneho charakteru sankcie v disciplinárnom konaní v zmysle tretieho tzv. engelovského kritéria v prípade straty funkcie a nemožnosti vykonávať právnické povolanie. Slovenský právny poriadok umožňuje v prípade sudcu, zbavenie funkcie sudcu, avšak neumožňuje uložiť sankciu spočívajúcu v nemožnosti vykonávať právnické povolanie ako také. Z týchto dôvodov predkladateľ zastáva názor, že rozhodnutie v disciplinárnom konaní vo vzťahu k sudcovi, nie je prekážkou na vedenie trestného konania pre ten istý skutok (ak konanie sudcu nemá znaky priestupku), a naopak. Na porovnanie uvádzame, že takýmto spôsobom vyložil rozhodovaciu činnosť ESLP vo vzťahu k disciplinárnomu konaniu proti sudkyni Najvyšší súd Českej republiky.

Engelovské kritériá sú ďalej doplnené testom komplementárnosti, na základe ktorého je možné pripustiť dvojité vedenie konania a dvojitý postih totožného páchatel'a za totožný skutok, hoci na základe engelovských ide o konania trestnoprávneho charakteru. Avšak prvok bis nebude naplnený vzhľadom na určité kritériá – kritériá komplementárnosti, ktoré ESLP podrobne definoval v rozhodnutí A. a B. proti Nórsku z roku 2016. Komplementárne konania

musia byť kombinované integrovaným spôsobom tak, aby vytvorili súvislý celok. To znamená, že musia spĺňať nasledujúce kritériá:

- rôzne konania sledujú účely, ktoré sa navzájom dopĺňajú, a to nielen abstraktne, ale aj konkrétne, teda riešia rôzne aspekty spoločensky závažného konania;
- súbeh konaní je predvídateľný;
- zabráňuje sa duplicite pri zhromažďovaní, ako aj posudzovaní dôkazov, najmä prostredníctvom primeranej interakcie medzi rôznymi príslušnými orgánmi;
- zabráňuje sa tomu, že dotknutá osoba bude napokon znášať nadmerné bremeno; toto riziko sa minimalizuje, ak existuje kompenzačný mechanizmus určený na zabezpečenie toho, aby celková výška uložených sankcií bola primeraná.

Kritériá komplementárnosti teda predstavujú zúženie širokého výkladu engelovských kritérií, a teda aj ochrany.

Vo svetle vyššie uvedeného má predkladateľ za to, že niet formálno-právnej prekážky pre nastavenie právnej úpravy spôsobom navrhovaným v § 27 ods. 4, či § 26 ods. 1 písm. e), a že táto právna úprava je v súlade s judikatúrou ESLP.

Diskusia o nastavení právnej úpravy sa podľa názoru predkladateľa môže týkať otázky vhodnosti nastavenia právnej úpravy. Podľa názoru predkladateľa je namieste taká právna úprava, ktorá umožňuje posúdiť v disciplinárnom konaní otázku súladu konania sudcu, prokurátora, exekútora alebo notára, ktoré má znaky trestného či iného protiprávneho konania s ďalším trvaním funkcie. Predkladateľ má za to napríklad neustále páchanie priestupkov zo strany sudcu vytvára dôvodnú pochybnosť o jeho úcte k právu, resp. osobnej a morálnej integrite ako takej. O to viac to platí v prípade páchania trestnej činnosti, ktorá ako taká nespochybňuje bezúhonnosť sudcu (t.j. páchanie nedbanlivostných trestných činov). Spochybňuje sa tak trvanie predpokladov sudcovskej spôsobilosti. Táto pochybnosť môže vznikať ako pri výkone funkcie, tak aj správaním sa v občianskom živote. Reflexiu týchto skutočností v disciplinárnom konaní je spravodlivé vyžadovať.

V neposlednom rade predkladateľ poukazuje na to, že trestné činy a disciplinárne previnenia sledujú ochranu odlišných záujmov. V prípade trestných činov ide o ochranu spoločnosti. V prípade disciplinárnych previnení sú chráneným záujmom partikulárne záujmy na ochrane toho-ktorého stavu, o ktorý ide.

Poslednou situáciou, v ktorej bude disciplinárne konanie prerušené sú prípady, kedy bol disciplinárne obvinený odvolaný z funkcie notára či súdneho exekútora. Bez ohľadu na to, či bol z úradu odvolaný na základe rozhodnutia kompetentného orgánu alebo vlastnej žiadosti je disciplinárne konanie voči jeho osobe prerušené. Z dôvodu, aby sa prostredníctvom účelového dočasného odvolania zamedzilo obchádzaniu účelu návrhu zákona, bude disciplinárne konanie voči disciplinárne obvinenému *ex lege* obnovené, ak príde k jeho opätovnému vymenovaniu do funkcie.

Špecifickú situáciu rieši ustanovenie odseku 6, ktoré nadväzuje na inštitút prerušenia výkonu funkcie. Prerušenie výkonu funkcie je inštitút, ktorý upravuje statusová úprava sudcov, prokurátorov, súdnych exekútora a notárov. V prípade prerušenia výkonu funkcie sudcu, prokurátora, súdneho exekútora alebo notára nedochádza k zániku funkcie, pričom táto funkcia sa len počas určeného času nevykonáva. Niet preto racionálneho dôvodu na to, aby disciplinárne konanie nemohlo pokračovať. Preto sa prerušenie výkonu funkcie nekonštituuje ako dôvod pre prerušenie disciplinárneho konania.

K § 28

Ustanovenie § 28 návrhu zákona v piatich odsekoch upravuje otázky, ktoré sú buď priamo spojené alebo inak súvisia s nariadením ústneho pojednávania v rámci disciplinárneho konania. Jednotlivé odseky dotknutého ustanovenia ustanovujú, v ktorom štádiu v rámci disciplinárneho konania má byť nariadené ústne pojednávanie, čo naopak predchádza jeho nariadeniu, akým spôsobom a kto pojednávanie nariaďuje, ďalej vymedzuje okruh osôb, ktoré sú upovedomené o termíne ústneho pojednávania, postup predvolania svedkov a základné pravidlá dokazovania.

Navrhovaná právna úprava aj v tomto prípade vychádza z existujúcej regulácie disciplinárnych konaní, ktorá predpokladá, že ústne pojednávanie je obligatórnym štádiom disciplinárneho konania s výnimkou tých situácií, ktoré umožňujú rozhodnutie disciplinárneho senátu aj bez toho, aby bolo nariadené ústne pojednávanie; k tomu pozri § 26 návrhu zákona. Osobitne je potrebné upriamiť pozornosť na to, že právna úprava ústneho pojednávania bude podporne dotváraná právnou úpravou Trestného poriadku o hlavnom pojednávaní, na ktorej primerané použitie výslovne odkazuje § 4 návrhu zákona.

Navrhovaný odsek 1 ustanovenia implikuje tri zásadné pravidlá nariadenia ústneho pojednávania. V prvom rade ustanovuje, kedy resp. v ktorom štádiu konania má byť nariadené pojednávanie. V prípade vykonania predbežného šetrenia platí, že vždy predchádza nariadeniu pojednávania. Ak súd nepovažoval predbežné šetrenie za nutné a nariadi pojednávanie po tom, ako sa oboznámil s disciplinárnym návrhom. Súčasne platí, že termín nariadenia určuje predseda disciplinárneho senátu. Toto oprávnenie a povinnosť zároveň vplýva z jeho postavenia a funkcie v disciplinárnom senáte. V poslednom rade odsek 1 ustanovil okruh osôb, ktoré predseda disciplinárneho senátu musí povinne informovať o stanovenom termíne ústneho pojednávania. Týmto osobami sú primárne účastníci konania a prípadne obhajca disciplinárne obvineného, ak si ho disciplinárne obvinený zvolil. Okrem toho návrh zákona vyžaduje, aby o termíne ústneho pojednávania boli upovedomené aj osoby uvedené v § 23 návrhu zákona. Dôvodom pre túto právnu úpravu je skutočnosť, že predkladateľ vychádza z predpokladu, že je namieste, aby bol vytvorený priestor pre účasť na ústnom pojednávaní aj tých osôb, ktorá sú zodpovedné za fungovanie príslušného právnického stavu.

Možnosť vypočúť svedka v rámci dokazovania počas ústneho pojednávania je upravená v odseku 2. Z dikcie dotknutého ustanovenia vyplýva, že k predvolaniu navrhnutých svedkov sa pristúpi, len ak to je „potrebné“. Situácie, kedy je „potrebné“ vypočúť svedkov je potrebné posudzovať individuálne pre každé disciplinárne konanie samostatne a pre každého navrhnutého svedka zvlášť, vo vzájomnej súvislosti s účelom návrhu zákona vymedzeným v § 2 návrhu zákona. Z vyššie uvedeného vyplýva, že predseda disciplinárneho senátu predvolá tých svedkov, ktorých výpovede môžu prispieť k správne posúdeniu disciplinárneho previnenia. Súčasne z formulácie odseku 2 je zrejmé, že pojem „predvolá“ nemožno vykladať ako možnosť, ale ako povinnosť predsedu disciplinárneho senátu.

Ustanovenie minimálneho časového odstupu od doručenia upovedomenia do termínu pojednávania v odseku 3 vytvára dostatočnú záruku toho, že účastníkom konania budú mať vytvorený uspokojivý priestor pre prípravu na pojednávanie. Predložená právna úprava nie je v slovenskom právnom poriadku ničím novým, nakoľko obdobná právna úprava stanovenia termínu pojednávania je obsiahnutá aj v iných procesnoprávných predpisov, ako napr. v § 247 Trestného poriadku alebo v § 178 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Desaťdňová lehota

bude zachovaná, ak odo dňa nasledujúceho po dni, kedy bolo subjektu doručené upovedomenie o pojednávaní uplynie najmenej päť pracovných dní a termín pojednávania bude stanovený na deň šiesty. Z návrhu zákona je zrejmé, že ide o lehotu počítanú v pracovných dňoch.

Navrhovaný odsek 4 obsahuje právnu úpravu niekoľkých významných otázok súvisiacich s dokazovaním. V prvom rade stanovuje koncentračnú zásadu v disciplinárnom konaní. Implementácia koncentračnej zásady do štruktúry disciplinárneho konania súvisí s posilňovaním aktívnej participácie procesných práv i uplatnením zásady kontradiktórnosti pojednávania. Z tohto dôvodu účastníci konania majú povinnosť označiť dôkazy, ktoré žiadajú vykonať v rámci dokazovania najneskôr do skončenia ústneho pojednávania. Túto povinnosť je potrebné vnímať len vo vzťahu k situácii, kedy účastník konania má záujem predložiť dôkazy disciplinárnemu senátu. Zároveň však disciplinárny senát nie je pri vykonávaní dôkazov limitovaný len navrhnutými dôkazmi ale naopak, na základe vlastnej úvahy môže vykonať aj iné dôkazy, ktoré považuje za nevyhnutné pre objasnenie významnej skutočnosti v disciplinárnom konaní (vyšetrovacia zásada). Tu treba uviesť, že koncentračnú zásadu vo vzťahu k navrhovateľovi je potrebné vnímať aj v kontexte § 19 ods. 1, podľa ktorého už samotný disciplinárny návrh musí obsahovať označenie dôkazov, o ktoré sa návrh opiera. To však nevyklučuje, aby navrhovateľ aj po podaní disciplinárneho návrhu uviedol (najneskôr) na ústnom prejednaní návrh na doplnenie dokazovania, čo môže vyplývať aj z toho, že niektoré dôkazy relevantné pre disciplinárne konanie môžu vyjsť najavo až po podaní disciplinárneho návrhu.

Ustanovenie § 28 návrhu zákona priznáva rovnaké oprávnenia obom účastníkom disciplinárneho konania, t.j. navrhovateľovi i disciplinárne obvinenému čím rešpektuje a vyjadruje i zásadu rovnosti zbraní, ktorá zaisťuje, aby mali strany rovnaký prístup k akýmkoľvek dôkazom a argumentom, ktoré boli predložené súdu a môžu mať vplyv na prejednanie veci a konečné rozhodnutie.

Zároveň odsek 4 ustanovuje povinnosť tretím osobám, ktoré disponujú dôkazmi alebo sú im známe iné skutočnosti, ktoré sú dôležité pre vedené disciplinárne konanie. Táto povinnosť spočíva poskytnutí potrebnej súčinnosti bez nároku na odmenu či iné náhrady a ktorá musí byť disciplinárnemu senátu poskytnutá v stanovenej lehote alebo v určenom období. Na základe všetkých zhromaždených a vykonaných dôkazov následne disciplinárny senát zhodnotí skutkový stav, na základe ktorého neskôr vydá rozhodnutie.

Odsek 5 obsahuje právnu úpravu postupu v situácii, kedy je nevyhnutné otvorenie obálky obsahujúcej zápisnicu o hlasovaní. V tomto prípade ide o právnu úpravu, ktorý sa výsostne týka disciplinárneho konania proti sudcom a je prevzatá z doterajšieho znenia § 126 ods. 6 zákona o sudcoch.

K § 29

Prítomnosť disciplinárne obvineného na pojednávaní, priebeh i základné zásady ústneho pojednávania upravuje § 29 návrhu zákona. Aj v tomto prípade sa vychádza z existujúcich úprav, pričom inšpiračným zdrojom je najmä § 127 zákona o sudcoch.

Predkladateľ v úvode predmetného ustanovenia sformuloval povinnosť viesť ústne pojednávanie v prítomnosti disciplinárne obvineného. Uvedené pravidlo má svoje opodstatnenie najmä z pohľadu realizácie práva na obhajobu disciplinárne obvineného. Prirodzene ani litera, ani duch tohto ustanovenia nemôžu zabrániť disciplinárne obvinenému

od zrieknutia sa nároku na účasť na ústnom pojednávaní svojej veci z vlastnej slobodnej vôle. Vzdanie sa práva účasti na ústnom pojednávaní sa však musí urobiť jednoznačným spôsobom a nesmie byť v rozpore so žiadnym dôležitým verejným záujmom, čo potvrdzuje Európsky súd pre ľudské práva aj v rozhodnutí prípadu Håkansson proti Švédsku.

Po otvorení ústneho pojednávania navrhovateľ prednesie svoj disciplinárny návrh. Z návrhu zákona je zrejmé, že sa upúšťa od právnej úpravy, ktorá je prípustná v prípade disciplinárneho konania proti sudcom v zmysle § 127 ods. 2 zákona o sudcoch, ktoré umožňuje v prípade neprítomnosti navrhovateľa prečítať disciplinárny návrh zo strany predsedu disciplinárneho senátu. Vzhľadom na koncepciu kontradiktórnosti disciplinárneho konania je neprípustné, aby disciplinárny senát týmto spôsobom suploval navrhovateľa. Navrhovateľ preto musí byť prítomný na ústnom pojednávaní a uviesť svoj disciplinárny návrh.

Následne po oboznámení účastníkov konania s výsledkami predbežného šetrenia pristúpi disciplinárny senát k dokazovaniu. Súčasťou dokazovania je výpoveď disciplinárne obvineného, predvolaných svedkov či znalcov. Na priebeh ústneho pojednávania sa subsidiárne použijú príslušné ustanovenia Trestného poriadku (pozri výslovný odkaz na použitie ustanovení Trestného poriadku o dokazovaní v § 4 návrhu zákona). Počas dokazovania platia zásady rovnosti zbraní a uplatňuje sa právo na kontradiktórne konanie, čo vyjadruje aj odsek. 5. V praxi aplikácia tohto práva znamená možnosť pre oboch účastníkov konania oboznámiť sa so všetkými predloženými dôkazmi a prednesenými skutkovými okolnosťami a vyjadriť sa k nim.

Posledný odsek vyjadruje zásadu verejnosti konania. Z hľadiska štruktúry návrhu zákona patrí zásada verejnosti práve k právnej úprave ústneho konania, nakoľko právo na verejné prejednanie veci zahŕňa vo všeobecnosti právo na ústne pojednávanie, pokiaľ nejde o výnimočné okolnosti (*rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva, Fisher proti Rakúsku, 26. apríl 1995, odsek 44*). Dôležitosť tejto zásady vyjadril vo viacerých svojich rozhodnutiach i Európsky súd pre ľudské práva, napríklad v prípade Axen proti Spolkovej republike Nemecko konštatoval nasledovné: „*verejný charakter konania pred súdnym orgánom chráni záujmy strán v spore pred tajným výkonom spravodlivosti bez dohľadu verejnosti. Je to tiež jeden z prostriedkov, ktorým sa môže udržiavať dôvera voči vyšším i nižším súdom*“. Vylúčenie verejnosti je prípustné v intenciách § 249 až 251 Trestného poriadku.

K § 30

Navrhovaný § 30 upravuje povinnosť zaznamenať priebeh pojednávania či porady disciplinárneho senátu a podpisovanie vyhotoveného záznamu.

Predložená právna úprava ustanovuje povinnosť vyhotoviť zápis z ústneho pojednávania a následnej porady disciplinárneho senátu formou zápisnice. Vyhotovená zápisnica tvorí súčasť súdneho spisu a účastníci konania či obhajca disciplinárne obvineného majú právo si vyžiadať kópiu alebo rovnopis zápisnice, pričom Najvyšší správny súd je povinný tejto žiadosti vyhovieť. Náklady, ktoré vznikli v súvislosti s vyhotovením kópie zápisnice znáša žiadateľ. Vo vzťahu k obsahovým náležitostiam kladených na zápisnicu o pojednávaní či porade sa subsidiárne aplikuje ustanovenie § 58 Trestného poriadku.

Po vyhotovení zápisnice sa pristúpi k jej podpísaniu. Osoby, ktoré zápisnicu podpíšu sú vymedzené v závislosti od toho, o akú zápisnicu sa jedná. Podpísanie zápisnice predstavuje istú formu autorizácie jej obsahu z pohľadu pravdivosti a presnosti zaznamenaných skutočností. S ohľadom na ustanovenie § 5 ods. 4 návrhu zákona disciplinárny senát koná výlučne za

prítomnosti všetkých jeho členov. Z uvedeného vyplýva, že situácia, kedy by z dôvodu neprítomnosti niektorého z členov alebo prísediacich nemohlo prísť k podpísaniu zápisnice v zmysle návrhu zákona nie je možná.

V tejto súvislosti treba tiež upriamiť pozornosť na § 61a Trestného poriadku, ktorý sa bude v zmysle § 4 uplatňovať aj v disciplinárnom konaní, a teda aj ústne pojednávanie je potrebné zaznamenať aj s využitím technického zariadenia určeného na zaznamenávanie zvuku. Takto vyhotovený záznam sa uchová na nosiči dát, ktorý je súčasťou súdneho spisu; záznam možno uchovávať aj iným vhodným spôsobom.

K § 31

Ustanovenie § 31 upravuje lehotu pre vydanie disciplinárneho rozhodnutia. Táto lehota má výlučne poriadkový charakter a nie je hmotnoprávnou lehotou, ktorá by neumožňovala prijať disciplinárne rozhodnutie aj po uplynutí tejto lehoty, resp. inak povedané, márne uplynutie tejto lehoty nespôsobuje zánik disciplinárnej zodpovednosti.

Navrhovaná právna úprava zaväzuje disciplinárny senát rozhodnúť v stanovenej trojmesačnej alebo za splnenia zákonných podmienok v šesťmesačnej lehote. Záväzok rozhodnúť o disciplinárnom previnení v navrhovaných, pomerne krátkych lehotách je opodstatnený z viacerých, nižšie uvedených dôvodov. Cieľom záruky, že o disciplinárnom previnení bude rozhodnuté v stanovenej lehote je chrániť všetkých, ktoré podliehajú disciplinárnej právomoci Najvyššieho správneho súdu pred prílišnou dĺžkou konania. Táto záruka podčiarkuje dôležitosť výkonu spravodlivosti bez meškania, ktoré by mohlo ohroziť jeho účinnosť a vieryhodnosť (*rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské právo v prípade Scopelliti proti Taliansku z 23. novembra 1993*). Význam požiadavky rozhodnúť v primeranej lehote spočíva preto v zaručení, že prostredníctvom súdneho rozhodnutia sa urobí koniec neistote, v ktorej sa disciplinárne obvinený nachádza. Je to nielen v záujme osoby, o ktorú ide ale aj v záujme právnej istoty.

Doba, ktorá sa berie do úvahy začína plynúť dorúčením disciplinárneho návrhu najvyššiemu správne súdu. Najvyšší správny súd samozrejme môže vydať disciplinárne rozhodnutie aj pred uplynutím tejto lehoty s ohľadom na zložitosť prípadu a aktivitu účastníkov konania. Ustanovenie § 31 zároveň upravuje dvojnásobne dlhšiu lehotu na vydanie rozhodnutia v „zvlášť zložitých prípadoch“. Táto zložitosť sa môže týkať skutkových, ale i právnych otázok v konkrétnom prípade.

K § 32

Ustanovenie § 32 upravuje posudzovanie predbežných otázok v disciplinárnom konaní. Ide o osobitnú právnu úpravu vo vzťahu k § 7 Trestného poriadku, ktorá má prednosť pred právnou úpravou Trestného poriadku.

K § 33

Navrhované znenie § 32 reflektuje súčasnú úpravu obsiahnutú v § 129 6 zákona o sudcoch. Upravuje pravidlo, podľa ktorého bude výsledkom disciplinárneho konania, ktoré prebehlo napriek existencii dôvodu pre jeho zastavenie, preto lebo disciplinárne obvinený trval na prejednaní veci, síce vyslovenie viny, ale nebude prípustné uloženie disciplinárneho opatrenia.

Koncepčne návrh vychádza z obdobnej právnej úpravy uvedenej v § 286 Trestného poriadku. Treba však uviesť, že znenie § 33 je špeciálnou úpravou k § 286 Trestného poriadku, ktorá z tohto dôvodu vylučuje aplikáciu § 286 Trestného poriadku.

Ak je okrem disciplinárneho previnenia, vo vzťahu ku ktorému sa postupovalo podľa tohto ustanovenia, disciplinárne obvinený uznaný za vinného aj z ďalšieho disciplinárneho previnenia, disciplinárny senát uloží sankciu len za toto ďalšie disciplinárne previnenie.

K § 34

Navrhované znenie § 34 upravuje meritórne rozhodovanie disciplinárneho senátu.

V odseku 1 sa upravujú podmienky za akých disciplinárny senát vysloví vinu a uloží disciplinárne opatrenie. Podmienkou rozhodnutia o vine je skutočnosť, že disciplinárny senát dôjde k záveru, že disciplinárne obvinený sa dopustil disciplinárneho previnenia. Za takejto situácie disciplinárny senát vysloví vinu a uloží disciplinárne opatrenie.

V odseku 2 sa upravujú dôvody, pre ktoré disciplinárny senát disciplinárne obvineného oslobodí. Pre oslobodenie obvineného postačuje, ak je naplnený ktorýkoľvek z uvedených dôvodov. Pri koncipovaní tohto ustanovenia sa okrem existujúcej právnej úpravy disciplinárnych konaní vychádza aj z § 285 Trestného poriadku.

Formu rozhodnutia disciplinárneho senátu, ktorým sa rozhoduje o vine disciplinárne obvineného a o uložení disciplinárneho opatrenia označuje návrh zákona ako „disciplinárne rozhodnutie“. Disciplinárne rozhodnutie je teda meritórnym rozhodnutím, ktorý sa končí disciplinárne konanie. Z povahy veci je potrebné na disciplinárne rozhodnutie primerane aplikovať tie ustanovenia Trestného poriadku, ktoré sa vzťahujú na rozsudok.

K § 35

Navrhovaná právna úprava spôsobu vyhlásenia disciplinárneho rozhodnutia, ustanovenie lehoty pre jeho písomné vyhotovenie spolu s náležitosťami disciplinárneho rozhodnutia a jeho následné zverejnenie je obsiahnutá v štyroch odsekoch § 34 predloženého návrhu zákona.

Návrh zákona kladenie na predsedu disciplinárneho senátu povinnosť vždy verejne vyhlásiť disciplinárne rozhodnutie. Účelom tohto záväzku je prispieť k spravodlivému procesu prostredníctvom kontroly verejnosti. Obdobnú právnu úpravu vyhlásenia súdnych rozhodnutí vo veci samej obsahujú aj iné procesnoprávne predpisy a preto sa predkladateľ aj v prípade disciplinárnych konaní rozhodol neodchýliť od zaužívanej praxe. Vzhľadom na to, že disciplinárne rozhodnutie nie je rozsudkom, ale rozhodnutím *sui generis* [k tomu pozri čl. 147 ods. 1 písm. c) ústavy], je potrebné verejnosť jeho vyhlasovania upraviť výslovne.

Zároveň odsek 2 upravuje zákonnú lehotu na vyhotovenie disciplinárneho rozhodnutia a jednotlivé náležitosti, ktoré takéto rozhodnutie musí po obsahovej i formálnej stránke spĺňať. Z dikcie dotknutého ustanovenia vyplýva, že ustanovená lehota začína plynúť nasledujúci deň po dni, kedy bolo disciplinárne rozhodnutie v súlade s odsekom 1 vyhlásené. Podmienka odôvodniť vydané disciplinárne rozhodnutie neznamena, že sa vyžaduje, aby na každý argument účastníka konania bola daná podrobná odpoveď. Súdy vo všeobecnosti nie sú povinné

dať podrobnú odpoveď na každú otázku, (*rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade Van de Hurk proti Holandsku zo dňa 19. apríla 1994, odsek 61*), ale ak nejaké tvrdenie zásadne ovplyvní výsledkom prípadu, súd sa ním musí osobitne v rozsudku zaoberať. Disciplinárny senát v odôvodnení skôr vysvetľuje, na základe akých motivácií a úvah pristúpil práve k prijatiu konkrétneho rozhodnutia, pričom dbá najmä o to, aby takéto rozhodnutie bolo presvedčivé a bez vnútorných rozporov či protirečení. Pri posudzovaní otázky, či disciplinárny senát splnil svoju zákonnú povinnosť odôvodniť rozhodnutie je potrebné mať vždy na zreteli okolnosti daného prípadu (*rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 288*). Znamená to, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku, pripomienku alebo návrh, ak ide o takú otázku, ktorá nie je relevantná a nevyhnutná pre dané disciplinárne rozhodnutie. Odôvodnenie disciplinárneho rozhodnutia by nemalo byť poňaté ako akt argumentačného formalizmu ale naopak – malo by byť najmä vecne vyargumentované a presvedčivé.

Vyjadrenie vlastného názoru a transparentnosť konania na súde je do istej miery štandardom v každom demokratickom a právnom štáte. Predkladateľ v odseku 3 priznáva zákonným sudcom právo pripojiť k disciplinárnemu rozhodnutiu i samostatné odlišné stanovisko k prejednávanej veci. Odlišné stanoviská môžu mať formu nesúhlasu, ale aj súhlasných názorov, t.j. môžu vyjadrovať iba nestotožnenie sa s odôvodnením disciplinárneho rozhodnutia. Priznanie práva pripojiť odlišné stanovisko k rozhodnutiu predkladateľ vníma ako demokratizáciu súdnictva, snahu o čo najväčšiu možnú transparentnosť pri rozhodovaní i posilnenie autority a dôveryhodnosti súdnej inštitúcie. Odlišné stanovisko môže napomôcť lepšiemu pochopeniu toho, čo viedlo disciplinárny senát ku konkrétnemu rozhodnutiu a pomáha zabezpečiť, aby rozhodnutie bolo jasné a jednoznačné. Keďže rokovanie o budúcnom disciplinárnom rozhodnutí prebieha za zatvorenými dverami, odlišné stanoviská odhaľujú argumenty a dopĺňajú odôvodnenie vydaného rozhodnutia. Odrážajú tiež realitu, pretože odlišné stanoviská demonštrujú, že na súde existuje pluralita názorov, a nie neplatí vždy jednomyselnosť. Zároveň však stále platí, že disciplinárne rozhodnutie sa prijíma na základe hlasovania v disciplinárnom senáte, t. j. konsenzom. Týmto spôsobom súd „rozpráva jedným hlasom“ a prijaté rozhodnutie zvyšuje legitimitu v očiach verejnosti. S ohľadom na § 4 vo väzbe na použitie Trestného poriadku v často o rozhodnutiach aj na disciplinárne konanie, musí byť súčasťou disciplinárneho rozhodnutia aj pomer hlasov, akým bol prijatý výrok o vine a výrok o disciplinárnom opatrení; k tomu pozri § 163 ods. 4 Trestného poriadku.

Posledný odsek ustanovenia § 35 ustanovuje povinnosť zverejniť disciplinárne rozhodnutie. Postup pre zverejňovanie a sprístupňovanie súdnych rozhodnutí je upravený v § 82a zákona o súdoch, na čo upozorňuje aj poznámka pod čiarou. Podobne, ako pri podmienke vyhlásiť disciplinárne rozhodnutie verejne, tak aj v tomto prípade predkladateľ vytvára záruky transparentného výkonu spravodlivosti i poskytuje priestor verejnej kontrole a oboznámeniu sa s úvahami súdu pri rozhodovaní. Zachováva sa tak štandard súčasnej právnej úpravy zverejňovania súdnych rozhodnutí.

K § 36

Spôsob doručenia disciplinárneho rozhodnutia a vymedzenie okruhu osôb, ktorým sa rozhodnutie doručuje upravuje § 36 návrhu zákona.

Platí, že disciplinárne rozhodnutie sa doručuje do vlastných rúk len disciplinárne obvinenému. V tomto ustanovení sú vymedzené aj osoby, ktoré majú priznané právo oboznámiť sa s vydaným disciplinárnym rozhodnutím. Týmto osobami sú účastníci konania,

obhajca disciplinárne obvineného a osoby so špeciálnym postavením podľa § 23 návrhu zákona, ktoré z titulu svojej funkcie majú právo disponovať jedným vyhotovením rozhodnutia, nakoľko môžu zabezpečovať aj samotný výkon rozhodnutia.

Bližšie otázky upravujúce doručovanie v rámci disciplinárneho konania upravujú príslušné ustanovenia Trestného poriadku. V tejto súvislosti treba tiež zmieniť tú skutočnosť, že predkladaný návrh zákona predpokladá elektronické doručovanie rozhodnutí disciplinárneho senátu; k tomu pozri navrhovaný § 44 návrhu zákona. Osobitná úprava elektronického doručovania preto vylučuje aplikáciu § 66a Trestného poriadku.

Osobitná právna úprava je uvedená v odseku 3, podľa ktorého sa bude o disciplinárnom opatrení, ktorým sa ukladá disciplinárne rozhodnutie o odvolaní z funkcie sudcu upovedomovať aj Kancelária prezidenta Slovenskej republiky. Dôvodom tejto právnej úpravy je skutočnosť, že odvolanie sudcu na základe disciplinárneho rozhodnutia pre čin, ktorý je nezlučiteľný s výkonom funkcie sudcu od 1. januára 2021 realizuje bez návrhu súdnej rady. Na to, aby prezident pristúpil k odvolaniu sudcu podľa čl. 147 ods. 1 písm. c) ústavy, musí mať vedomosť o právoplatnom disciplinárnom rozhodnutí, ktorý sa sudcovi ukladá disciplinárne opatrenie spočívajúce v odvolaní z funkcie. Tomuto účelu slúži práve navrhovaný § 35 ods. 3.

K § 37

Ustanovenie § 37 upravuje opravné prostriedky proti disciplinárnemu rozhodnutiu v disciplinárnom konaní.

Návrh zákona bol v iniciačnej fáze legislatívneho procesu koncipovaný tak, že disciplinárne konanie bolo nastavené výlučne ako jednoinštančné konanie.

Predkladateľ pritom vychádzal z nasledujúcich skutočností:

Hneď v úvode predkladateľ vyhodnocoval súlad konceptu jednostupňového konania a práva na spravodlivý proces s medzinárodnými i európskymi záväzkami, ktorými je Slovenská republika viazaná. V tomto prípade sa posúdenie týkalo konkrétne čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 36 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 2 Protokolu č. 7 k dohovoru (ďalej len „protokol“). Dohovor i listina upravujú právo na spravodlivé súdne konanie a protokol v dotknutom čl. 2 stanovuje právo na preskúmanie výroku o vine alebo treste súdnym vyššieho stupňa v trestných veciach.

Prekladateľ pristupoval k výkladu práva na riadny výkon spravodlivosti tak, aby použitý výklad nebol reštriktívny, ale naopak, bol v súlade s cieľom a účelom vyššie zmienených medzinárodných dokumentov. Pri podrobnom výklade vyššie zmienených článkov nebol identifikovaný žiadny dôvod, pre ktorý by len na základe ustanovenia jednostupňového disciplinárneho konania bolo porušené právo na spravodlivý proces. V zásade možno konštatovať, že článok 6 dohovoru nezaručuje právo na odvolanie. Európsky súd pre ľudské práva vo viacerých svojich rozhodnutiach konštatoval, že iba v prípade, ak štát zakotvil právo na odvolanie vo svojom vnútroštátnom právnom poriadku, bude odvolacie konanie požívať záruky plynúce z čl. 6 dohovoru.

Článok 2 protokolu by bol porušený v prípade, ak by sa jednalo o „trestnú vec“ resp. trestné konanie. Disciplinárne konanie voči vopred presne stanoveným skupinám osôb, t.j.

obmedzenej skupine ľudí, ktorá spĺňa spoločný znak výkonu tej istej profesie, je vyvodzovaním zodpovednosti v rovine pracovnoprávných vzťahov a nie trestným konaním. Tieto konania sú vedené s príslušníkmi právnických profesií, ktorým bolo umožnené podieľať sa na výkone verejnej moci, ktorú im zverilo verejné právo, pričom tieto spory sú dokonca vyňaté nielen z pôsobnosti čl. 2 protokolu ale i čl. 6 dohovoru (*prípád Pellegrin proti Francúzsku* z 8. decembra 1999). Z tohto dôvodu aj disciplinárne opatrenia, ktoré možno rozhodnutím uložiť ako napríklad zníženie platu, či odvolanie z funkcie sa týkajú výlučne právneho vzťahu medzi disciplinárne obvineným a štátom, teda sa nejedná o sankcie trestné, ale naopak o disciplinárne sankcie.

Protiústavnosť navrhutej právnej úpravy nezakladá ani skutočnosť, že v minulosti sa disciplinárne konania na úrovni jednotlivých profesijných samospráv riadili dvojinstančným modelom. Takáto zmena nemôže byť posudzovaná ako „zníženie štandardu procesnej ochrany základných práv“, a to z dôvodu, že návrh zákona predstavuje komplexnú reformu disciplinárnych konaní spočívajúcu v zjednotení disciplinárnych konaní a v podriadení profesií pod najvyššiu súdnu inštanciu. Zavedenie jednoinstančného konania vyvažuje fakt, že konanie bude vedené na najvyššom správnom súde, t.j. pred vrcholovou súdnou inštanciou, ktorá poskytuje dostatočné záruky spravodlivého procesu. Vo všeobecnej rovine právo na odvolanie nie je garantované ani ústavou. Vo vzťahu k tvorbe legislatívy Ústavný súd Českej republiky v rozhodnutí Pl. ÚS 33/09 konštatoval, že „*pokiaľ štát vo svojej legislatíve vytvoril podmienky pre pripustenie opravného prostriedku, súd má povinnosť aplikovať tieto ustanovenia tak, aby dodržal maxima práva na spravodlivý proces, avšak na strane druhej nie je povinnosťou zákonodarcu zaviesť odvolanie proti rozhodnutiu v každom jednom konaní*“.

Na základe vyššie uvedeného preto predkladateľ dospel k záveru, že vylúčenie práva na odvolanie nie je svojvoľné, či nelogické a zároveň nepopiera princípy, na ktorých je postavený slovenský právny systém, a to najmä z dôvodu, že disciplinárne konanie je výrazne špecifické a nie je možné ho porovnávať s iným typom konaní, pretože sa jedná o konanie s osobami, ktoré sú so štátom v služobnom (či obdobnom) pomere.

Z hľadiska medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky, ústavnej úpravy, ako aj rozhodovacej činnosti medzinárodných súdnych inštitúcií, ale aj ústavného súdnictva, niet formálno-právnej prekážky preto, aby disciplinárne konanie nemohlo byť jednoinstančným konaním. Takéto nastavenie právnej úpravy by nebolo v právnom poriadku Slovenskej republiky výnimočné, ale korešpondovalo by s disciplinárnym konaním vykonávaným Ústavným súdom Slovenskej republiky, ktoré je tiež jednoinstančné s možnosťou obnovy konania (§ 221 a nasl. a § 214 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov a čl. 133 ústavy).

Na podklade týchto východísk bol spracovaný návrh zákona, ktorý bol predložený do legislatívneho procesu.

V rámci pripomienkového konania sa téma jednoinstančnosti disciplinárneho konania ukázala ako ústredný problém predkladaného návrhu zákona zo strany drvivej väčšiny pripomienkujúcich subjektov, ktoré si uplatnili zásadné pripomienky. Predkladateľ uskutočnil sériu rozporových konaní, ako s povinne pripomienkujúcimi subjektmi, tak aj zo zástupcami profesijnej samosprávy a zástupcami reprezentujúcimi podporovateľov hromadnej pripomienky. Predkladateľ hodnotí uskutočnenú diskusiu vysoko pozitívne, pretože priniesla širokospektrálny pohľad na problematiku disciplinárnych konaní. V konkrétnostiach sa možno s uplatnenými pripomienkami oboznámiť v rámci vyhodnotenia pripomienkového konania.

Výsledkom uskutočnených rozporových konaní je posun v právnej úprave smerom ku kompromisnému riešeniu spočívajúcemu v pripustení riadneho opravného prostriedku – odvolania – v prípadoch, ak disciplinárny senát rozhoduje o tej najprísnejšej sankcie, t.j. či už o odvolaní sudcu z funkcie, o zbavení prokurátora funkcie, o zbavení súdneho exekútora výkonu funkcie a o zbavení notára úradu.

Na rozdiel od disciplinárneho konania uskutočňovaného Ústavným súdom Slovenskej republiky voči štyrom vrcholným predstaviteľom najvyšších súdov, ako je spomínaná v predchádzajúcom texte, je osobná pôsobnosť disciplinárneho poriadku však bola oveľa širšia a zahŕňa niekoľko tisíc osôb (sudcov, prokurátorov, súdnych exekútorov a notárov). Disciplinárna pôsobnosť najvyššieho správneho súdu pritom nemá povahu typickej právomoci správneho súdu vo všeobecnosti, ale predstavuje vhodným riešením úpravy disciplinárnych konaní voči osobám vykonávajúcim verejnú moc v rámci širšieho ponímania justície. Disciplinárne trestanie určitých profesijných skupín sa svojou povahou pohybuje na pomedzí vyvodzovania trestnoprávnej a pracovnoprávnej zodpovednosti. Práve táto skutočnosť je určujúca vo vzťahu k aplikácii ustanovení dohovoru. Kedy uprednostniť trestnoprávny a kedy pracovnoprávny pohľad by sa zrejme malo odvíjať od povahy hrozacej, resp. uloženej sankcie. Z pohľadu dohovoru by sa mal disciplinárny poriadok predovšetkým vysporiadať s požiadavkou inštančného postupu. Na jednej strane je vo všeobecnosti dané právo na účinný opravný prostriedok v občianskoprávných (teda aj pracovnoprávných) i trestných veciach (čl. 13 dohovoru) a súčasne nie je dané právo na odvolanie v trestných veciach, ak v prvom stupni rozhodoval najvyšší súd (čl. 2 protokolu č. 7 k dohovoru). Vzhľadom na svoj dopad je najprísnejšou sankciou ukladanou v disciplinárnom konaní zbavenie funkcie. Zatiaľ čo ostatné sankcie možno vnímať aj v pracovnoprávnom kontexte v porovnaní s napomenutím, či znížením platu, sa zbavenie funkcie blíži svojou povahou trestnoprávnemu postihu spočívajúcemu v zákaze činnosti. Preto sa javí, že je namieste najmä pri takomto druhu sankcie upraviť účinný opravný prostriedok. Je otázne, či by obnova konania spĺňala podmienky účinného opravného prostriedku, keďže základným predpokladom jej úspešného uplatnenia je, že vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, t.j. nové. S odkazom na uvedené by preto predkladateľ pristúpil k zavedeniu odvolacieho konania s tým, že odvolanie je prípustné len voči rozhodnutiu, ktorým disciplinárne obvinený bol uznaný vinným zo spáchania disciplinárneho previnenia a súčasne by mu bolo uložené disciplinárne opatrenie odvolanie z funkcie sudcu, zbavenie funkcie prokurátora, zbavenie výkonu funkcie súdneho exekútora alebo o zbavenie notára úradu. V takomto prípade bude oprávnený podať odvolanie disciplinárne obvinený; navrhovateľ v tomto prípade nemá a ani nemôže mať právny či iný záujem na podaní odvolania, pretože jeho návrhu disciplinárny senát vyhovel.

Z hľadiska vyvážania procesného postavenia účastníkov konania sa však právna úprava neobmedzuje na podanie odvolania len v prípade rozhodnutia, ktorým sa ukladá najprísnejšia sankcia. Existencia systém vyvodzovania disciplinárnej zodpovednosti nie je samoúčelná, ale má prispieť k ochrane záujmu, ktorým je záujem na čistote toho ktorého profesijného stavu. Ak ústavodarca alebo zákonodarca určujú osoby zodpovedné za fungovanie toho ktorého stavu, s touto zodpovednosťou musia byť spojené aj právne nástroje umožňujúce docieliť riadne fungovanie stavu. Z tohto dôvodu je preto namieste, aby odvolanie proti disciplinárnemu návrhu mal k dispozícii aj navrhovateľ, a to v tom prípade, ak disciplinárny senát nevyhoví jeho návrhu a neuloží disciplinárne opatrenie spočívajúce v zbavení funkcie. Docieľi sa tak tiež aj potrebná rovnosť zbraní v disciplinárnom konaní.

Výsledný systém odvolacieho konania je kompromisným návrhom, ktorý vzišiel z pripomienkového konania a následných diskusií v rámci rozporových konaní.

Z procesného hľadiska bude potrebné odvolanie podať v lehote 15 dní odo dňa doručenia disciplinárneho rozhodnutia. Inšpiračným zdrojom pre nastavenie 15 dňovej lehoty je platné znenie § 131 ods. 1 zákona o sudcoch a prísediach a § 211 ods. 1 zákona o prokuratúre.

Včas podané odvolanie bude mať pochopiteľne suspenzívny účinok.

Logickým dôsledkom zavedenia dvojinstančného disciplinárneho konania vo vyššie naznačených intenciách je potreba vyriešenia odvolacieho orgánu, ktorý rozhodne o podanom odvolaní. Možnosti ako uchopiť túto problematiku boli v zásade dve. Buď sa vytvorí osobitný odvolací disciplinárny senát alebo sa využije existujúce inštrumentárium rozhodovania o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam vydanými v prvom stupni najvyšším (správnym) súdom. Predkladateľ vyhodnotil túto situáciu tak, že namiesto vymýšľania nových riešení je vhodnejšie a z pohľadu aplikačnej praxe zrozumiteľnejšie využiť to, čo ponúka platná právna úprava. Preto zvolil riešenie, ktoré sa aplikuje dlhodobo, ak ide o odvolania proti rozhodnutiam vydaným najvyššími súdmi. Podľa § 18 zákona o súdoch platí, že „*Ak [najvyšší súd] rozhoduje o riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam senátov najvyššieho súdu, skladá sa senát najvyššieho súdu z predsedu a zo štyroch sudcov.*“ Podľa § 24b zákona o súdoch platí, že „*Ak rozhoduje o riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam senátov najvyššieho správneho súdu, skladá sa senát najvyššieho správneho súdu z predsedu a zo štyroch sudcov.*“ Rozhodnutie disciplinárneho senátu nie je ničím iným ako rozhodnutím senátu najvyššieho správneho súdu, proti ktorému je podaný riadny opravný prostriedok. Je preto namieste, aby o odvolaní rozhodoval senát zložený z piatich sudcov najvyššieho správneho súdu. To, že predkladateľ zvolil uvedené riešenie neznamena, že iné riešenia nie sú prípustné, alebo že nemajú svoje opodstatnenie. Budú však nevyhnutne novým prvkom nahrádzajúcim existujúcu osvedčenú a všeobecne akceptovanú infraštruktúru.

Na odvolacie konanie sa bude primerane vzťahovať Trestný poriadok, čo plynie z navrhovaného § 4.

V odseku 3 sa zachováva mimoriadny opravný prostriedok, a to obnova konania, ku ktorej môže prísť v lehote troch rokov od právoplatnosti disciplinárneho rozhodnutia. Obnova konania predstavuje mimoriadny opravný prostriedok, ktorý slúži na odstránenie nedostatkov v skutkových zisteniach právoplatných disciplinárnych rozhodnutí, pričom tieto nedostatky vyšli najavo až po právoplatnosti pôvodného disciplinárneho rozhodnutia. Prípustnosť obnovy disciplinárneho konania je možné len pokiaľ ide o tú istú osobu a ten istý skutok, teda ak sa disciplinárne konanie skončilo meritórnym rozhodnutím. Totožnosť skutku je v danom prípade veľmi dôležitá. V súlade s § 4 návrhu zákona sa bude na obnovu konania aplikovať právna úprava obsiahnutá v treťom diely ôsmej hlavy Trestného poriadku.

K § 38

Navrhovaný § 38 upravuje rámcovú úpravu trov disciplinárneho konania. Pri aplikácii tejto právnej úpravy sa bude primerane aplikovať právna úprava Trestného poriadku v časti ustanovení o trovách trestného konania. Navrhovaná právna úprava sa preto obmedzuje len na riešenie nevyhnutných otázok.

V odseku 1 sa rieši situácia, kedy je disciplinárne obvinený oslobodený. V tomto prípade priamo zo zákona vzniká disciplinárne obvinenému nárok na náhradu účelne

vynaložených trov konania. Svoj nárok na náhradu trov konania si bude uplatňovať voči ministerstvu spravodlivosti. Možných riešení bolo aj to, aby nárok bol uplatňovaný voči tomu, kto podal disciplinárny návrh, ale predkladateľ vyhodnotil túto alternatívu ako nevhodnú, resp. neúčelnú z hľadiska hospodárnosti, pretože vhodnejším riešením je určenie konkrétneho subjektu, ktorý uspokojuje nároky disciplinárne obvineného. Dôležitým momentom právnej úpravy je aj to, že o trovách disciplinárne obvineného rozhodne priamo disciplinárny senát. A teda neuplatní sa postup podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Aplikácia zákona č. 514/2003 Z. z. pri riešení náhrady trov konania disciplinárne obvineného nie je namieste. Rovnako v tomto prípade nie je namieste analógia medzi trestným konaním a disciplinárnym konaním. Aplikácia zákona č. 514/2003 Z. z. je podmienená existenciou nezákonného rozhodnutia prípadne nesprávnym úradným postupom. Trestné konanie voči konkrétnej osobe začína vydaním uznesenia o vznesení obvinenia. V prípade oslobodenia spod obžaloby možno toto uznesenie považovať za nezákonné rozhodnutie, od ktorého zrušenia sa odvíja nárok na náhradu trov trestného konania, či iných nárokov oslobodenej osoby. V prípade disciplinárneho konania niet rozhodnutia, ktorým sa začína disciplinárne konanie, pretože toto sa začína na návrh. Podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania nemožno subsumovať ani pod nesprávny úradný postup, pretože je realizáciou zákonného oprávnenia osoby oprávnenej podať disciplinárny návrh. Všetky tieto okolnosti preto vylučujú aplikáciu zákona č. 514/2003 Z. z. pri uplatňovaní nároku na náhradu trov disciplinárneho konania. Z pohľadu disciplinárne obvineného je podľa nášho názoru navrhovaná právna úprava priaznivejšia, pretože mu umožňuje vyriešiť svoje nároky pred disciplinárnym senátom bez nutnosti iniciovania ďalšieho osobitného procesu v podobe podania žiadosti o predbežné prerokovanie návrhu na náhradu škody, následnej žaloby o náhradu škody (spojených s potrebou osobitného preukazovania dôvodnosti nároku - k tomu porovnaj napr. § 18 ods. 3 veta prvá zákona č. 514/2003 Z. z.), či vedenie exekúcie v prípade, že judikovaný nárok nie je plnený dobrovoľne zo strany povinného. V konečnom dôsledku sa tak šetria aj trovy na strane disciplinárne obvineného, ako aj náklady štátu spojené s rozhodovaním o trovách.

V odseku 2 sa po vzore trestného konania navrhuje zavedenie paušálnych trov disciplinárneho konania, ktoré bude znášať ten, koho disciplinárny senát uznal vinným. Ide o obdobný koncept ako v prípade paušálnych trov trestného konania, pričom rovnako ako v trestnom konaní, aj v disciplinárnom konaní sa suma paušálnych trov konania ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá ministerstvo. Pracovná verzia tohto vykonávacieho predpisu je súčasťou predkladaného materiálu s tým, že bude predmetom samostatného legislatívneho procesu.

K § 39

V navrhovanom § 39 je sústredná právna úprava výkonu disciplinárneho rozhodnutia. Tu treba uviesť, že právna úprava vychádza z existujúcich zákonov regulujúcich disciplinárne konanie, pričom sa jej nevyhli určité modifikácie, či už v dôsledku zmien v ústavnej úprave odvolávania sudcov alebo v dôsledku zmeny podstaty disciplinárneho konania a jeho sústredenia na najvyššom správnom súde.

Podľa navrhovaného odseku sa ustanovuje, že výkon disciplinárneho rozhodnutia sa zveruje do pôsobnosti toho, kto plní funkciu osobného úradu (sudcovia a prokurátori) alebo do

pôsobnosti príslušnej komory (súdny exekútor, notári). S ohľadom na výnimky v odsekoch 2 až 4 sa bude odsek 1 vzťahovať na tie situácie, kedy sa disciplinárnym rozhodnutím ukladá

1. v prípade sudcov napomenutie, zníženie funkčného platu, vydanie a zverejnenie príslušného rozhodnutia,
2. v prípade prokurátorov písomné pokarhanie, zníženie platu,
3. v prípade súdnych exekútorov písomné pokarhanie
4. v prípade notárov písomné pokarhanie.

V prípade disciplinárneho opatrenia spočívajúceho v uložení peňažnej pokuty sa navrhuje, aby výkon tohto rozhodnutia zabezpečoval priamo najvyšší správny súd. Vymôžené peňažné plnenie bude v tomto prípade príjmom štátneho rozpočtu. Samotné disciplinárne rozhodnutie, ktorým sa ukladá peňažná pokuta je exekučným titulom podľa § 45 ods. 1 Exekučného poriadku, pričom ju je potrebné vymáhať ako každú inú pohľadávku štátu. Vzhľadom na to, že peňažná pokuta je disciplinárnym opatrením ukladaným len súdnym exekútorom a notárom, bude toto ustanovenie dopadať len na súdnych exekútorov a notárov.

Osobitný režim pri výkone disciplinárneho rozhodnutia sa navrhuje v prípade disciplinárneho opatrenia spočívajúceho v preložení sudcu na súd nižšieho stupňa, resp. v prípade preloženia prokurátora na prokuratúru nižšieho stupňa. S ohľadom na čl. 148 ods. 1 v spojitosti s čl. 141a ods. 6 písm. d) ústavy je zjavné, že disciplinárne rozhodnutie o preložení sudcu na súd nižšieho stupňa môže vykonávať len súdna rada. V prípade prokurátorov sa rešpektuje doterajší právny stav konštituovaný v § 214 ods. 1 zákona o prokurátoroch, podľa ktorého disciplinárne rozhodnutie o preložení prokurátora na prokuratúru nižšieho stupňa vykonáva generálny prokurátor.

V odseku 4 sa upravuje režim výkonu disciplinárneho rozhodnutia, ktorým sa ukladá najprísnejšia sankcia smerujúca k zániku funkcie. V tejto súvislosti treba uviesť, že jednotlivé statusové zákony pomenúvajú zánik funkcie rôznym spôsobom. V prípade sudcov ide o odvolanie z funkcie. V prípade prokurátorov o zbavenie funkcie prokurátora, resp. o odvolanie z funkcie vedúceho prokurátora. V prípade súdnych exekútorov ide o zbavenie výkonu funkcie. V prípade notárov o zbavenie úradu. Tento odlišný prístup zohľadňuje aj terminológia použitá v odseku 4. Z hľadiska určenia orgánov, ktoré budú vykonávať tento typ disciplinárneho rozhodnutia návrh zákona rešpektuje existujúci právny stav. Sudcov z funkcie odvoláva ex constitutione prezident Slovenskej republiky. Prokurátorov zbavuje funkcie generálny prokurátor; to platí aj pre odvolanie z funkcie vedúceho prokurátora. V prípade súdnych exekútorov a notárov rozhoduje o zániku funkcie minister spravodlivosti.

V odseku 5 sa potvrdzuje existujúci právny stav, podľa ktorého právny akt, ktorým dochádza k zániku príslušnej funkcie na podklade disciplinárneho rozhodnutia je formálnym aktom, ktorý nemôže byť preskúmaný v rámci inštančného konania, či na základe mimoriadnych opravných prostriedkov. Preto sa výslovne konštatuje, že proti týmto rozhodnutiam nemožno podať opravné prostriedky a nie sú preskúmateľné súdom. Tu si treba uvedomiť, že disciplinárne rozhodnutie je výsledkom súdneho konania pred nezávislým a nestranným súdom, pričom sú podkladom pre zánik určenej funkcie. To, že minister vydá rozhodnutie o zbavení výkonu funkcie súdneho exekútora, neznamená, že robí rozhodnutie, ktoré by bolo výsledkom samostatného konania. Ide o rozhodnutie, ktorým sa vykonáva disciplinárne rozhodnutie.

K § 40 až 44

Podľa platnej právnej úpravy v zákone o sudcoch je disciplinárnym senátom zverená osobitná právomoc, a to právomoc rozhodovať v otázkach dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu; k tomu pozri najmä 22 až 22b cit. zákona. Disciplinárnym senátom bola táto právomoc zverená v roku 2010. Do roku 2010 o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu rozhodoval minister spravodlivosti a v určených prípadoch súdna rada. V súvislosti so zriadením najvyššieho správneho súdu ako súdu plniaceho úlohy v oblasti disciplinárneho stíhania sudcov vyvstala otázka ako naložiť s právomocou rozhodovať o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu. V zásade možnosti, ktoré zvažoval predkladateľ boli dve. A to buď túto právomoc zveriť najvyššiemu správne súdu (resp. jeho disciplinárnym senátom) alebo túto právomoc preniesť na iný subjekt. Aj s ohľadom na historickú skúsenosť s uplatňovaním tohto inštitútu sa ako najvhodnejšie riešenie javí byť to, ktoré zverí právomoc rozhodovať o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu do pôsobnosti disciplinárnych senátov najvyššieho správneho súdu. Rozhodne nie je namieste, aby tieto otázky riešil tak ako do roku 2010 minister spravodlivosti. Taktiež zverenie tejto právomoci do pôsobnosti súdnej rady nie je úplne vhodné, a to najmä s ohľadom na požiadavku operatívneho a rýchleho rozhodovania v otázkach dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu.

Z hľadiska systematického považuje predkladateľ za správne riešenie to, ktoré konanie a rozhodovanie disciplinárnych senátov najvyššieho správneho súdu v otázkach dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu prenesie zo zákona o sudcoch a prísediach do disciplinárneho poriadku. Na tento účel sa preto právna úprava dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu rozdelí na hmotnoprávnu časť, ktorá zostáva naďalej v zákone o sudcoch a na procesnú časť, ktorá sa formálne vypúšťa zo zákona o sudcoch a prenáša sa do disciplinárneho poriadku. Vzhľadom na špecifickú povahu tejto agendy sa navrhuje venovať jej v disciplinárnom poriadku samostatnú časť.

Právna úprava navrhovaná v § 39 až 43 sa vzťahuje na rozhodovanie o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu z dôvodu vedenia disciplinárneho konania za čin, za ktorý môže byť odvolaný z funkcie sudcu, ako z dôvodu vedenia trestného stíhania proti sudcovi. Táto právna úprava sa však nevzťahuje na rozhodovanie o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu z dôvodu existencie pochybností o tom, že spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti, ak tým môže byť vážne ohrozená dôveryhodnosť súdnictva alebo dobrá povesť súdnictva, pretože o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu z tohto dôvodu rozhoduje súdna rada.

Ako súčasť právnej úpravy zostáva zachované právo dotknutého sudcu opakovane sa dožadovať zrušenia dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu (§ 42 ods. 2). Ide o dôležitý prvok právnej úpravy, ktorý umožňuje dotknutému sudcovi zvrátiť rozhodnutie disciplinárneho senátu. Dôležitým momentom právnej úpravy v § 42 ods. 1 je aj skutočnosť, že rozhodnutie o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu môže zrušiť disciplinárny senát aj bez návrhu, najmä v prípadoch kedy pominú dôvody pre dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu, alebo ak sa zmenia spôsobom, ktorý odôvodňuje tento postup.

K § 45

Podstata právnej úpravy navrhovanej v odseku 1 smeruje k zavedeniu osobitného režimu doručovania vo vzťahu k Trestnému poriadku. Trestný poriadok sa má v časti týkajúcej sa doručovania primerane aplikovať aj na disciplinárne konanie. Špecifickou črtou právnej

úpravy doručovania podľa Trestného poriadku je vylúčenie aplikácie zákona o e-Governmente pri elektronickom doručovaní. Predkladateľ má za to, že v 21. storočí niet dôvodu na takýto spiatočnický prístup, preto ustanovuje výslovnú požiadavku, aby na doručovanie v disciplinárnom konaní sa v plnom rozsahu vzťahoval zákon o e-Governmente. Ide teda o špeciálnu úpravu vo vzťahu k Trestnému poriadku, ktorá vylučuje subsidiárne použitie § 66a Trestného poriadku v disciplinárnom konaní. V praxi sa právna úprava prejaví tak, že tam, kde je vytvorená na strane účastníka konania elektronická schránka aktivovaná na doručovanie, vykoná sa doručenie do tejto elektronickej schránky za podmienok podľa zákona o e-Governmente. Ak niet takejto schránky, vykoná sa doručenie v listinnej podobe v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi zo zákona o e-Governmente.

V odseku 2 sa v nadväznosti na pripomienkové konanie doplnila právna úprava určenia správcu pohľadávok štátu, ktoré vznikajú z rozhodovacej činnosti najvyššieho správneho súdu podľa § 27 ods. 2 a § 38 ods. 2 zákona. Navrhuje sa, aby správcom týchto pohľadávok bol najvyšší správny súd.

K § 46

Obsahom § 46 sú prechodné ustanovenia, ktorých cieľom je vyriešenie kolízie novej úpravy disciplinárnych konaní a pôvodnej právnej úpravy z hľadiska disciplinárnych konaní, ktoré budú prebiehať ku dňu účinnosti zákona.

Z povahy veci je zrejmé, že nová právna úprava nastavuje nový režim konania a rozhodovania vo veciach disciplinárnej zodpovednosti. V rámci prípravy návrhu zákona o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov je jednou z najdôležitejších otázok, ktorú treba vyriešiť, otázka prechodných ustanovení, ktoré by vyriešili kolíziu novej právnej úpravy vyvodzovania disciplinárnej zodpovednosti a doterajšej právnej úpravy. A teda je potrebné zvoliť vhodné prechodné ustanovenia, ktoré dajú odpoveď na otázku čo s prebiehajúcimi disciplinárnymi konaniami.

Z hľadiska historickej analýzy právneho poriadku možno konštatovať, že niet regulácie, ktorá by menila charakter disciplinárneho konania takým spôsobom ako aktuálne navrhovaný disciplinárny poriadok. To znamená, že niet právnej úpravy, ktorou by sa „mimosúdne“ disciplinárne konanie preklápalo do disciplinárneho konania, ktoré vedie súd. Historicky sa riešili vždy úpravy, kedy sa síce menil disciplinárny orgán, ale vždy „v rámci stavu“, t.j. menil sa spôsob jeho kreovania, či zloženie, ale nemenil sa jeho charakter (napr. disciplinárne konanie voči bývalým komerčným právnikom dokončil disciplinárny orgán Slovenskej advokátskej komory). Tomu zodpovedali aj riešenia kolízie starej a novej úpravy, kde sa buď volil koncept dokončenia disciplinárneho konania podľa doterajších predpisov, alebo sa volil koncept dokončenia disciplinárneho konania podľa novej právnej úpravy vrátane zmeny orgánu, ktorý konal a rozhodoval o disciplinárnej zodpovednosti, pričom v tomto prípade sa disciplinárna zodpovednosť z hľadiska hmotného práva posudzovala v zmysle zásad trestného práva, a teda aplikoval sa predpis výhodnejší pre páchatel'a.

V kontexte pripravovanej právnej úpravy je tiež dôležité poukázať na tú skutočnosť, že nová právna úprava sa bude vzťahovať na disciplinárne konanie voči sudcov, prokurátorov, súdnym exekútorom a notárom, pričom je potrebné vnímať rozdielnosti týchto právnych úprav. Napríklad dvojinštančné disciplinárne konania voči sudcov a prokurátorom a jednoinštančné

konanie voči súdnym exekútorom a notárom s následným súdnym prieskumom disciplinárneho rozhodnutia na základe správnej žaloby.

Dôležitým východiskom pri uvažovaní musí byť v prípade disciplinárnych konaní voči sudcom aj čl. 154g ods. 8 ústavy, podľa ktorého „*Súdna rada Slovenskej republiky vykonáva pôsobnosť podľa čl. 141a ods. 5 písm. g) v znení účinnom do 31. decembra 2020 do začatia činnosti Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky. Funkcia predsedu disciplinárneho senátu a člena disciplinárneho senátu zvoleného podľa čl. 141a ods. 5 písm. g) v znení účinnom do 31. decembra 2020 alebo podľa prvej vety zanikne dňom, keď začne vykonávať svoju činnosť Najvyšší správny súd Slovenskej republiky.*“ Z citovaného prechodného ustanovenia plynie záver, že ku dňu začatia činnosti najvyššieho správneho súdu zanikajú doterajšie disciplinárne senáty kreované súdnou radou, čo predznamenáva, že ústavodarca neuvažuje o možnosti v pokračovaní doterajších disciplinárnych senátov. Úvaha o tom, že by ďalšia existencia disciplinárnych senátov bola prípustná na základe zákonnej úpravy (namiesto ústavnoprávnej úpravy) síce formálno-právne možná je, ale vymyká sa účelu ústavnej normy.

Pri uvažovaní o vhodných prechodných ustanovení je namieste tiež brať do úvahy štádium v akom sa disciplinárne konanie nachádza. A teda, či bola vec prejednaná v prvostupňovom orgáne, či bolo vydané rozhodnutie, či bol podaný opravný prostriedok (vrátane návrhu na obnovu konania), či odvolací orgán vo veci rozhodol, či bola podaná správna žaloba tam, kde to pripúšťa zákonná úprava, či bolo rozhodnuté o správnej žalobe, prípadne či bola podaná kasačná sťažnosť.

Taktiež je potrebné brať do úvahy aj tú skutočnosť, že prípadne prevzatia doterajšej „živej“ agendy najvyšším správnym súdom ten súd vystavuje zvýšenému tlaku zabezpečiť plynulé konanie a rozhodovanie v disciplinárnych veciach, pretože sa bude musieť vysporiadať nie len s novými návrhmi ($\Leftrightarrow$ postupný nábeh), ale aj s balíkom prevzatej agendy.

Všetky vyššie uvedené okolnosti nevyhnutne ovplyvňujú podstatu prechodných ustanovení a zužujú ich nastavenie v zásade na dve možnosti.

Prvou možnosťou by bol stav, kedy by na istú dobu platila dualita právnej úpravy, pričom táto „doba“ by predstavovala prechodné obdobie. V tomto prípade by po nevyhnutnú dobu by sa naďalej aplikovala pôvodná právna úprava disciplinárneho konania upravená v príslušných osobitných predpisoch a nová právna úprava súčasne, pričom disciplinárne konania, ktoré začali pred nadobudnutím účinnosti predloženého návrhu zákona by sa dokončili podľa predošlej právnej úpravy a každý ďalší disciplinárny návrh by bol podávaný už podľa novoprijatej právnej úpravy, ktorú predstavuje predložený návrh zákona.

Druhou možnosťou je presun agendy v neskončených disciplinárnych konaniach na najvyšší správny súd. V prípade riešenia spočívajúceho v dokončení disciplinárnych konaní podľa novej právnej úpravy ide o riešenie pomerne radikálne, pretože sa ním odníme právomoc doterajších disciplinárnych orgánov v živých veciach, viacstupňové konanie sa preklopí do jednostupňového konania, nový disciplinárny orgán bude začínať od bodu nula (opätovne sa vykoná dokazovanie). Vo výsledku síce bude systém vyvodzovania disciplinárnej zodpovednosti unitárny, ale na strane druhej povedie toto riešenie k predĺženiu disciplinárneho konania. Navrhnuté riešenie však poskytuje rovnaké podmienky disciplinárneho konania pre všetky osoby, bez ohľadu na to, či bolo voči nim začaté disciplinárne konanie pred alebo po nadobudnutí účinnosti návrhu zákona, pretože všetky disciplinárne konania vrátane tých, ktoré nebudú právoplatne skončené do 1. decembra 2021, budú riešené najvyšším správnym súdom.

Berúc do úvahy vyššie uvedenú argumentáciu predkladateľ zvolil kombináciu uvedených riešení, ktorá spočíva v tom, že disciplinárne konania vedené ku dňu účinnosti zákona proti prokurátorom, súdnym exekútorom a notárom sa dokončia podľa doterajších predpisov a disciplinárne konania vedené ku dňu účinnosti zákona proti sudcom dokončí najvyšší správny súd.

V odseku 1 sa normuje pravidlo, podľa ktorého doterajšie disciplinárne konania vedené proti sudcom dokončia podľa novej právnej úpravy, a teda dôjde k prechodu disciplinárnej právomoci na najvyšší správny súd. Doterajšie disciplinárne konania označuje zákon ako tie, ktoré nie sú k 1. decembru 2021 právoplatne skončené. O právoplatne skončenom disciplinárnom konaní možno hovoriť vtedy, kedy existuje právoplatné rozhodnutie.

V navrhovanom odseku 2 sa ustanovuje pravidlo, podľa ktorého sa doterajšie disciplinárne konania vedené proti prokurátorom, súdnym exekútorom a notárom dokončia podľa doterajšej právnej úpravy.

V odseku 3 sa upravuje požiadavka na zabezpečenie odovzdania spisovej agendy na najvyšší správny súd. Návrh zákona určuje predmet odovzdania, ktorým je disciplinárna vec, termín odovzdania a subjekt, ktorému sa ukladá povinnosť odovzdať spisovú agendu (Kancelária Súdnej rady Slovenskej republiky). Prijímateľom spisového materiálu je najvyšší správny súd.

V odseku 4 sa navrhuje právna úprava, podľa ktorej bude musieť zabezpečiť najvyšší správny súd bezodkladné pridelenie spisov (vecí) disciplinárnym senátom, a to náhodným výberom. Takto určené disciplinárne senáty majú povinnosť vykonať disciplinárne konanie podľa novej právnej úpravy, pričom aj s ohľadom na postavenie súdov ako nezávislých orgánov, rešpektujúc pri tom zásadu bezprostrednosti pri vykonávaní dôkazov sa výslovne konštatuje, že disciplinárny senát nebude viazaný z dovtedy vykonaných dôkazov, čo však neznamenám, že ich nemôže brať do úvahy.

Osobitné pravidlo sa navrhuje v odseku 5. Predkladateľ si uvedomuje, že doterajšia právna úprava disciplinárneho konania proti sudcom a prokurátorom je dvojstupňová. A teda časť disciplinárnych konaní sa môže nachádzať v štádiu po podaní odvolania, t.j. v štádiu kedy je vydané meritórne rozhodnutie, ktoré však ešte nie je právoplatné. Nie je úplne účelné a ani spravodlivé, aby nová právna úprava ignorovala existenciu prvostupňového rozhodnutia, prípadne aby toto rozhodnutie zrušila a vec vrátila na začiatok disciplinárneho konania. Preto sa navrhuje, aby v týchto prípadoch dokončil túto vec disciplinárny senát najvyššieho správneho súdu, t.j. aby rozhodol o odvolaní. Berúc do úvahy to, že ku dňu účinnosti zákona strácajú doterajšie disciplinárne orgány svoju právomoc konať a rozhodovať v disciplinárnych veciach, je tomu potrebné prispôbiť aj procedúru dokončenia konania o odvolaní, a to v tom význame, že nie je prípustné, aby disciplinárny senát najvyššieho správneho súdu vec zrušil a vrátil na ďalšie konanie. Z tohto dôvodu sa preto výslovne predpisu, že disciplinárny senát najvyššieho správneho súdu môže tento typ konania ukončiť len dvoma spôsobmi, a to tým, že napadnuté rozhodnutie potvrdí alebo ho zmení. Vzhľadom na to, že ide o konania o odvolaní, výslovne sa vylučuje v takomto prípade podanie odvolania proti rozhodnutiu disciplinárneho senátu.

K § 47

Ustanovenie § 47 upravuje prvú voľbu prísediacich disciplinárnych senátov, pričom ukladá príslušným orgánom lehotu do kedy majú zvoliť prvých prísediacich. Je namieste, aby zákon upravoval tento typ povinnosti aj tým, že ustanoví lehotu, v ktorej má byť táto povinnosť splnená. Požiadavka, aby sa tak udialo čo najskôr je plne legitímna, čo predkladateľ podporuje aj tým, že všetky ustanovenie návrhu zákona, ktoré sa týkajú voľby prísediacich a vytvárania ich databáz majú nadobudnúť účinnosť dňom vyhlásenia zákona v Zbierke zákonov Slovenskej republiky. Pre prípade, že lehota navrhovaná v § 47 nebude dodržaná, funkčnosť disciplinárnych senátov bude zabezpečená podľa § 9 ods. 4 návrhu zákona.

K § 48

Ide o zrušovanie ustanovenie, ktorým sa zrušuje vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 162/2017 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o odmeňovaní členov disciplinárnych senátov, ktorí nie sú sudcami vydaný na podklade § 119b ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Citované splnomocňovacie ustanovenie sa v čl. III zrušuje, a preto je namieste, aby bola výslovne zrušená aj vyhláška vydaná na jeho podklade. Zrušenie pôvodnej vykonávacej úpravy ja dôvodné aj s ohľadom na to, že táto úprava sa vzťahovala na odmeňovanie členov disciplinárnych senátov, ktorí nie sú sudcami, pričom po novom zákonná úprava nerozlišuje medzi členmi disciplinárnych senátov, ktorí sú sudcami a ktorí nie sú sudcami.

Obdobné splnomocňovanie ustanovenie obsahuje návrh zákona v čl. I v § 10 ods. 8, pričom na jeho podklade bude vydaná nová vykonávacia úprava, ktorou sa upraví odmeňovanie prísediacich disciplinárnych senátov.

K čl. II

(Trestný poriadok)

K bodu 1

Navrhuje sa rozšíriť okruh subjektov, ktoré orgán činný v trestnom konaní vyrozumie v prípade zadržania alebo zatknutia mladistvého, z dôvodu odstránenia transpozíčného deficitu vyplývajúceho zo Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/48/EÚ (ďalej len „smernica 2013/48/EÚ“) z 22. októbra 2013 o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a v konaní o európskom zatykači a o práve na informovanie tretej osoby po pozbavení osobnej slobody a na komunikáciu s tretími osobami a s konzulárnymi úradmi po pozbavení osobnej slobody, na ktorý Európska komisia poukázala v odôvodnenom stanovisku C(2021)4397 final z 15. júla 2021, ktoré bolo adresované Slovenskej republike v rámci konania o porušení č. 2017/0203 vedeného z dôvodu neoznámenia opatrení na účely transpozície smernice 2013/48/EÚ. V prípade, ak by bolo vyrozumie zástupcu mladistvého v rozpore s najlepším záujmom mladistvého, bude mať orgán činný v trestnom konaní povinnosť vyrozumieť o zadržaní alebo zatknutí mladistvého inú vhodnú dospelú osobu (napr. príbuzného) namiesto zákonného zástupcu mladistvého. Navrhovanou zmenou bude podľa názoru predkladateľa jednoznačne zabezpečená transpozícia čl. 5 ods. 2 smernice 2013/48/EÚ. Cieľom doplnenia § 34 ods. 4 je posilniť práva mladistvého, najmä v počiatočnom štádiu trestného konania, s prihliadnutím na usmernenia Výboru ministrov Rady Európy o súdnictve zohľadňujúcim potreby detí.

K bodu 2

Cieľom navrhovaného doplnenia Trestného poriadku je zohľadniť skutočnosť, že existujú disciplinárne konania, ktoré nezačínajú ex offo. Doterajšia právna úprava Trestného poriadku je v prípade odovzdania veci inému orgánu, pretože skutok nie je trestným činom, ale mohol by byť disciplinárnym previnením, nastavená tak, že vec sa odovzdáva priamo orgánu, ktorý vykonáva disciplinárne konanie. Tento koncept pre začatie disciplinárneho konania je minimálne v prípade sudcov, súdnych exekútorov a notárov už dlhšiu dobu prekonaný, pretože disciplinárne konania v týchto veciach začínajú výlučne na návrh. Rovnako povaha disciplinárneho konania ako konania, ktoré prebieha vždy za účasti disciplinárne obvineného a navrhovateľa vylučuje, aby toto konania sa viedlo len za účasti len jednej z uvedených strán, resp. je neprípustné, aby orgán, ktorý vedie trestné konanie a odovzdáva vec vystupoval ako navrhovateľ v disciplinárnom konaní, a rovnako je neprijateľné, aby sa osoba oprávnená podať disciplinárny návrh stala navrhovateľom proti svojej vôli.

Z uvedených dôvodov preto predkladateľ navrhuje, aby v prípade odovzdávania veci inému orgánu z dôvodu, že nejde o trestný čin, ale skutok by mal prejednať iný orgán ako disciplinárne previnenie, bola vec odovzdaná, či postúpená ministrovi spravodlivosti, ak sa vec týka sudcu, súdneho exekútora a notára, resp. generálnemu prokurátorovi, ak sa vec týka prokurátora. Bude na uvážení týchto subjektov, ako naložia s takto odovzdanou vecou, t.j. či podajú alebo nepodajú disciplinárny návrh.

K čl. III

(Notársky poriadok)

Všeobecne

Navrhnutá novelizácia sa vykonáva za účelom zosúladenia navrhovanej právnej úpravy s obsahom návrhu zákona v čl. I. Rozsah navrhovaných zmien predstavuje len nevyhnutnú novelizáciu. Vzhľadom na skutočnosť, že návrh zákona má charakter unifikovaného procesnoprávneho predpisu, nie je naďalej žiaduce, aby jednotlivé statusové zákony, akým je aj notársky poriadok, obsahovali procesnoprávnú úpravu disciplinárneho konania, právnu úpravu kreovania subjektov, v pôsobnosti ktorých bolo vedenie disciplinárneho konania a rozhodovanie o disciplinárnom previnení. Rovnako bolo potrebné zosúladiť a terminologicky upresniť jednotlivé pojmy. Predložená novelizácia notárskeho poriadku nepozostáva len z vypustenia ustanovení upravujúcich disciplinárne konanie. Hmotnoprávna i procesnoprávna úprava disciplinárnej oblasti bola v prípade notárov značne rozdrobená, pričom veľká časť tejto právnej regulácie bola upravená podzákonným predpisom (Disciplinárnym poriadkom Notárskej komory Slovenskej republiky). Z tohto dôvodu predkladateľ doplnil notársky poriadok aj o už platnú úpravu tým spôsobom, že jednotlivé ustanovenia z predmetného podzákonného predpisu preniesol do notárskeho poriadku a upravil jednotným spôsobom v porovnaní s ďalšími regulovanými profesiami.

K bodu 1 (§ 14 ods. 2 písm. e))

K navrhutej zmene § 14 ods. 2 písm. e) predkladateľ pristúpil za účelom zosúladenia právnej terminológie, keďže predložený návrh zákona o disciplinárnom poriadku nepozná pojem „disciplinárne opatrenia“, nakoľko disciplinárny senát vydáva výlučne disciplinárne rozhodnutia.

K bodu 2 (§ 14 ods. 4)

Dotknuté ustanovenie upravuje opätovné vymenovanie do notárskeho úradu odvolaného notára, voči ktorému bolo vedené disciplinárne konanie a toto disciplinárne konanie bolo prerušené, pričom ustanovenie vnútorne odkazuje na právnu úpravu prerušenia obsiahnutú v § 93 ods. 4 notárskeho poriadku. Táto právna úprava však už ďalej nie je v Notárskom poriadku aktuálna, pretože prerušenie disciplinárneho konania je po novom upravené v § 27 disciplinárneho poriadku. Z tohto dôvodu predkladateľ zaviedol novú poznámku pod čiarou odkazujúcu na príslušné ustanovenie návrhu zákona. Rovnako odôvodnená je aj zmena spočívajúca vo vypustení odkazu na ustanovenie § 93 ods. 4, nakoľko čl. II bod 13 upravuje vypustenie § 92 až 93 notárskeho poriadku, čo by v prípade zachovania tohto odkazu v § 14 ods. 4 viedlo k odkázaniu na zrušený paragraf.

K bodu 3 (§ 16a ods. 5)

Ustanovenie § 16a ods. 5 obsahuje procesnoprávnu normu pojednávajúcu o postupe v prípade prerušeného výkonu notárskeho úradu vo vzťahu k začatiu alebo pokračovaniu disciplinárneho konania. V súvislosti s § 27 ods. 4 návrhu zákona o disciplinárnom poriadku sa tento odsek stáva bezpredmetným a preto ho je potrebné vypustiť.

K bodu 4 [§ 30 ods. 4 písm. b)]

Aj táto zmena priamo súvisí s vytvorením nového disciplinárneho poriadku na úrovni zákonnej úpravy. Vzhľadom na novú zákonnú právnu úpravu disciplinárneho konania bude konferencia notárov oprávnená už len k schvaľovaniu disciplinárneho poriadku upravujúceho výlučne konania vedené voči notárskym kandidátom, nakoľko tí budú aj naďalej podriadení disciplinárnej právomoci notárskej. Je neprípustné, aby procesné pravidla pre konanie najvyššieho správneho súdu ako disciplinárneho orgánu boli upravené inak ako zákonom.

K bodu 5 (§ 31 ods. 1)

S ohľadom na ustanovenie § 9 ods. 1 písm. c) návrhu zákona o disciplinárnom poriadku bola uložená nová pôsobnosť prezídia notárskej komory. Táto povinnosť sa týka voľby zákonom stanoveného počtu osôb, ktoré budú následne zaradené do databázy prísediacich. Z tohto dôvodu predkladateľ zaradil túto povinnosť a oprávnenie zároveň aj do právnej úpravy činností a kompetencií prezídia notárskej komory.

K bodu 6 (§ 31 ods. 5)

Doterajšie znenie § 31 ods. 5 upravuje nezlučiteľnosť členstva v prezídiu notárskej komory s členstvom v revíznej komisii a v disciplinárnej komisii. Berúc do úvahy fakt, že prezídium notárskej komory je navrhovateľom v disciplinárnom konaní, je potrebné koncept nezlučiteľnosti zachovať a aktualizovať tak, aby člen prezídia notárskej komory nemohol byť prísediacim sudcom disciplinárneho senátu.

K bodu 7 (§ 34 ods. 2)

Ustanovenie § 34 upravuje zloženie disciplinárnej komisie, voľbu jej predsedu a spôsob rozhodovania. Z dôvodu, že predkladateľ ponechal disciplinárnu právomoc nad notárskymi

kandidátmi notárskej komore, by nebolo vhodné vypustiť predmetné ustanovenie z notárskeho poriadku, nakoľko prostredníctvom § 34 môžu byť aj naďalej regulované disciplinárne komisie, ktoré budú vyvodzovať disciplinárnu zodpovednosť práve smerom k notárskym kandidátom. Vložením navrhovaného nového odseku do tohto ustanovenia bude nespochybniteľné, že disciplinárne komisie budú disponovať limitovanou disciplinárnou právomocou len vo vzťahu k notárskym kandidátom.

K bodu 8 (§ 34 ods. 4)

V nadväznosti na bod 7 čl. II navrhovaná zmena len terminologicky upresňuje nový názov disciplinárneho poriadku.

K bodu 9 (§ 39 ods. 4)

Navrhovaná zmena opäť súvisí s vypustením odkazu na ustanovenie v rámci notárskeho poriadku, nakoľko v kontexte prijatia návrhu zákona už nebude ďalej relevantné. Druhou zmenou je terminologické zosúladenie pojmov s návrhom zákona o disciplinárnom poriadku, nakoľko daný návrh zákona používa označenie „disciplinárny návrh“. Táto úprava má výlučný legislatívno-technický charakter.

K bodu 10

Pôvodný nadpis šiestej časti vzhľadom na predloženú novelu notárskeho poriadku nekorešpondoval s obsahom danej časti. Vzhľadom na požiadavku uloženú bodom 21.1. Prílohy č. 1 Legislatívny pravidel vlády, aby prípadné nadpisy vnútri právneho predpisu okrem stručnosti aj zodpovedali obsahu danej časti predpisu predkladateľ pristúpil k zmene pomenovania tak, aby bola v súlade s obsahom dotknutých ustanovení.

K bodu 11 [§ 91 ods. 3 písm. b)]

Navrhuje sa zvýšenie hornej hranice sadzby peňažnej pokuty pri disciplinárnom opatrení.

Horná hranica sadzby peňažnej pokuty bola stanovená ešte s účinnosťou od 1.1.1993 v sume 100.000,- Kčs. Aj po 28 rokoch od účinnosti Notárskeho poriadku je stále vo výške 3.300,- eur. V roku 1993 bola priemerná mesačná mzda v prepočte vo výške 178,55 eura (5.379,- Sk), v roku 2020 bola priemerná mesačná mzda vo výške 1.133,- eur (<https://www.socpoist.sk/vztah-priemernej-vysky-vyplacaneho-starobneho-solo-dochodku--k-3112--a-priemernej-mesacnej-mzdy-v-hospodarstve-sr/3166s>). Za 28 rokov sa priemerná mesačná mzda nominálne zvýšila 6,35-násobne. Zvýšenie hornej hranice sadzby peňažnej pokuty o 4,55-násobok oproti súčasnému stavu je nižšie než aké bolo zvýšenie priemernej mzdy v Slovenskej republike za obdobie od roku 1993. S prihliadnutím na uvedené je zřejmé, že uloženie peňažnej pokuty, aj keď na hornej hranici zákonného rozpätia, nie je v súčasnosti pri niektorých disciplinárnych previneniach a disciplinárne obvinených primerané, t. j. peňažná pokuta neplní účel trestu. Navrhované zvýšenie hornej hranice peňažnej pokuty vytvorí Najvyššiemu správne súdu pri úvahe o výške disciplinárneho opatrenia širší priestor, a teda uložené disciplinárne opatrenie bude lepšie vystihovať individuálne okolnosti prejednávaneho disciplinárneho previnenia ako aj osobu disciplinárne obvineného.

Obdobné zvýšenie hornej hranice peňažnej pokuty sa navrhuje aj pri disciplinárnom opatrení pri závažnom disciplinárnom previnení súdnych exekútoroch.

K bodu 12 [§ 91 ods. 3 písm. c)]

Navrhovaná zmena má za cieľ skrátiť trvanie disciplinárneho opatrenia spočívajúceho v pozastavení notárskej činnosti, a to z najviac 24 mesiacov na najviac šesť mesiacov. Doterajšia právna úprava sa javí ako neadekvátne prísna aj s ohľadom na tú skutočnosť, že dotknutý notár nesmie počas pozastavenia výkonu svojej činnosti vykonávať inú zárobkovú činnosť, resp. môže ju vykonávať len vo veľmi obmedzenom rozsahu.

K bodu 13 (§ 91 ods. 4)

Ustanovenie § 91 obsahuje hmotnoprávnú úpravu disciplinárneho previnenia a taxatívne vymedzuje druhy opatrení, ktoré je možné za spáchanie disciplinárneho previnenia uložiť, avšak zároveň v tomto ustanovení absentuje úprava spôsobu ukladania disciplinárnych opatrení. Táto úprava bola obsiahnutá v čl. 3 Disciplinárneho poriadku Notárskej komory Slovenskej republiky a z dôvodu povahy účelu, pre ktorý sa základné pravidlá ukladanie opatrení prijímajú sa predkladateľ rozhodol prebrať časť obsahu čl. 3 do zákonnej úpravy.

K bodu 14 [§ 91 ods. 6 písm. b)]

S ohľadom na navrhované znenie § 38 ods. 2 disciplinárneho poriadku sa mení doterajšia úprava výnos z uložených pokút tak, že pokuty budú príjmom notárskej komory len, ak pôjde o pokuty uložené notárskym kandidátom. Pokuty ukladané notárom budú príjmom štátneho rozpočtu.

K bodu 15 (§ 92 a § 93)

§ 92

S cieľom unifikovať právnu úpravu zániku disciplinárnej zodpovednosti sa navrhuje zaradiť do Notárskeho poriadku. Tu treba uviesť, že v Notárskom poriadku doteraz táto právna úprava absentovala. Z hľadiska obsahového nastavenia právnej úpravy sa vychádza z rovnakého znenia § 118 zákona o sudcoch a prisediach.

§ 92a

Rovnako, ako v prípade absencie pravidiel ukladania disciplinárnych opatrení, tak aj na tomto mieste predkladateľ zistil výrazné nedostatky platného notárskeho poriadku vo vzťahu k niektorým inštitútom hmotnoprávnej úpravy. Ako je vyššie zmienené, právna úprava zahľadania disciplinárneho postihu nie je procesnoprávnou otázkou a preto vychádzajúc z konceptu návrhu zákona o disciplinárnom poriadku by mala byť upravená práve v notárskom poriadku. Zahľadanie disciplinárneho postihu bolo aj v tomto prípade čiastočne prevzaté z čl. 27 Disciplinárneho poriadku Notárskej komory Slovenskej republiky.

K zahľadaniu disciplinárneho postihu prichádza automaticky, po naplnení jednej z dvoch alternatív. Prvou možnosťou je uplynutie piatich rokov od momentu právoplatnosti disciplinárneho rozhodnutia a druhou splnením resp. vykonaním uloženého disciplinárneho opatrenia. Navrhovaná právna úprava už okrem vyššie zmieneného Disciplinárneho poriadku

Notárskej komory Slovenskej republiky pri úprave inštitútu zahľadania vychádza z § 228f exekučného poriadku. Predkladateľ mal preto záujem aj na zjednotení hmotnoprávnej úpravy v jednotlivých osobitných zákonoch tak, aby v podobných disciplinárnych previneniach neprihádzalo k neopodstatneným rozdielom, či diskriminácií aj pri otázke zahľadania disciplinárneho postihu.

Aj keď ku zahladeniu prichádza automaticky, po splnení základného predpokladu, t. j. uplynutia času alebo vykonania opatrenia, osvedčenie o zahladení sa vydáva iba na žiadosť toho notára, ktorému bolo disciplinárny postih zahladený.

Výnimku tvorí disciplinárny postih v podobne zbavenia notárskeho úradu. V tomto konkrétnom prípade k zahladeniu tohto postihu nepríde ani po uplynutí päťročnej doby.

§ 93

Pre posudzovanie disciplinárnej zodpovednosti z hľadiska jej hmotnoprávnych aspektov je namieste, aby sa posudzovala v intenciách základných zásad trestnej zodpovednosti. V súčasnosti je tomu tak v prípade sudcov aj prokurátorov; k tomu pozri § 150 ods. 2 zákona o sudcoch a prísediach, resp. § 216 zákona o prokurátoroch. Je namieste, aby bol tento štandard uplatňovaný aj v prípade disciplinárnej zodpovednosti súdnych exekútorov a notárov. Preto sa v § 93 ods. 1 výslovne odkazuje na subsidiárnu aplikáciu všeobecnej časti Trestného zákona pri posudzovaní disciplinárnej zodpovednosti notárov.

V odseku 2 je odkazovacia právna norma, ktorá adresátov právnej úpravy presmeruje ohľadom konania vo veciach disciplinárnej zodpovednosti na zákon uvedený v čl. I. Ustanovenie nemá síce bezprostredný normatívny obsah, ale jeho zaradenia do zákona je z hľadiska prehľadnosti právneho poriadku nepochybne prínosné.

K čl. IV

(Exekučný poriadok)

Všeobecne

Novelizácia Exekučného poriadku zahŕňa v prvom rade zmeny vyvolané samotným návrhom zákona v čl. I. To znamená, že prvú skupinu novelizačných bodov tvoria zmeny reflektujúce podriadenie súdny exekútorov disciplinárnej právomoci najvyššieho správneho súdu, vypustenie doterajších disciplinárnych orgánov, novú terminológiu (disciplinárny návrh, disciplinárne rozhodnutie), zjednotenie právnej úpravy zániku disciplinárnej zodpovednosti a pod.

Ďalej návrh rieši novú pôsobnosť prezídia Slovenskej komory exekútorov voliť prísediach sudcov disciplinárnych senátov, ale aj vypustenie pôsobnosti ustanovovať doterajšie disciplinárne orgány vrátane pôsobnosti prijíma pravidlá disciplinárneho konania vnútorným predpisom komory.

Poslednú skupinu zmien predstavujú zmeny v niektorých skutkových podstatách disciplinárnych previnení, ktoré sú výsledkom doterajšieho legislatívneho procesu.

K bodu 1 (§ 29 ods. 12)

Podstata navrhovanej právnej úpravy spočíva v zavedení diskrečnej právomoci disciplinárneho senátu pri rozhodovaní o disciplinárnom opatrení ukladaného súdnemu exekútorovi v prípade disciplinárneho previnenia podľa § 29 ods. 12. Podľa platnej právnej úpravy nemá disciplinárny orgán možnosť zvážiť okolnosti prípadu pri ukladaní sankcii, pretože jednou sankciou v prípade disciplinárneho previnenia podľa § 29 ods. 12 je zbavenie výkonu funkcie súdneho exekútora. Nové znenie právnej úpravy umožní disciplinárnemu senátu výber sankcie z pomedzi peňažnej pokuty (po novom až o výšky 6600 eur) a zbavenia výkonu funkcie súdneho exekútora. Pri rozhodovaní o sankcii bude disciplinárny senát aplikovať všeobecnú časť Trestného zákona, pretože na disciplinárnu zodpovednosť súdneho exekútora sa po novom bude subsidiárne aplikovať Trestný zákon, a teda disciplinárny senát bude brať do úvahy ako okolnosti prípadu, tak aj osobu „páchateľa“ disciplinárneho previnenia.

K bodu 2 (§ 212 ods. 5)

Návrh zákona o disciplinárnom súdnom poriadku zveril disciplinárnu právomoc nad súdnymi exekútormi najvyššiemu správne súdu. Je preto naďalej bezpredmetné, aby bola disciplinárna komisia i naďalej kreovaná, ako jeden z orgánov Slovenskej komory exekútorov. Z tohto dôvodu sa navrhuje vypustenie príslušného ustanovenia upravujúceho disciplinárnu komisiu ako jeden z orgánov Slovenskej komory exekútorov.

K bodu 3 [§ 213 ods. 4 písm. a)]

Pretože sa ruší disciplinárna komisia zriaďovaná v rámci Slovenskej komory exekútorov, niet viac dôvodu ani na to, aby konferencia notárov volila náhradných členov tejto komisie. Preto sa navrhuje vypustenie príslušnej časti ustanovenia.

K bodu 4 [§ 213 ods. 4 písm. b)]

Procesnoprávna úprava disciplinárneho konania vo veciach súdnych exekútorov bude vo výlučnej pôsobnosti návrhu zákona o disciplinárnom súdnom poriadku. Všeobecne záväzné právne predpisy existujú vo viacerých formách s rôznou právnou silou, ktoré prijímajú viaceré orgány štátnej moci či samosprávy. Preto, v súvislosti s princípom právneho štátu - zvrchovanosť ústavy a zákona, platí pravidlo, že právny predpis musí byť v súlade s predpismi umiestnenými v hierarchii nad ním. V prípade, ak by Slovenská komora exekútorov aj naďalej prijímala v rámci profesijnej samosprávy vlastný disciplinárny poriadok, ktorý by upravoval disciplinárne konanie bol by v rozpore s predpisom vyššej právnej sily, t.j. s predloženým zákonom. Z vyššie uvedeného dôvodu sa preto časť ustanovenia pojednávajúca o schvaľovaní disciplinárneho poriadku vypúšťa. Z hľadiska legislatívno-technického spracovania sa navrhuje z dôvodu účelnosti formulovať celé ustanovenie nanovo.

K bodu 5 [§ 213 ods. 4 písm. d)]

Predkladateľ v § 9 ods. 1 písm. c) návrhu zákona o disciplinárnom súdnom poriadku ustanovil novú povinnosť výkonným orgánom jednotlivých samospráv zvoliť zákonom požadovaný počet z radov svojich členov do príslušnej databázy prísediacich.

Pôsobnosť prezídia Slovenskej notárskej komory voliť osoby do týchto databáz síce priamo vyplýva z návrhu zákona o disciplinárnom poriadku, avšak predkladateľ považoval za

vhodné upozorniť na tento záväzok i v časti exekučného poriadku upravujúcom činnosť. Navrhované nové písmeno d) nemá charakter duplicitného ustanovenia, nakoľko po koncepcnej i obsahovej stránke nespochybniteľne patrí do právnej úpravy činnosti prezídia. Z dôvodu, že ďalšie pravidlá pre voľbu prísediacich ako napríklad aké osoby môžu byť zvolené a počet týchto osôb predkladateľ poznámkou pod čiarou odkázal na príslušný právny predpis, ktorým je v tomto prípade disciplinárny poriadok.

K bodu 6 [§ 214 ods. 1 písm. g)]

S ohľadom na zmeny v § 213 ods. 4 písm. b), tak aj na tomto mieste bolo nevyhnutné pristúpiť k vypusteniu časti zmienujúcej o disciplinárnom poriadku, ktorý vypracúva prezídium Slovenskej exekútorskej komory.

K bodu 7 (§ 214 ods. 6)

Doterajšie znenie § 214 ods. 6 upravuje nezlučiteľnosť členstva v prezídiu Slovenskej komory exekútorov s členstvom v revíznej komisii a v disciplinárnej komisii. Berúc do úvahy fakt, že prezídium komory je navrhovateľom v disciplinárnom konaní, je potrebné koncept nezlučiteľnosti zachovať a aktualizovať tak, aby člen prezídia komory nemohol byť prísediacim disciplinárneho senátu.

K bodu 8 (§ 217)

V tomto bode sa navrhuje vypustenie celej právnej úpravy, ktorou sa ustanovuje zloženie disciplinárnej komisie a zároveň v ktorej sa predpokladá vytvorenie disciplinárneho poriadku Slovenskej komory exekútorov, nakoľko táto právna úprava nebude ďalej opodstatnená. Právomoc posudzovať a rozhodovať o disciplinárnej zodpovednosti súdnych exekútorov bola prostredníctvom návrhu zákona o disciplinárnom poriadku zverená najvyššiemu správne súdu. Z tohto dôvodu je dotknuté ustanovenie viac bezpredmetné a navrhuje sa jeho vypustenie.

K bodu 9 (§ 218e ods. 6)

Navrhovaná zmena má výlučne iba legislatívno-technický charakter. Predkladateľ na viacerých miestach osobitnej časti dôvodovej správy deklaroval cieľ zjednotiť právnu terminológiu jednotlivých statusových zákonov s pojmami, ktoré sú upravené v návrhu zákona o disciplinárnom poriadku. Jednotnosť pojmov predpokladajú aj základné požiadavky kladené na zákon obsiahnuté v čl. 6 Legislatívnych pravidiel vlády Slovenskej republiky. Z vyššie uvedeného dôvodu sa preto navrhuje nahradiť slovné spojenie „návrh na začatie disciplinárneho konania“ terminologicky správnym pojmom a to pojmom „disciplinárny návrh“. V prípade, ak by k navrhovanej zmene neprišlo, ustanovenie § 218e ods. 6 by bolo aj naďalej platné, avšak rôznorodosť používaných pojmov by mohla vyvolávať zbytočný dojem nekonceptnosti právnych predpisov.

K bodu 10 [§ 221 ods. 1 písm. a)]

Navrhuje sa vypustiť disciplinárne opatrenie napomenutie. Disciplinárnym opatrením zostáva písomné napomenutie. V praxi sa stiera rozlišovanie medzi napomenutím ako miernejším disciplinárnym opatrením a písomným napomenutím ako prísnejším

disciplinárnym opatrením, uvedená situácia sa navrhuje riešiť vypustením napomenutia ako disciplinárneho opatrenia.

K bodu 11 [§ 221 ods. 1 písm. b)]

Navrhuje sa zvýšenie hornej hranice sadzby peňažnej pokuty pri disciplinárnom opatrení za disciplinárne previnenie. Horná hranica sadzby peňažnej pokuty bola stanovená ešte s účinnosťou od 1.12.1995 v sume 10.000,- Sk. Aj po 25 rokoch od účinnosti Exekučného poriadku je stále vo výške 330,- eur. V roku 1995 bola priemerná mesačná mzda v prepočte vo výške 238,83 eura (7.195,- Sk), v roku 2020 bola priemerná mesačná mzda vo výške 1133 eur (<https://www.socpoist.sk/vztah-priemernej-vysky-vyplacaneho-starobneho-solo-dochodku--k-3112--a-priemernej-mesacnej-mzdy-v-hospodarstve-sr/3166s>). Za 25 rokov sa priemerná mesačná mzda nominálne zvýšila 4,74-násobne. Zvýšenie hornej hranice sadzby peňažnej pokuty o 4,55-násobok oproti súčasnému stavu je nižšie než aké bolo zvýšenie priemernej mzdy v Slovenskej republike za obdobie od roku 1995. S prihliadnutím na uvedené je zřejmé, že uloženie peňažnej pokuty, aj keď na hornej hranici zákonného rozpätia, nie je v súčasnosti pri niektorých disciplinárnych previneniach a disciplinárne obvinených primerané, t.j. peňažná pokuta neplní účel trestu. Navrhované zvýšenie hornej hranice peňažnej pokuty vytvorí najvyššiemu správne súdu pri úvahe o výške disciplinárneho opatrenia širší priestor, a teda uložené disciplinárne opatrenie bude lepšie vystihovať individuálne okolnosti prejednávaneho disciplinárneho previnenia ako aj osobu disciplinárne obvineného.

K bodu 12 [§ 221 ods. 2 písm. b)]

Navrhuje sa zvýšenie hornej hranice sadzby peňažnej pokuty pri disciplinárnom opatrení za závažné disciplinárne previnenie. Horná hranica sadzby peňažnej pokuty bola stanovená ešte s účinnosťou od 1.12.1995 v sume 100.000,- Sk. Aj po 25 rokoch od účinnosti Notárskeho poriadku je stále vo výške 3.310,- eur. V roku 1995 bola priemerná mesačná mzda v prepočte vo výške 238,83 eura (7.195,- Sk), v roku 2020 bola priemerná mesačná mzda vo výške 1.133,- eur (<https://www.socpoist.sk/vztah-priemernej-vysky-vyplacaneho-starobneho-solo-dochodku--k-3112--a-priemernej-mesacnej-mzdy-v-hospodarstve-sr/3166s>). Za 25 rokov sa priemerná mesačná mzda nominálne zvýšila 4,74-násobne. Zvýšenie hornej hranice sadzby peňažnej pokuty o 4,53-násobok oproti súčasnému stavu je nižšie než aké bolo zvýšenie priemernej mzdy v Slovenskej republike za obdobie od roku 1995. S prihliadnutím na uvedené je zřejmé, že uloženie peňažnej pokuty, aj keď na hornej hranici zákonného rozpätia, nie je v súčasnosti pri niektorých disciplinárnych previneniach a disciplinárne obvinených primerané, t. j. peňažná pokuta neplní účel trestu. Navrhované zvýšenie hornej hranice peňažnej pokuty vytvorí Najvyššiemu správne súdu pri úvahe o výške disciplinárneho opatrenia širší priestor, a teda uložené disciplinárne opatrenie bude lepšie vystihovať individuálne okolnosti prejednávaneho závažného disciplinárneho previnenia ako aj osobu disciplinárne obvineného.

Obdobné zvýšenie hornej hranice peňažnej pokuty sa navrhuje aj pri disciplinárnom opatrení pri disciplinárnom previnení notárov.

K bodu 13 (§ 221 ods. 3)

Z rovnakých dôvodov ako je tomu v prípade zmien § 29 ods. 12 sa navrhuje vykonanie analogická zmena v § 221 ods. 3 Exekučného poriadku; k tomu pozri novelizačný bod 1.

K bodu 14 (§ 221 ods. 4)

Obdobne, ako aj v predchádzajúcom bode, tak aj na tomto mieste predkladateľ prostredníctvom navrhovanej zmeny sleduje zámer upraviť text právneho predpisu tak, aby obsahoval len ustálené právne pojmy. Z dôvodu, že návrh zákona o disciplinárnom poriadku používa termín „disciplinárne rozhodnutie“ je nutné túto zmenu reflektovať aj v dotknutom ustanovení § 221 ods. 4.

K bodu 15 (§ 222 ods. 5)

S odkazom na bod 9 čl. III, tak aj na tomto mieste je navrhovaná zmena nevyhnutná z pohľadu jednotnosti a ustálenosti používania právnych pojmov.

K bodom 16 a 17 (§ 222b až 222c)

§ 222b

S cieľom unifikovať právnu úpravu zániku disciplinárnej zodpovednosti sa navrhuje zaradiť do Exekučného poriadku výslovnú úpravu zániku disciplinárnej zodpovednosti súdnych exekútorov. Tu treba uviesť, že v Exekučnom poriadku doteraz táto právna úprava absentovala. Z hľadiska obsahového nastavenia právnej úpravy sa vychádza z rovnakého znenia § 118 zákona o sudcoch a prísediacich.

§ 222c

Pre posudzovanie disciplinárnej zodpovednosti z hľadiska jej hmotnoprávnych aspektov je namieste, aby sa posudzovala v intenciách základných zásad trestnej zodpovednosti. V súčasnosti je tomu tak v prípade sudcov aj prokurátorov; k tomu pozri § 150 ods. 2 zákona o sudcoch a prísediacich, resp. § 216 zákona o prokurátoroch. Je namieste, aby bol tento štandard uplatňovaný aj v prípade disciplinárnej zodpovednosti súdnych exekútorov. Preto sa v § 222c ods. 1 výslovne odkazuje na subsidiárnu aplikáciu všeobecnej časti Trestného zákona pri posudzovaní disciplinárnej zodpovednosti súdnych exekútorov.

V odseku 2 je odkazovacia právna norma, ktorá adresátov právnej úpravy presmeruje ohľadom konania vo veciach disciplinárnej zodpovednosti na zákon uvedený v čl. I. Ustanovenie nemá síce bezprostredný normatívny obsah, ale jeho zaradenia do zákona je z hľadiska prehľadnosti právneho poriadku nepochybne prínosné.

K bodu 18 (§ 223 až § 228e)

Ustanovenie, ktoré sa navrhuje obsahujú procesnoprávnu úpravu disciplinárneho konania, ako napríklad právnu úpravu disciplinárneho senátu (§ 222b až 222c), začatie disciplinárneho konania (§ 223), vylúčenie predsedu či člena disciplinárneho senátu (§ 224), vymedzenie účastníkov a právne zastúpenie disciplinárne obvineného (§ 225), priebeh disciplinárneho konania (§ 226), postup pri dokazovaní (§ 227), prerušenie disciplinárneho konania (§ 228), zastavenie disciplinárneho konania (§ 228a), právnu úpravu trov disciplinárneho konania a rozhodovanie o trovách (§ 228b až 228c), spôsob, akým je o disciplinárnom previnení rozhodnuté (§ 228d) a výkon rozhodnutia (§ 228e). Každý bo z vyššie zmieňovanej právnej úpravy obsahuje aj predložený návrh zákona o disciplinárnom

poriadku. Za účelom zamedzenia duplicitnej právnej úpravy, ktorá navyše nie je po obsahovej stránke zhodná predkladateľ pristúpil k vypusteniu predmetných ustanovení.

K bodu 19 (§ 228f)

Návrh zákona o disciplinárnom súdnom poriadku neobsahuje pojem „rozhodnutie o uložení disciplinárneho opatrenia“ ale používa termín „disciplinárne rozhodnutie.“ Vzhľadom na požiadavku zosúladenia zákonnej terminológie sa navrhuje zmena v úprave pomenovania disciplinárneho rozhodnutia. Tento návrh je legislatívno-technického charakteru.

K bodu 20 (§ 228 g a 228h)

Podobne ako v bode 11 čl. III, tak aj v tomto prípade sa navrhuje vypustenie ustanovení, ktoré sú procesnoprávneho charakteru a inkorporujú úpravu disciplinárneho konania. Vzhľadom na právnu úpravu návrhu zákona o disciplinárnom poriadku sú ustanovenia § 228 g a 228h nadbytočné.

K čl. V

(zákon č. 385/2000 Z. z.)

Všeobecne

Novelizácia zákona o sudcoch a prísediach zahŕňa v prvom rade zmeny vyvolané samotným návrhom zákona v čl. I. To znamená, že prvú skupinu novelizačných bodov tvoria zmeny reflektujúce podriadenie sudcov disciplinárnej právomoci najvyššieho správneho súdu, novú terminológiu (disciplinárny návrh, disciplinárne rozhodnutie), zrušenie príplatku za výkon funkcie v disciplinárnom senáte a pod.

Ďalej návrh rieši presunutie procesných otázok rozhodovania o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu v prípade trestného alebo disciplinárneho stíhania sudcu do návrhu zákona v čl. I, pričom súčasťou zákona o sudcoch a prísediach zostáva už len hmotnoprávna úprava tohto inštitútu.

Poslednú skupinu zmien predstavuje právna úprava transformujúca konanie podľa doterajšieho znenia § 138 zákona o sudcoch a prísediach do podoby disciplinárneho konania prostredníctvom úpravy novej skutkovej podstaty disciplinárneho previnenia.

K bodu 1

Zmeny v ustanoveniach § 14 ods. 1 a 4, § 16 ods. 1, § 18 ods. 1 písm. c), § 22 ods. 6, § 78 a § 84 sú vyvolané za účelom ustálenia používania právnej terminológie v statusových zákonoch, akým je aj zákon o sudcoch, s pojмами ustanovenými návrhom zákona o disciplinárnom poriadku. Z uvedeného je zrejmé, že bod 1 čl. IV má výlučne legislatívno-technický charakter a dochádza ním k nahradeniu pojmu „návrh za začatie disciplinárneho konania“ jednoduchším pojmom „disciplinárny návrh“.

K bodu 2 (§ 22 ods. 2)

Ustanovenie § 22 ods. 2 vymedzuje subjekt, ktorý rozhoduje o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu. Podľa platného znenia § 22 ods. 2 je týmto subjektom disciplinárny

senát kreovaný na základe príslušných ustanovení zákona o sudcoch a prísediacich. Z § 39 návrhu zákona o disciplinárnom poriadku vyplýva, že aj po prijatí predloženej právnej úpravy bude vo výsledku o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu rozhodovať tiež disciplinárny senát. Rozdielom však je, že tento disciplinárny senát bude zriadený v rámci štruktúry najvyššieho správneho súdu, na základe ustanovení disciplinárneho poriadku. Predmetný návrh z vyššie uvedených dôvodov sleduje vyvrátenie akýkoľvek pochybností o tom, ktorý disciplinárny senát by mal o dočasnom pozastavení rozhodovať. V prípade akceptácie navrhovanej zmeny bude nespochybniteľné, že subjektom s takouto právomocou bude výlučne najvyšší správny súd, ktorý rozhoduje prostredníctvom ustanovených senátov.

K bodu 3

Navrhovaná zmena v bode 3 čl. IV je podobne ako v prechádzajúcich prípadoch legislatívno-technického charakteru, prostredníctvom ktorej bude zjednotená právna terminológia návrhu zákona o disciplinárnom poriadku s textáciou jednotlivých osobitných zákonov.

K bodu 4 (§ 22 ods. 3 a 4)

Odseky 3 a 4 upravujú postup disciplinárneho senátu v otázke dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu. Ich vypustenie sa navrhuje z dôvodu, že právna úprava dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu sa presúva do štvrtej časti disciplinárneho súdneho poriadku. Konkrétne § 22 ods. 3 alternuje § 39 návrhu zákona a § 22 odsek 4 nahrádza § 40 návrhu zákona. Vzhľadom na uvedené právna úprava, ktorej vypustenie sa navrhuje sa stáva bezpredmetnou.

K bodu 5 (§ 22 ods. 5)

S ohľadom na navrhované zmeny v bode 4 čl. IV, ktoré viedli k vypusteniu dvoch odsekov v dotknutom ustanovení a následného prečíslovania zvyšných odsekov ustanovenia § 22, bolo nutné upraviť aj vnútorný odkaz v § 22 ods. 5.

K bodu 6 (§ 22b)

Pôvodné ustanovenie § 22b ods. 1 upravovalo špecifickú situáciu, kedy konkrétnemu sudcovi je dočasne pozastavený výkon funkcie z istých dôvodov a k týmto dôvodom sa v čase pridali ďalšie nové dôvody, na základe ktorých by mohol byť pozastavený výkon funkcie. Podobne, ako aj v predchádzajúcom bode, je toto ustanovenie § 22b ods. 1 nahradené ustanovením § 41 návrhu zákona o disciplinárnom poriadku. Z uvedeného dôvodu sa ods. 1 stáva naďalej nepotrebným a navrhuje sa jeho vypustenie.

K bodu 7 [§ 27a ods. 1 písm. c)]

Navrhovaná zmena pozostáva z dvoch častí. V prvom prípade sa navrhuje nahradenie prekonaného pojmu „návrh na začatie disciplinárneho konania“ termínom upraveným v návrhu zákona o disciplinárnom poriadku, a to „disciplinárny návrh“. Druhou zmenou je vypustenie vnútorného odkazu na ustanovenie § 120 ods. 2. Tento návrh je opodstatnený z dôvodu, že návrhovú legitímáciu upravuje návrh zákona o disciplinárnom poriadku, v dôsledku čoho sa navrhuje v bode 15 čl. IV aj úplne vypustenie § 120 ods. 2.

K bodu 8 (§ 30 ods. 5)

Dotknuté ustanovenie upravuje všeobecnú povinnosť sudcu riadne a včas si plniť svoje sudcovské povinnosti. Medzi tieto povinnosti patrí aj vykonávať úlohu člena alebo predsedu disciplinárneho senátu prípadne, ak mu bola rozvrhom práce zverená disciplinoprávna agenda a bol zaradený do príslušného disciplinárneho senátu. V tomto prípade sa navrhovaná zmena týka len úpravy správneho označenia sudcov, ktorí budú zaradení do disciplinárnych senátov. Podľa návrhu zákona o disciplinárnom poriadku sú títo sudcovia označovaní ako „členovia disciplinárneho senátu“, pričom ide o sudcov najvyššieho správneho súdu. Preto zotrvávanie na právnej úprave, ktorá vyžaduje riadne plnenie ich úloh ako sudcov je bezpredmetná.

K bodu 9 [§ 41 ods. 2 písm. b)]

Pojem „právoplatné rozhodnutie disciplinárneho senátu“ je pojmom prekonaným, nakoľko návrh zákona o disciplinárnom poriadku pozná iba termín „disciplinárne rozhodnutie“. Z dôvodu formulácie § 41 ods. 2 písm. b) sa navrhuje preformulovanie predmetného ustanovenia tak, aby korešpondovalo s ustálenou právnou terminológiou.

K bodu 10

Uvedené zmeny bolo potrebné vykonať v reakcii na bod 4 čl. IV, v ktorom prišlo k vypusteniu dvoch odsekov a následnému prečíslovaniu zvyšnej časti ustanovenia. Vymedzené ustanovenia v tomto bode obsahujú vnútorné odkazy na § 22, ktorý bol novelizovaný. Navrhnuté zmeny len reflektujú nové číslovanie odsekov v § 22.

K bodu 11 (§ 69a)

Doterajšia úprava funkčného príplatku za výkon funkcie v disciplinárnej senáte stráca svoje opodstatnenie. V prípade sudcov najvyššieho správneho súdu pôjde o výkon funkcie sudcu, nejde už teda o výkon funkcie v osobitnom disciplinárnom telese, ktorú by bolo potrebné osobitným spôsobom honorovať.

K bodu 12

Vypustenie jednotlivých nadpisov príslušných hláv tretej časti zákona u sudoch sa navrhuje z dôvodu výrazných zásahov do obsahu týchto hláv. Vzhľadom na charakter navrhovaných zmien v bodoch 13 až 17 čl. IV by pôvodné názvy jednotlivých hláv neodzrkadľovali obsah týchto hláv.

K bodom 13 a 14 [§ 116 ods. 2 písm. j) § 116 ods. 3 písm. d)]

Navrhované rozšírenie skutkových podstát disciplinárnych previnení sudcov preberá doterajšie znenie § 138 zákona o sudcoch a prísediach, podľa ktorého právoplatné odsúdenie sudcu pre nedbanlivostný trestný čin mohlo vyústiť do konania pred disciplinárnym senátom, ktorý mal možnosť svojim rozhodnutím skonštatovať, že ide o čin, ktorý je nezlučiteľný s výkonom funkcie sudcu. Aj s ohľadom na nové znenie čl. 147 ods. 1 písm. c) ústavy je potrebné, aby sa konanie podľa doterajšieho § 138 transformovalo do podoby disciplinárneho konania, pretože dikcia ústavy neumožňuje realizáciu § 138 v inom konaní ako v disciplinárnom konaní.

Predkladateľ považuje za potrebné zachovať právnu úpravu, ktorá umožňuje posúdiť otázku, či spáchanie nedbanlivostného trestného činu zo strany sudcu je alebo nie je zlučiteľné s výkonom funkcie sudcu. V praxi nemožno vylúčiť, že nastane prípad, kedy bude sudca odsúdený za nedbanlivostný trestný čin bez toho, aby mu bol uložený trest odňatia slobody. Samotné právoplatné odsúdenie sudcu za nedbanlivostný trestný čin nie je samo o sebe dôvodom pre jeho odvolanie z funkcie. Tým je právoplatné odsúdenie za úmyselný trestný čin, resp. právoplatné odsúdenie za akýkoľvek trestný čin bez ohľadu na uloženú sankciu [čl. 147 ods. 1 písm. a) ústavy] a v jeho prípade súd nerozhodol o podmienечnom odložení výkonu trestu odňatia slobody [čl. 147 ods. 1 písm. b) ústavy]. Avšak právoplatné odsúdenie pre nedbanlivostný trestný čin môže s ohľadom na okolnosti prípadu nastoľovať otázku, či je vhodné, aby takýto sudca naďalej zotrval v talári.

Na tento účel sa teda dopĺňa nový typ disciplinárneho previnenia do § 116 ods. 2 písm. j). V porovnaní s doterajšou úpravou sa mení podstata disciplinárneho konania tak, že samotné právoplatné odsúdenie sudcu pre nedbanlivostný trestný čin nebude automaticky zakladat' uloženie disciplinárneho opatrenia odvolanie z funkcie sudcu. Najprísnejší disciplinárny postih bude prípustný v intenciách § 116 ods. 3 písm. d) len, ak je čin sudcu vzhľadom na povahu porušenej povinnosti, spôsob konania, mieru zavinenia, opakovanie alebo iné priťažujúce okolnosti nezlučiteľný s funkciou sudcu. Ďalej je potrebné poukázať taktiež na tú skutočnosť, že v porovnaní s doterajšou právnou úpravou obsiahnutou v § 138 nastáva výrazný posun v tom význame, že nepôjde o posudzovanie zlučiteľnosti právoplatného odsúdenia za akýkoľvek nedbanlivostný trestný čin, ale len za taký, ktorý svojou povahou znižuje dôstojnosť výkonu funkcie sudcu. Doplnenie tohto materiálneho korektívu má svoj význam aj s ohľadom na posilnenie ideí vylúčiť automatické podávanie disciplinárnych návrhov v prípade spáchania akéhokoľvek nedbanlivostného trestného činu zo strany sudcu.

Ďalším posunom v právnej úprave je to, že na rozdiel od doterajšieho znenia § 138 sa výslovne predpokladá realizácia pôvodného zámeru § 138 v disciplinárnom konaní. Doterajšia právna úprava sa otázkou procesného postupu disciplinárneho senátu nezaoberala vôbec. Disciplinárne konanie z tohto pohľadu predstavuje prepracovanú procedúru ovládanú zásadami zaručujúcimi právo na spravodlivý proces. V disciplinárnom konaní (§ 26 ods. 1 v spojitosti s § 27 ods. 4) sa ďalej normuje pravidlo, podľa ktorého disciplinárny senát bude môcť situáciu vyhodnotiť tak, že predchádzajúci postih bude považovať za dostačujúci a disciplinárne konanie zastaví.

K bodu 15 (§ 117 ods. 7)

Podobne ako aj v prechádzajúcich bodoch, tak aj v ustanovení § 117 ods. 7 bolo nevyhnutné zosúladiť terminológiu zákona o sudcoch s právnou terminológiou návrhu zákona o disciplinárnom súdnom poriadku. Z uvedeného dôvodu sa navrhuje nahradiť prekonaný pojem, pojmom novým. Navrhovaná zmena má legislatívno-technický charakter.

K bodu 16 (§ 117 ods. 8)

Podľa pôvodnej právnej úpravy v situácii, kedy bolo sudcovi udelené písomné napomenutie sa mohol tento sudca obrátiť na disciplinárny senát, zriadený zákonom o sudcoch a prísediach s návrhom na určenie, že napomenutie je neplatné. Príslušné ustanovenia, na základe ktorého boli disciplinárne senáty zriadené súdnou radou boli vypustené. Sudcom však predkladateľ ponechal možnosť obrátiť sa na príslušnú autoritu s návrhom na určenie neplatnosti upomenutia. Po novom bude touto autoritou Najvyšší správny súd, nakoľko na

základe ústavných zmien mu pripadá disciplinárna právomoc aj vo veciach sudcov, pričom je zrejmé, že písomné napomenutie je súčasťou disciplinoprávnej agendy.

K bodu 17 (§ 118 ods. 1)

Z dôvodu určitosti právne úpravy a jej jednoznačnosti sa navrhuje vyjadriť premlčaciu lehotu spôsobujúcu zánik disciplinárnej zodpovednosti sudcu výslovne bez odkazovania na právnu úpravu lehôt na podanie disciplinárneho návrhu. Doterajšia právna úprava má svoje úskalia, ktoré okrem iného spočívajú v tom, že odkaz na lehotu na podanie disciplinárneho návrhu je odkazom ako na objektívnu, tak aj subjektívnu lehotu na podanie disciplinárneho návrhu. Lehota pre zánik disciplinárnej zodpovednosti nemá byť naviazaná na subjektívnu lehotu na podanie disciplinárneho návrhu. Takouto lehotou je len objektívna lehota na podanie disciplinárneho návrhu. Rozlišovanie zameškania subjektívnej a objektívnej lehoty na podanie disciplinárneho konania má aj svoj procesný význam, pretože zameškanie objektívnej lehoty je dôvodom pre zastavenie disciplinárneho konania z dôvodu zániku disciplinárnej zodpovednosti a zameškanie subjektívnej lehoty spadá pod iný dôvod pre zastavenie disciplinárneho konania, ktorým je oneskorené podanie disciplinárneho návrhu. K tomu pozri tiež čl. I § 26 a jeho odôvodnenie.

K bodu 18 [§ 118 ods. 2 písm. b)]

V tomto prípade ide o terminologickú zmenu, ktorou sa zohľadňuje nový pojem „disciplinárny návrh“, ako aj skutočnosť, že zákon v platnom znení používal neaktuálny pojem „disciplinárny súd“, ktorým sa po správnosti rozumie disciplinárny senát. Zmeny sú teda rýdzo legislatívno-technického charakteru.

K bodu 19 (§ 119)

V § 119 je po novom odkazovacia právna norma, ktorá adresátov právnej úpravy presmeruje ohľadom konania vo veciach disciplinárnej zodpovednosti na zákon uvedený v čl. I. Ustanovenie nemá síce bezprostredný normatívny obsah, ale jeho zaradenia do zákona je z hľadiska prehľadnosti právneho poriadku nepochybne prínosné.

K bodu 20 (§ 119a až 133)

Ustanovenia, ktoré sa navrhujú vypustiť sú procesnoprávneho charakteru a upravujú disciplinárne konanie. S ohľadom už na zmieňovanú snahu zamedziť duplicite právnej úpravy, ktorá navyše rozdielne reguluje tie isté otázky sa navrhuje príslušné ustanovenia vypustiť. Všetky pravidlá disciplinárneho konania sú dostatočne regulované návrhom zákona o disciplinárnom poriadku.

K bodu 21 (§ 138)

Ustanovenie § 138 upravovalo disciplinárne konanie v osobitých prípadoch. Keďže po novom sa obsah § 138 premietol do § 116 ods. 2 a 3, navrhuje sa vypustenie príslušného ustanovenia z dôvodu jeho nadbytočnosti. K tomu pozri odôvodnenie zmien § 116 ods. 2 a 3.

K bodu 22 (§ 150 ods. 2)

Navrhovaná zmena v ustanovení sa týka vypustenia dodatku o subsidiárnom používaní Trestného poriadku. Je odôvodnená tým, že subsidiárne určenie všeobecného zákona je dostatočne vymedzené v § 4 návrhu zákona o disciplinárnom súdnom poriadku, a preto je táto procesná úprava v zákone o sudcoch a prísediach do budúcnosti bezpredmetná.

K čl. VI

(Zákon č. 154/2001 Z. z.)

Všeobecne

Novelizácia zákona o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry zahŕňa v prvom rade zmeny vyvolané samotným návrhom zákona v čl. I. To znamená, že prvú skupinu novelizačných bodov tvoria zmeny reflektujúce podriadenie prokurátorov disciplinárnej právomoci najvyššieho správneho súdu, novú terminológiu (disciplinárny návrh, disciplinárne rozhodnutie), zjednotenie zániku disciplinárnej zodpovednosti pri všetkých dotknutých profesiách a pod.

Ďalej návrh rieši otázku zodpovednosti prokurátorov za priestupky. Podľa platnej právnej úpravy je možné, aby protiprávne konanie prokurátora, ktorá má znaky priestupku bolo riešené v duálnom režime, a to buď podľa všeobecnej úpravy priestupkového konania alebo v rámci disciplinárneho konania. Toto nastavenie stráca po zavedení disciplinárnej právomoci najvyššieho správneho súdu svoje opodstatnenie. Preto sa priestupky prokurátorov úplne vylučujú z disciplinárnej zodpovednosti prokurátorov a budú riešené podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

Poslednú skupinu zmien predstavuje právna úprava disciplinárnej zodpovednosti právnych čakatel'ov prokuratúry. Podľa platnej právnej úpravy sa na disciplinárnu zodpovednosť právnych čakatel'ov prokuratúry vzťahuje rovnaká právna úprava ako na prokurátorov. Tento koncept je pri presune disciplinárnej zodpovednosti prokurátorov na najvyšší správny súd neudržateľný. Predkladateľ pôvodne zamýšľal otázku disciplinárnej zodpovednosti právnych čakatel'ov prokuratúry podriaďiť režimu zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s tým, že vyvodzovanie disciplinárnej zodpovednosti bude plne v pôsobnosti prokuratúry (tak ako je tomu v prípade notárskych kandidátov, ktorých disciplinárna zodpovednosť a rieši vo vnútri notárskeho stavu). Tento koncept bol v rámci pripomienkového konania odmietnutý aj s poukazom na to, že inštitút disciplinárnej zodpovednosti právnych čakatel'ov prokuratúry je prakticky nevyužívaným, pretože s porušovaním služobných či iných povinností právnych čakatel'ov prokuratúry sa vie prokurátorský stav vysporiadať aj inak. Preto predkladateľ po dohode s Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky zvolil riešenie, ktoré v prípade právnych čakatel'ov prokuratúry úplne ruší inštitút disciplinárnej zodpovednosti, pričom namiesto toho sa navrhuje prepracovať možnosti odvolania právneho čakatel'a prokuratúry z funkcie.

K bodu 1 [§ 1 ods. 1 písm. a)]

V doterajšom vymedzí predmetu právnej úpravy obsiahnutej v zákone o prokurátoroch sa navrhuje vypustiť zmienku o disciplinárnom konaní, pretože po novom statusové zákony nebudú obsahovať právne normy týkajúce sa disciplinárneho konania. Procesné normy sa

presúvajú zo statusových zákonov do samotného disciplinárneho poriadku. Statusové zákony však naďalej budú obsahovať hmotnoprávnú úpravu disciplinárnej zodpovednosti tej-ktorej profesie. Rovnako tomu bude aj v prípade prokurátorov. Preto sa v § 1 ods. 1 písm. a) navrhuje len výslovný zmienka o úprave disciplinárnej zodpovednosti prokurátorov, pričom zmienka o disciplinárnom konaní sa z predmetu právnej úpravy vypúšťa.

K bodu 2 [§ 1 ods. 1 písm. b)]

Jednou zo systémových zmien v zákone o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry je zrušenie inštitútu disciplinárnej zodpovednosti právnych čakatel'ov prokuratúry. Z tohto dôvodu sa preto vypúšťa zmienka o úprave disciplinárnej zodpovednosti právnych čakatel'ov prokuratúry z predmetu právnej úpravy, pretože tento inštitút ako taký zaniká. Namiesto toho dochádza k prepracovaniu § 241 ods. 3 zákona a k rozšíreniu dôvodov odvolania právneho čakatel'a prokuratúry z funkcie.

K bodu 3 [§ 15 ods. 2 písm. e)]

Zmena § 15 ods. 2 písm. e) má skôr terminologický význam. Doterajšia dikcia tohto ustanovenia operuje s pojmom „disciplinárna komisia“. Vzhľadom na to, že o disciplinárnej zodpovednosti prokurátorov bude rozhodovať najvyšší správny súd, tak je potrebné túto skutočnosť zohľadniť v doterajšom znení dotknutého ustanovenia. Toto ustanovenie bude preto po novom referovať na disciplinárne rozhodnutie, ktorým bolo prokurátorovi právoplatne uložené disciplinárne previnenie spočívajúce v zbavení funkcie prokurátora. Z hľadiska tejto právnej normy je irelevantné, aby riešila otázku subjektu, ktorý disciplinárne rozhodnutie vydáva. Pre podstatu § 15, ktorý rieši odvolanie z funkcie prokurátora, je rozhodujúci fakt existencie právoplatného disciplinárneho rozhodnutia.

K bodu 4

Ide o legislatívno-technickú zmenu, ktorou sa v dotknutých ustanovenia zohľadňuje nový pojem „disciplinárne rozhodnutie“ namiesto doterajšieho pojmu „rozhodnutie disciplinárnej komisie“. Pri používaní pojmu disciplinárne rozhodnutie nie je potrebný prívlastok „najvyššieho správneho súdu“, pretože z povahy veci je zřejmé, že ide o rozhodnutie toho orgánu, v ktorého pôsobnosti je konať a rozhodovať o disciplinárnej zodpovednosti prokurátorov.

K bodu 5 (§ 18 ods. 2)

Navrhované doplnenie § 18 ods. 2 nadväzuje na § 39 ods. 5 v čl. I, kde sa normuje pravidlo, podľa ktorého rozhodnutie o zbavení funkcie prokurátora na základe právoplatného rozhodnutia disciplinárneho senátu nebude predmetom súdneho prieskumu. Uvedenú skutočnosť treba preto zohľadniť aj v platnom znení § 18 ods. 2. Niet racionálneho dôvodu na to, aby rozhodnutie generálneho prokurátora, ktoré vychádza z právoplatného rozhodnutia najvyššieho správneho súdu bolo napádané správnu žalobou na súde a následne kasačnou sťažnosťou na najvyššom správnom súde, t.j. na súde, ktorý uložil prokurátorovi disciplinárne opatrenie spočívajúce v zbavení funkcie.

K bodom 6 až 9

Ide o terminologickú zmenu; k tomu pozri odôvodnenie k bodu 4.

K bodu 10 [§ 51 ods. 2 písm. b)]

Ide o terminologickú zmenu; k tomu pozri odôvodnenie k bodom 3 a 4.

K bodu 11 [§ 93 ods. 1 písm. c)]

Doterajšia úprava príplatku za výkon funkcie v disciplinárnej komisii stráca svoje opodstatnenie. Po novom budú prísediaci disciplinárnych senátov odmeňovaní podľa novej právnej úpravy; k tomu pozri § 10 ods. 8 návrhu zákon v čl. I.

K bodu 12 (§ 105 ods. 2)

Ide o terminologickú zmenu; k tomu pozri odôvodnenie k bodom 3 a 4.

K bodu 13 (§ 114)

Pozri odôvodnenie k bodu 12.

K bodu 14 (§ 162 ods. 3 a 4)

Otázka požadovania regresnej náhrady od prokurátora nie je otázkou, ktorá by mala byť posudzovaná v rámci disciplinárneho konania, aj keď faktom je, že disciplinárne konanie môže tvoriť základ pre tento postup, najmä ak sa skonštatuje zavinené konanie prokurátora, ktoré malo za následok vznik nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym postupom. Navrhuje sa preto vypustiť možnosť disciplinárneho orgánu „prebíjať“ zákonnú úpravu pre požadovanie regresnej náhrady voči prokurátorom.

K bodu 15 (§ 187)

Podľa platnej právnej úpravy je prokurátor disciplinárne zodpovedný okrem disciplinárneho previnenia aj za priestupok. Priestupky prokurátorov môžu byť za podmienok podľa § 187 ods. 3 prejednané aj v priestupkovom konaní, resp. môžu byť prejednávané v disciplinárnom konaní. Z koncepčného hľadiska nemožno považovať aktuálne nastavenie právnej úpravy priestupkovej zodpovednosti prokurátorov za úplne „šťastné“ riešenie, ktoré v kontexte právneho poriadku Slovenskej republiky ako takého je v porovnaní s inými verejnými funkcionármi nad/neštandardné. Predkladateľ má za to, že platný právny stav duality pri vyvodzovaní zodpovednosti prokurátorov za priestupky je v súvislosti so založením disciplinárnej právomoci najvyššieho správneho súdu do budúcnosti neudržateľný. Preto sa navrhuje vylúčiť priestupky z disciplinárnej zodpovednosti prokurátorov, čím sa docieli stav, kedy priestupkovú zodpovednosť prokurátorov budú riešiť štátne orgány, ktoré sú na to určené zákonom Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Tým sa zároveň naplní aj pôvodný zámer deklarovaný pri prijímaní zákona č. 79/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov a o doplnení niektorých zákonov.

K bodu 16

Ide o legislatívno-technickú úpravu súvisiacu so zmenou § 187 ako celku (bod 15). Pôvodne používané odkazy a poznámky pod čiarou 57 a 57a sú neaktuálne a treba ich vypustiť.

K bodu 17 (§ 189 nadpis)

Z nadpisu pod § 189 sa vypúšťa zmienka o sankciách a ochranných opatreniach, ktorá sa v dôsledku podriadenia priestupkovej zodpovednosti prokurátorov všeobecnému režimu zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov stáva neaktuálnou.

K bodu 18 (§ 189 ods. 1)

Ide o zmenu vyvolanú vypustením § 208 ako celku. Referencia na toto vypúšťané ustanovenie prestáva byť aktuálnou a treba ju taktiež vypustiť.

K bodu 19 (§ 189 ods. 3)

Vypustenie odseku 3 v § 189 nadväzuje na podriadenie priestupkovej zodpovednosti prokurátorov všeobecnému režimu zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

K bodom 21 až 25

Ide o zmeny vyvolané v dôsledku podriadenia priestupkovej zodpovednosti prokurátorov všeobecnému režimu zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

K bodu 26

Navrhuje sa vypustenie doterajších procesných ustanovení týkajúcich sa disciplinárneho konania vo veciach prokurátorov. Tieto vypúšťané ustanovenia nachádzajú svoj odraz priamo v disciplinárnom poriadku (čl. I).

K bodu 27 (§ 194 a 195)

Doterajšia právna úprava neprípustnosti disciplinárneho stíhania sa presúva do návrhu zákona v čl. I v podobe dôvodov pre zastavenie disciplinárneho konania. Ustanovenie § 194 však dostáva nový obsah, ktorým je hmotnoprávna úprava zániku disciplinárnej zodpovednosti prokurátora, ktorá doteraz nebola v zákone o prokurátoroch výslovne riešená, aj keď zákon jej existenciu predpokladá. Z hľadiska obsahového nastavenia právnej úpravy sa vychádza z rovnakého znenia § 118 zákona o sudcoch a prísediach. V tejto súvislosti treba uviesť, že štandard uvedený v § 118 zákona o sudcoch a prísediach sa premieta nie len do zákona o prokurátoroch, ale aj do Exekučného poriadku a do Notárskeho poriadku. Tým sa docieli zjednotenie právnej úpravy zániku disciplinárnej zodpovednosti sudcov, prokurátorov, súdnych exekútorov a notárov.

Tu treba zdôrazniť, že rovnaký koncept platí aj v prípade premlčania trestného stíhania; k tomu pozri § 87 ods. 3 a 4 Trestného zákona. Spochybňovanie právnej úpravy v disciplinárnom konaní je preto spochybňovaním právnej úpravy v trestnom konaní. Ako disciplinárna zodpovednosť, tak aj trestná zodpovednosť sú vystavané v tomto prípade na rovnakých základoch. Ani v disciplinárnom konaní, ani v trestnom konaní neplatí právna úprava priestupkového konania, v ktorom je nutné v určenej lehote aj rozhodnúť o priestupku.

Ako v trestnom konaní, tak aj v disciplinárnom konaní je potrebné tieto konania v premlčacej lehote začať a v nich vykonávať úkony smerujúce k stíhaniu osoby, ktorá sa dopustila protiprávneho konania. Je neprijateľné, aby disciplinárne konanie a disciplinárna zodpovednosť sa v jednej otázke prikláňala k priestupkovému konaniu, a v iných otázkach k trestnému konaniu. Prekladateľ vníma, že nastavenie zániku disciplinárnej zodpovednosti (rovnako aj trestnej zodpovednosti) je prísnejšie ako je tomu v prípade zániku zodpovednosti za priestupok. Ale toto nastavenie je spravodlivé. Rovnako je praxou osvedčené. A konečnom dôsledku vylučuje možnosť „vyvinenia“ sa naťahovaním a obštruovaním disciplinárneho konania.

Navrhované nové znenie § 195 je odkazovacou právnou normou, ktorá adresátov právnej úpravy presmeruje ohľadom konania vo veciach disciplinárnej zodpovednosti na zákon uvedený v čl. I. Ustanovenie nemá síce bezprostredný normatívny obsah, ale jeho zaradenia do zákona je z hľadiska prehľadnosti právneho poriadku nepochybne prínosné.

K bodu 28

Navrhuje sa vypustenie doterajších procesných ustanovení týkajúcich sa disciplinárneho konania vo veciach prokurátorov. Tieto vypúšťané ustanovenia nachádzajú svoj odraz priamo v disciplinárnom poriadku (čl. I).

K bodom 29 a 30 (§ 215 ods. 1 a 3)

Ide o zmeny vyvolané v dôsledku podriadenia priestupkovej zodpovednosti prokurátorov všeobecnému režimu zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

K bodu 31 (§ 216)

Referencia na subsidiárne použitie Trestného poriadku v disciplinárnom konaní proti prokurátorom je riešená vo všeobecnej rovine v čl. I (§ 4). Preto sa vypúšťa, rovnako ako iné procesné ustanovenia z doterajšieho znenia § 216 zákona o prokurátoroch.

Subsidiarita Trestného zákona pre posudzovanie hmotnoprávných otázok disciplinárnej zodpovednosti prokurátorov však zostáva zachovaná.

K bodom 32 až 34 (§ 217)

Ide o zmeny vyvolané v dôsledku podriadenia priestupkovej zodpovednosti prokurátorov všeobecnému režimu zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

K bodom 35 a 36 (§ 217b ods. 1 a 2)

Podľa platnej právnej úpravy sa navrhovateľ a disciplinárne komisia pri prejednávaní konania prokurátora, ktoré vykazuje porušenie pravidiel prokurátorskej etiky majú možnosť, resp. povinnosť obrátiť sa so žiadosťou o stanovisko na Etickú komisiu prokuratúry. Stanovisko Etickej komisie prokuratúry je pre navrhovateľa záväzné, pre disciplinárnu komisiu nie je záväzné.

V kontexte nového zákona v čl. I je potrebné vykonať novelizáciu § 217b ods. 1 a 2, ktorá spočíva v tom, že právna úprava vyžiadania si stanovisko Etickej komisie prokuratúry zo strany disciplinárneho orgánu sa presúva do čl. I (pozri navrhovaný § 25 ods. 2), kam po správnosti patrí. Skutočnosť, že stanovisko Etickej komisie je pre disciplinárny orgán, ktorým je najvyšší správny súd, nezáväzná nie je potrebné osobitne normovať, pretože vyplýva bez ďalšieho z čl. 141 a čl. 144 ústavy. Poslednou zmenou, ktorý sa v § 217b vykonáva je nahradenie pojmu „navrhovateľ“ pojmom „osoba oprávnená podať disciplinárny návrh“; v tomto prípade ide o legislatívno-technickú úpravu, ktorá zohľadňuje skutočnosť, že pojem navrhovateľ je v tomto prípade pojmom disciplinárneho poriadku a nie zákona o prokuratúre.

K bodu 37 [§ 224 ods. 2 písm. e)]

Vzhľadom na novú pôsobnosť Rady prokurátorov Slovenskej republiky voliť prísediacich disciplinárnych senátov, ktorá sa zavádza v čl. I, sa navrhuje vykonať analogickú zmenu aj v priamo v zákone o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry.

K bodu 38 [§ 224 ods. 2 písm. h)]

Navrhované doplnenie novej pôsobnosti rady prokurátorov súvisí so zámerom predkladateľa zrušiť inštitút disciplinárnej zodpovednosti právnych čakatel'ov prokuratúry. Tak ako to vyplýva z predchádzajúceho textu, dochádza ku kvalitatívnej zmene dôvodov pre fakultatívne odvolanie právneho čakatel'a z funkcie v § 241 ods. 3, kde sa normuje nový dôvod pre odvolanie z funkcie v písmene a). Pre vyváženie právnej úpravy však nebude rozhodovanie generálneho prokurátora pri odvolaní z funkcie podľa § 241 ods. 3 písm. a) úplne autonómne, pretože bude vyžadovať predchádzajúci súhlas rady prokurátorov (§ 241 ods. 4). Existenciu novej pôsobnosti rady prokurátorov je potrebné zohľadniť aj v § 224 ods. 2.

K bodu 39 [§ 241 ods. 2 písm. e)]

Vypúšťa sa dôvod pre odvolanie právneho čakatel'a prokuratúry majúci základ v rozhodnutí vydanom v disciplinárnom konaní, pretože dochádza k úplnému zrušeniu inštitútu disciplinárnej zodpovednosti právnych čakatel'ov prokuratúry.

K bodu 40 [§ 241 ods. 3 písm. a)]

Berúc do úvahy skutočnosť, že návrhom zákona dochádza k zrušeniu inštitútu disciplinárnej zodpovednosti právnych čakatel'ov prokuratúry, navrhuje sa rozšíriť dôvody pre fakultatívne odvolanie právneho čakatel'a prokuratúry z funkcie, pričom nové písmeno a) vo svojej podstate preberá časť skutkových podstát doterajších disciplinárnych previnení právnych čakatel'ov prokuratúry. To znamená, že vybrané skutkové podstaty disciplinárnych previnení právnych čakatel'ov prokuratúry sa transformujú do podoby dôvodov pre odvolanie právneho čakatel'a prokuratúry z funkcie. Navrhovaná právna úprava je výsledkom pripomienkového konania a zohľadňuje závery z uskutočnených rozporových konaní.

K bodu 41 (§ 241 ods. 4)

Cieľom doplnenia nového odseku 4 je vyvážiť oprávnenia generálneho prokurátora pri odvolávaní právneho čakatel'a prokuratúry z funkcie podľa § 241 ods. 3 písm. a). Preto sa koncipuje pôsobnosť rady prokurátorov udeľovať k tomuto odvolaniu predchádzajúci súhlas.

Udeleniu súhlasu, resp. jeho neudeleniu bude musieť predchádzať vypočutie dotknutého právneho čakaťa a jeho nadriadených a školiteľa.

K bodu 42 (§ 243 ods. 1)

S ohľadom vypustenie disciplinárnej zodpovednosti právnych čakaťov prokuratúry sa vykonáva vyvolaná zmena v § 243 ods. 1 platného znenia zákona.

K bodu 43 (§ 251a)

Obsah doterajšieho znenia § 251a sa navrhuje nahradiť novým znením. Vykonávajú sa tak dve úpravy. V prvom rade sa zohľadňuje zrušenie inštitútu disciplinárnej zodpovednosti právnych čakaťov prokuratúry. V druhom rade sa normuje pravidlo, ktoré sa uplatňuje aj v prípade prokurátorov, podľa ktorého poklesky menšieho významu možno riešiť pohovorom, ktorý vykoná s dotknutou osobou nadriadený.

K čl. VII

(Zákon č. 185/2002 Z. z.)

K bodu 1 (§ 4)

Súdna rada má povinnosť zvoliť potrebný počet osôb, ktoré budú zaradené do príslušnej databázy na základe § 9 ods. 1 návrhu zákona. Predkladateľ však zdôrazňuje túto povinnosť aj v statusovom zákone tak, že explicitne navrhuje zahrnúť túto kompetenciu aj do príslušného ustanovenia pojednávajúcim o oprávneniach súdnej rady.

K bodu 2 (§ 6 ods. 11)

Skrátenie súčasnej lehoty na zverejňovanie programu zasadnutia súdnej rady je odôvodnené požiadavkami aplikačnej praxe. Zasadnutia súdnej rady vykazujú podstatne častejšiu periodicitu ako tomu bolo v čase, kedy sa zavádzala 15 dňová lehota na zverejnenie programu súdnej rady a materiálov, o ktorých má súdna rada rokovať. V tomto kontexte je preto potrebné skrátenie 15 dňovej lehoty, a to na lehotu piatich pracovných dní, ktorá stále bude vytvára dostatočný časový priestor na oboznámenia sa verejnosti s programom súdnej rady a súčasne spružní zvolávanie zasadnutí súdnej rady a ich organizáciu.

K bodu 3 (§ 7 ods. 2)

Historický vývoj pôsobnosti súdnej rady, ako aj prvotné praktické skúsenosti s uplatňovaním najmä novej právnej úpravy preverovanie sudcovskej spôsobilosti poukazujú na to, že predmetom zasadnutí súdnej rady sú častokrát citlivé informácie, ktorých prezentácia v rámci verejného rokovania súdnej rady nemusí byť vhodná ako z hľadiska výkonu pôsobnosti súdnej rady (napr. údaje zo živých vyšetrovacích spisov, bankové tajomstvo), tak aj z pohľadu práv a právom chránených záujmov osôb, o ktorých súdna rada rozhoduje (napr. údaje o zdravotnom stave sudcu). Navrhuje sa preto, aby práve z týchto dôvodov bolo umožnené vylúčiť verejnosť zo zasadnutia súdnej rady.

Z hľadiska parametrov navrhovanej právnej úpravy je dôležité upozorniť na to, že sa ňou nezavádzajú neverejné zasadnutia súdnej rady. Zasadnutia súdnej rady zostávajú nadálej verejné. Umožňuje sa však vylúčenie verejnosti. Podobne ako je tomu v prípade súdnych

pojednávani, ktorých verejný charakter je pravidlom a vylúčenie verejnosti výnimkou z tohto pravidla.

Ďalej je potrebné uviesť, že vylúčenie verejnosti je prípustné len v nevyhnutnom rozsahu. To znamená, že ak súdna rada rokuje napríklad o tom, či podá prezidentovi návrh na odvolanie sudcu z funkcie z dôvodu dlhodobu pretrvávajúceho nepriaznivého zdravotného stavu, tak to neznamená, že celý tento bod programu sa musí udiať za zatvorenými dverami. Predsedajúci musí v tomto prípade vhodne moderovať diskusiu v súdnej rade tak, aby naplnil účel zákona a vylúčil verejnosť z rokovania súdnej rady skutočne len v nevyhnutnom rozsahu, napríklad v rozsahu v akom sa detailne rozoberá zdravotný stav sudcu z lekárskej správ a pod. Bolo by popretím zmyslu právne úpravy, kedy vylúčenie verejnosti v tomto prípade trvalo aj v prípade hlasovania o tomto bode programu.

Ďalším dôležitým momentom právnej úpravy je aj to, že o vylúčení verejnosti musí súdna rada rozhodnúť, a teda nejde o právnu úpravu, ktorá by sa uplatňovala ex lege, Rozhodnutie súdnej rady musí byť aj v tomto prípade prijaté väčšinou hlasov všetkých jej členov.

Z hľadiska dôvodov pre vylúčenie verejnosti sa normujú dva dôvody. Prvým je ohrozenie tajomstva chráneného zákonom (napr. bankové tajomstvo, obchodné tajomstvo, telekomunikačné tajomstvo a pod.). Druhým dôvodom je ochrana dôležitého záujmu osoby, o ktorej súdna rada rozhoduje (napr. zdravotný stav sudcu).

Všetky vyššie popísané parametre navrhovanej právnej úpravy vo svojom súčte majú predstavovať záruky preto, aby navrhovaný inštitút vylúčenia verejnosti zo zasadnutí súdnej rady bol využívaný vhodným a predvídateľným spôsobom.

K bodu 4 (§ 27fb)

Nový § 27fb reaguje na novú zákonnú pôsobnosť voliť prísediacich sudcov disciplinárnych senátov. Táto personálna pôsobnosť súdnej rady si vyžaduje detailnejšiu úpravu procedúry, ktorá predchádza samotnej voľbe v rámci zasadnutia súdnej rady. V odseku 1 sa upravuje subjekt oprávnený podať návrh na voľbu. Týmto subjektom bude ktorýkoľvek člen súdnej rady. V odseku 2 sa normujú obsahové náležitosti na voľbu. Podľa odseku 3 sa vymedzujú ustanovenia, ktoré sa použijú pri voľbe prísediacich sudcov disciplinárnych senátov. Podobne ako je tomu v prípade personálnej pôsobnosti súdnej rady podľa § 27g, aj v tomto prípade sa odkazuje na primerané použitie ustanovení § 6 ods. 7, § 27a ods. 3 a § 27b až 27e.

K bodu 5 (§ 27hb ods. 1)

Prepracovanie doterajšieho znenia § 27hb ods. 1 si vyžiadala aplikačná prax s poukazom na jednoznačnú úpravu využívania inštitútu dohľadu nad spĺňaním predpokladov sudcovskej spôsobilosti u sudcu týkajúcich sa obchodných, majetkových alebo finančných vzťahov s osobami z prostredia organizovaného zločinu. Nové znenie § 27hb ods. 1 potvrdzuje výklad, podľa ktorého využitie § 27hb prichádza do úvahy nie len v prípadoch, kedy súdna rada iniciuje disciplinárne konanie § 27ha ods. 8, ale v ďalších prípadoch upravených v § 27hc až 27hg. Práve o prípady postupuj podľa § 27hc až 27hg ide. Tieto prípady sú v doterajšom znení právnej normy vyjadrené slovami „Ak tak ustanovuje tento zákon...“ Z hľadiska jednoznačnosti právnej

úpravy a aplikačnej praxe je vhodnejšou legislatívnou technikou pojať priamo do § 27hb ods. 1 tie prípady, kedy je namieste využitie tejto dohľadovej právomoci súdnej rady.

K bodu 6

Ako v prípade bodu 5, tak aj v prípade bodu 6 ide o reakciu na požiadavky aplikačnej praxe. V tomto prípade sa aktualizáciou vnútorných odkazov výslovne predpokladá pri preverovaní predpokladov sudcovskej spôsobilosti nie len aplikovanie § 27hb, ale aj ustanovenia § 27hh upravujúceho všeobecnú povinnosť súčinnosti, ktorú sú súdnej rade povinné poskytovať iné subjekty. Ustanovenie § 27hb je určené pre preverovanie tej časti predpokladov sudcovskej spôsobilosti, ktoré § 5 ods. 6 zákon o sudcoch a prísediach označuje ako „obchodné, majetkové alebo finančné vzťahy s osobami z prostredia organizovaného zločinu“. Nejde však o jedinú zložku predpokladov sudcovskej spôsobilosti, pretože táto je tvorená aj „morálnym štandardom, integritou sudcu pre náležitý a zodpovedný výkon jeho funkcie“. Pri preverovaní tejto zložky predpokladov sudcovskej spôsobilosti sa neaplikuje § 27hb, pretože ten je cielený len na prepojenie s osobami z organizovaného zločinu. Na mieste je preto využitie aj postupov podľa § 27hh, aby nedochádzalo k mylnej interpretácii právnej úpravy tak, že postup podľa § 27hb má smerovať aj k preverovaniu morálneho štandardu a integrity sudcu pre náležitý a zodpovedný výkon jeho funkcie.

K bodu 7 (§ 27i ods. 2)

Doplnenie ustanovenia § 27i umožňuje zvolanie pracovného stretnutia členov súdnej rady, ktoré má slúžiť na prípravu dokumentov a s tým súvisiacu diskusiu k rozpracovaným materiálom. Pracovná porada môže byť zvolaná tiež za účelom vyhodnocovania pripomienok oslovených subjektov (napr. predsedov súdov, sudcovských samospráv). Ak je na plnenie konkrétnych úloh súdnou radou zvolená komisia, môžu byť predmetom pracovného stretnutia členov súdnej rady rozpracované materiály, pri ktorých je potrebná širšia odborná diskusia všetkých členov súdnej rady. Na pracovnej porade súdna rada nebude rozhodovať o skutočnostiach, ktoré sú predmetom rozhodovania súdnej rady na zasadnutí. Pracovnú poradu bude zvolávať predseda súdnej rady mimo zasadnutia súdnej rady podľa potreby. Pracovná porada je inštitútom výnimočnej povahy a má byť využívaný výnimočne. O obsahu pracovného stretnutia a termíne zvolania predseda súdnej rady bude vopred informovať všetkých členov súdnej rady obvyklým spôsobom pre komunikáciu, rovnako aj o jej výsledkoch. K predmetu pracovného stretnutia sa odošlú členom súdnej rady potrebné dokumenty. Z pracovnej porady sa vyhotoví záznam. Pracovné stretnutia majú za úlohu napomôcť ku kvalite, efektívnejšiemu a účinnému plneniu úloh súdnej rady. Navrhovaná legislatívna úprava si vynútila aj aplikačná prax pri naplňaní úloh ostatných noviel zákonov s dôrazom na zákonné lehoty, ktorými je súdna rada viazaná.

K bodu 8

Pojem „návrh na začatie disciplinárneho konania“ je pojmom prekonaným, nakoľko návrh zákona používa termín „disciplinárny návrh“. Uvedená navrhovaná zmena reflektuje túto skutočnosť a je legislatívno-technického charakteru.

K čl. VIII

(zákon č. 757/2004 Z. z.)

K bodu 1 (§ 24b)

S poukazom na argumentáciu v osobitnej časti dôvodovej správy k čl. I k § 37 sa navrhuje v zákone o súdoch v § 24b výslovne potvrdiť, že o riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam disciplinárnych senátov najvyššieho správneho súdu bude rozhodovať päťčlenný senát najvyššieho správneho súdu zložený z predsedu a štyroch sudcov. Potvrdzuje sa tak doterajšia koncepcia prieskumu rozhodnutí najvyšších súdov, kedy o opravných prostriedkoch už podľa platnej právnej úprav má rozhodovať päťčlenný profesionálny senát.

Súčasnne sa z právnej úpravy v § 24b vypúšťa možnosť, aby disciplinárny senát mohol pozostávať z párneho počtu osôb, pretože vzhľadom na zloženie disciplinárnych senátov navrhované v čl. I je táto možnosť bezpredmetná.

K bodu 2 (§ 37 ods. 11)

Po vzore právnej úpravy v § 28b ods. 2 zákon o sudcoch a prísediach a vo väzbe na § 27hc ods. 1 zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa navrhuje doplnenie chýbajúcej právnej úpravy podávania majetkového priznania aj v prípade uchádzačov o funkciu predsedu súdu. Toto doplnenie je potrebné pre dosiahnutie stavu skutočného preverenia majetkových pomerov bez toho, aby bolo nutné sa spoliehať na naposledy podané majetkové priznanie.

K bodu 3 [§ 45 ods. 7 písm. f)]

Ide o legislatívno-technickú úpravu vyvolanú zmenou terminológie, ktorej podstata spočíva v tom, že doterajší pojem „návrh na začatie disciplinárneho konania“ sa nahrádza kratším a zrozumiteľnejším pojmom „disciplinárny návrh“.

K čl. IX

(zákon č. 423/2020 Z. z.)

Právna úprava obsiahnutá v § 27hi zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov a s ňou súvisiaca právna úprava v § 9 ods. 2 a § 207a ods. 3 Trestného poriadku bola zavedená na základe pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov uplatnených pri prerokúvaní vládneho návrhu zákona o reforme súdnictva v parlamente s tým, že ide o dočasnú právnu úpravu, ktorá má stratiť účinnosť 1. júla 2024. V rámci pripomienkového konania boli k tejto právnej úprave vznesené pripomienky zo strany súdnej rady vznesené požiadavky na zrušenie dočasnosti tejto právnej úpravy tak, aby sa táto úprava stala trvalou a integrálnou súčasťou právneho poriadku. Samotná skutočnosť, že súdna rada prijala takúto pripomienku na svojom zasadnutí jednomyseľne (16-0-0) poukazuje na význam, aký pripisuje ústavný orgán sudcovskej legitimacy právnej úprave vyslovovania prípadného nesúhlasu s trestným stíhaním sudcu pre trestný čin ohýbania práva. Predkladateľ citlivo vníma túto požiadavku a rozhodol sa jej vyhovieť na základe diskusie uskutočnenej v rámci rozporového konania. Preto sa navrhuje vypustenie druhej vety v ustanovení o účinnosti, ktorá zakladá dočasnosť právnej úpravy, čím sa táto úprava stane trvalou právnou úpravou.

K čl. X*(Účinnosť)*

S prihliadnutím na predpokladanú dĺžku legislatívneho procesu sa navrhuje účinnosť zákona. S cieľom urýchliť procedúru vytvorenia databáz prísediacich sudcov disciplinárnych senátov sa navrhuje, aby zákon tejto časti nadobudol účinnosť 15. novembra 2021 a vo zvyšku 1. decembra 2021.